

Az esély bölcshódéje

A kisgyermekes anyák helyzete Békés megyében

2005.

Magyarország célba ér

KOPERNIKUS
EGYESÜLET

 equalhungary.hu

The EQUAL Programme is funded by the European Social Fund and the Hungarian Government.
Az EQUAL Programot az Európai Szociális Alap és a Magyar Kormány Finanszírozza.

A kisgyermekes anyák helyzete Békés megyében

tanulmány

Készítette: Herczeg Tamás
szociálpolitikus

2005.

ELŐSZÓ

Békéscsabán az Európai Unió és a Magyar Köztársaság támogatásával olyan program valósul meg, mely újszerű megközelítésben segíti a kisgyermekes anyáknak a munka világába történő visszailleszkedését illetve önálló vállalkozás elindítását. A fejlesztési partnerség tagjai közös erővel, a feladatok megosztásával vesznek részt az EQUAL „Esélyteremtés a foglalkoztatásban” című projektjének megvalósításában.

„Az esély bölcsődéje” elnevezésű program közvetlen célja az abban résztvevő kisgyermekes anyák számára versenyképes, gyakorlati ismeretek átadása valamint a munkába való visszatérés sikerességét elősegítő személyre szabott mentálhigiénés és vállalkozói tanácsadás nyújtása. A projekt hosszú távú célja megteremteni és elterjeszteni azokat az alternatív foglalkoztatási formákat, melyek lehetővé teszik az otthoni, a munkahelyi és a gyermeknevelési feladatok hatékony elvégzését. A kidolgozásra kerülő kísérleti modellek széles körű gyakorlati alkalmazásának bevezetése csökkentené a gyermekvállalás miatt a nyílt munkaerő-piacra nehezen visszatérő nők számát.

A humán kutatás „Az esély bölcsődéje” program részeként valósult meg. A felmérés a Békés megyében élő kisgyermekes anyák megkérdezésével készült, a megyében dolgozó védőnők közreműködésével.

A H/3 „Az esély bölcsődéje” program fejlesztési partnerségei:

EURO-OKTAÉDER Szakközépiskola, Békéscsaba

Békés Megyei Nők Egyesülete, Békéscsaba

Kopernikusz Innovációs Egyesület, Budapest

Békés Megyei Munkaügyi Központ, Békéscsaba

A programról bővebb tájékoztatás kérhető:

A tájékoztatásért felelős partnerszervezet: Kopernikusz Innovációs Egyesület,

Ács Barbara, Budapest, Teréz krt. 33.

E-mail: b.acs@kopernikusz.hu

Békés Megyei Nők Egyesülete, 5600 Békéscsaba, Derkovits sor 2.

E-mail: bekesmegyeinok@mail.datanet.hu

EURO-OKTAÉDER Szakközépiskola, Békéscsaba, Derkovits sor 2.

E-mail: equal@euro-oktaeder.hu

OFA EQUAL Nemzeti Programiroda, 1037 Budapest, Galagonya u. 5.

www.ofa.hu

Irányító Hatóság, 1054 Budapest, Báthory utca 20.

www.equalhungary.hu

A program honlapja:

www.eselybolcsodeje.org

A tanulmány kiadásáért felelős partnerszervezet:

Békés Megyei Nők Egyesülete

A XXI. század eleji Magyarországon a nők nagy részének élete, csakúgy, mint a civilizált Európa országaiban, kétpólusú: részben a család összetartói, feleségek és anyák, részben a munkaerőpiac sikerorientált, karrierre vágyó szereplője. Fontos számukra, hogy a külső, társadalmi kihívásoknak és a család elvárásainak is megfeleljenek, és e tényezők összhangjának megteremtése a céljuk.

Jelen kutatás arra irányul, hogy feltérképezzük a Békés megyében élő, kisgyermeket nevelő édesanyák élethelyzetét, körülményeit, családi státuszát, jövőképét, tanulással és a munka világával kapcsolatos ambícióit. Az önkitöltős, kérdőíves adatfelvétel 2005. októberében zajlott, tizenkilenc településen a védőnői hálózat munkatársai keresték meg a véletlenszerűen kiválasztott, elsősorban gyesen vagy gyeden lévő anyukákat. A kutatásba bevont hatszáz nő gyakorlatilag kivétel nélkül együttműködő volt, a teljes kérdőívvel kapcsolatban válaszmegtagadással nem találkoztunk, de egy-egy részterületen előfordult, hogy a megkérdezettek nem kívántak válaszolni. Bár a kérdezőbiztosként tevékenykedő védőnők ismerték a megkérdezetteket, a kérdőívek kitöltése névtelenül és önkéntesen történt. A kutatás nem reprezentatív mintán valósult meg, de a hatszázas elemszám alkalmas arra, hogy az édesanyák illetve családjaik helyzetéről a vizsgálni kívánt területen általánosítható következtetéseket vonjunk le. A pontos kép megalkotásához rendkívül fontos a tizenkilenc védőnő munkája, akiknek a kérdőívezés során gyűjtött további tapasztalatai is jól felhasználhatóak jelen tanulmány elkészítéséhez. A munkát megalapozta és kiegészítette egy, a megye helyzetét áttekintő adatgyűjtés valamint néhány munkáltatóval illetve a munkaerőpiaci reintegráción épp a közelmúltban túljutó kisgyermekes anyával készített interjú.

A nők egy része munkáját, hivatását, szakmai előrelépését tekinti sikernek, vagyis akkor érzi magát eredményesnek, ha munkahelyén vezető pozíciót tölt be, karriert épít. A nők másik része viszont a családra helyezi a hangsúlyt és elsősorban feleségként, anyaként keresi a boldogságot. Manapság azonban a nőknek egyre nagyobb hányada mindkét területen sikeres szeretne lenni. A gyermek világrahozatala különleges kihívás és feladat a nők számára. Ezért meg kell teremteni a feltételeket a kettős szerepre, vagyis arra, hogy a nők egyrészt anyaként örömet lelhessenek a gyereknevelésben, másrészt a munkahelyükön, a társadalomban is hasznosíthassák adottságaikat. Ennek a két területnek az összehangolása azonban rendkívül nehéz feladat.

A történelem folyamán több fázisban alakult ki a „dolgozó nő” szerep, kapott növekvő jelentőséget aktív munkavállalóként a gyengébbik nem. Az individualizált társadalmakban az egyéni ambíciók megvalósítása, a munkahelyi siker gyakran fontosabb a nők életében, mint a

család. Persze a kialakult gazdasági helyzet is motiválja a nők munkába állását, domináns a kétkeresős családmódel, hiszen a feleség munkával szerzett jövedelmére is szükség van a család fogyasztásának biztosítása érdekében.

Az ezerkilencszázkilencvenes évektől a gazdasági szférában és a társadalmi életben is megnyíltak a nők előtt a lehetőségek. A piacgazdaság megjelenésével, a nők munkavállalásával a házimunkára és a családban betöltött női szerepekre a munka világában sikeres nőknek igen kevés idő jut, így a házimunka megosztása nélkülözhetetlen a családtagok között.

A fiatalabb generációk az ambiciózus férfiakéhoz mérhető munkahelyi sikereket kívánnak elérni. Ezzel kapcsolatosan számtalan nyílt vagy burkolt társadalmi előítélet jelent meg és jelenik meg napjainkban is. Sokan féltik a nőket, de a társadalom jövőjét is, ha a nők a férfiakkal kívánják összemérni szaktudásukat, erejüket, felkészültségüket, mondván, miként fog alakulni az életünk, ha a hölgyek számára fontosabbá válik a karrier, mint a gyermekek nevelése?

A nemek közötti különbségek számos területen, így a munkapiacra is sajátos jelentőséget nyernek. E különbség társadalmi egyenlőtlenséggé válását jelzi az a jelenség, hogy a hierarchikus szinteken egyre feljebb haladva akkor is jelentősen csökken a nők aránya, ha megfelelő formális képzettséggel rendelkeznek és a pozíció betöltésére alkalmas szakemberek között sem kisebb az arányuk, mint a férfiaké. A diplomaszertést követően a lányok többsége alacsonyabb presztízsű álláshoz jut, mint az azonos szakon végzett fiúk. Azok a férfiak, akik a szellemi kategóriákba kerülnek, nagyobb eséllyel kapnak vezető, irányító beosztást, mint az ugyanolyan végzettségű nők. Ennek hátterében a társadalmilag elfogadott vélekedések, a nemi sztereotípiák keresendők, amelyek a nőkre nehezedő diszkriminációs nyomás formájában jelentkeznek. A gazdasági élet felső szintű vezetői székeiben például alig találunk nőket. Az is jól ismert, hogy az elnöiesedett pedagóguspályán az iskolaigazgatók, főképp középfokon, férfiak.

A nőknek a 20. század történelme folyamán mindvégig nehezebb volt bekerülniük a munkaerőpiac vonzó területeire, előrejutniük a karrier útján. Meglévő, a szakképzettségre és tudásra alapuló tőkéjüket pedig nehezebb megőrizniük, hiszen az emberi tőke nemcsak gyarapodhat, hanem csökkenhet is, ha valaki nem használja. Így például az otthon lévő, gyermekneveléssel foglalkozó nők – még ha magasan kvalifikáltak is – más képességeiket hasznosítják, nem az iskolában vagy a munkahelyen megszerzett tudásukat, így a munkaerőpiacra szükséges készségeik, képességeik, csakúgy, mint a munkanélkülieké, elkophatnak, erodálódhatnak. Ha pedig a piaci szférában visszakérülnek munkahelyükre, a gyermekszüléssel és ne-

veléssel megszakított rövidebb munkavállalói időtartam miatt alacsonyabb jövedelemmel számolhatnak.

Mindennapi tapasztalatok azt mutatják, hogy a férfiak és a nők ritkán dolgoznak ugyanolyan pozíciókban, ugyanazokon a munkahelyeken. A nők többsége az úgynevezett nőies, vagy feminizálódott szakmákban dolgozik, mint például szociális munkás, pedagógus, ápoló. Ezek alapján elmondhatjuk, hogy a férfiak és a nők által betöltött állások igen erőteljesen elkülönülnek egymástól, azaz szegregálódnak.

Miért kell egy nőnek többet teljesítenie, hogy férfitársaihoz hasonlóan értékeljék a munkáját? Ennek oka elsősorban az, hogy a nők által elvégzett tevékenységeket a társadalom erőteljesen alulértékeli. Itt óhatatlanul felmerül a házimunka problémája, amit egyébként a magyar nyelv is jelez, hiszen a munka szó alatt elsősorban keresőtevékenységet értünk. Ezáltal kiszorul a kategóriából az a hatalmas tevékenység-halmaz, amelyet a nők fizetetlen és meglehetősen alábecsült házimunkaként végeznek. A férfiak által betöltött gazdasági és társadalmi szerep vizsgálatokor általában a keresőtevékenység áll az elemzés központjában. Ezzel szemben a hagyományos értékítélet szerint a nők számára elsődleges fontossággal a család bír és ennek kell alárendelniük minden egyéb gazdasági-társadalmi tevékenységüket. Az általános feltételezések szerint a nő „igazi” szerepe a feleség státusza, a keresőtevékenység pedig másodlagos, ezzel szemben a férfiak életének a középpontjában a foglalkoztatás, a munka áll és minden tevékenységet ez szervez meg. E megközelítés rámutat arra, hogy a társadalmi megítélés szerint vajon kiből lehet megfelelő vezető, és gyakorlatilag nem kérdőjelezi meg a hagyományos háztartási munkamegosztás tradicionális alapjait, sőt azt tovább erősíti. Ugyanakkor a gazdasági aktivitási ráták a világ minden táján azt mutatják, hogy a nők életében is egyre fontosabb a keresőtevékenység, egyre több nő jut vezető pozícióba, legalább is annak alsóbb szintjeire. A gyermeknevelés és a háztartási teendők azonban továbbra is jelentős részben a nők, nem pedig a házastársak megosztott feladatait képezik. A karrier előtt álló nők éppen ezért sokszor válaszút elé kerülnek, dönteniük kell a család és a karrier között.

A többgyermekes családmodell már a múlté, a párok ritka esetben vállalnak három vagy annál is több gyereket, így a családonkénti gyerekszám csökken. Ennek részben oka, hogy a családok attól tartanak, nem tudják megteremteni azt az anyagi biztonságot, amely a gyerekek felneveléséhez szükséges. Statisztikai adatok igazolják továbbá, hogy a huszonévesek egyre nagyobb része - ha elköltözik a szülőktől - vagy egyszemélyes háztartásban él vagy házasságkötés nélkül költözik össze partnerével. Így a házasság és az első gyerek vállalása is későbbi időpontra tolódik. Egyre gyakoribb, hogy a nők 30-35 éves korukban szülik első gyermeküket,

és ők, igen nagy valószínűséggel, már lemondanak a második gyerek vállalásáról. A magasan képzett nők a tanulmányaik befejezése után igyekeznek elhelyezkedni, tudásukat kamatoztatni, valamint egy magasabb rendű szükséglet kielégítésére, az önmegvalósításra, önkifejezésre, szakmai tehetségük kibontakoztatására és jövedelmük növelésére törekszenek. Ezért a gyermekvállalást későbbre tervezik, miután megfelelő anyagi bázissal rendelkeznek, és a szakmájukon belül részben elérték az általuk kitűzött célokat.

A magyar társadalomban természetesen él az a vélekedés is, mely szerint a nőnek elsődleges felelőssége a család fenntartásában van, ahol jó anyaként és feleségként kell helyt állnia. A kereső tevékenység csupán másodlagos lehet az életében. De „a nőnek a fakanál mellett a helye” kijelentés egyre inkább érvényét veszti. Azt a tény viszont mindenki elismeri, hogy a karrier és a család a nők esetében nehezen egyeztethető össze, hiszen a családalapítás és a karrierépítés időszaka – 20 és 35 év között – egybeesik.

A helyzet alakulásában meghatározó a családon belüli tradicionális munkamegosztás továbbélése, főként az alacsony iskolázottságú, kisebb településeken élő idősebb generációnál, valamint az, hogy a férfiek túlmunkavállalása, túlzott munkaterhei korlátozzák otthoni szerepvállalásukat. Sok nő számára a feleség- és anyaszerep kielégíti az alapvető igényeit és vágyait. Számukra a házasság olyan lehetőség, amely segít megtalálni saját egyéniségüket és megvalósítani a számukra megfelelő életstratégiát.

A nők többségének azonban a társadalmi és a szocializációs hatások következtében fontos az otthon falain kívül végzett munka. A társadalom nőtagjai nem csak a társuktól való anyagi függetlenség miatt ragaszkodnak a kereső tevékenységhez. Gondoljunk csak például az önmegvalósításra, a szakmai előrelépésre, a hivatás adta kibontakozási lehetőségekre, a vágyak beteljesülésére, a tudás hasznosítására, a presztízszre, a megbecsültségre és a munkahelyre, mint a kapcsolatteremtés, a kommunikációs lehetőségek színterére.

Sokak szerint igen lehangoló dolog háziasszonyként otthon lenni és kizárólag családi feladatokat ellátni. A munkavállalási szándék motivációjában lényeges szerepet játszik az, hogy a mai fiatal szülők szocializációja a korábitól eltérő körülmények között zajlott. Ez a generáció többnyire már dolgozó édesanya mellett nevelkedett, és a lányokat szakmaszerzésre, pályaválasztásra ösztönözte a család. A kétfajta - mindkettő önmagában teljes embert igénylő - feladat csak társadalmi segítséggel látható el viszonylag eredményesen. A családi és a munkahelyi feladatok összehangolásának fontos feltétele a gyermekgondozás megoldása, mégpedig oly módon, hogy az a gyermek és a szülők szempontjából egyaránt kedvező legyen. Az intézményes gyermekellátás a kereső munkát vállaló-választó nők számára alapvető fontosságú.

Az elmúlt tizenöt évben gyökeresen megváltozott a kisgyermekes nők munkaerő-piaci helyzete. A változások olyan mértékig felgyorsultak, hogy aki már csak 1-2 évre is a gyermekgondozást, a családot választja, komoly nehézségekkel számolhat a fizetett munkába való visszatéréskor, annyira megváltozik a munkakörnyezet. A foglalkoztatottak esetében a gyermeknevelés miatti hosszú távollét a munkáltató és a munkavállaló közötti kapcsolatot igen erősen fellazíthatja, esetleg teljesen formálissá teheti. A munkakarriert építeni szándékozók közül sokan egyre későbbre halasztják a gyermekszülést, miközben kényszerpályának érzik, hogy kizárólag a karrierükre koncentrálnak.

A munka és család összeegyeztetésére való törekvés jelentős terhet ró a nőkre a mai kevésbé családbarát és kevésbé rugalmas munka világában. Az 1980-as évek végéig jellemző teljes foglalkoztatás körülményei között nem volt gond az ellátási idő utáni újbóli elhelyezkedés, ami általában a korábbi munkáltatóhoz való visszatérést jelentette. Így lényegében csak az igénybe vevő, kisgyermekes nő szubjektív döntésétől függött, hogy a jogszabály adta lehetőségek határán belül mennyi ideig maradt otthon gyermekével. Az 1990-es évek elején, Magyarországon vállalatok tömege szűnt meg, s ezzel sok, éppen gyermekgondozási ellátást igénybe vevő nő is automatikusan elvesztette a munkahelyét. A több gyermek vállalása szintén csökkentette a munkaerőpiacra való visszatérés lehetőségét. A munkaerőpiac szűkülése a leginkább nehéz helyzetűnek minősíthető rétegek számára tette bizonytalaná az újbóli foglalkoztatást.

Ilyennek tekinthetők nemcsak az alacsony iskolai végzettségűek, az elmaradott kistérségek lakói, az idősek, a cigányok, de a kisgyermekes nők is, akik esetében a munkáltatók általában joggal tételezik fel az átlagosnál hosszabb, alapvetően a gyermekápolás címén igénybe vett betegállományt, valamint azt, hogy ők a családi feladatokat ellátása miatt nehezebben alkalmazkodnak a technológia esetleges változásához, s az átlagosnál kevésbé képesek a túlmunka vállalására. Mindezek mellett a kisgyermekes nőket alacsonyabb életkorukból következően kevesebb munkatapasztalat is jellemzi. Számos fiatal anya számára a gyermekgondozási időszak utáni munkaerő-piaci visszatérés jelentősen megnehezül vagy éppen lehetetlenné válik. Az újra munkába állóknak nagy kihívás az újrakezdés. Ismét helyt kell állniuk a munkaerőpiacon, ráadásul már gyerekekkel (gyerekekkel) a hátuk mögött. Számukra a részmunkaidős állások vagy a távmunka jelentenék a megoldást, jelenleg azonban kevés lehetőség van ezekre Magyarországon. A főiskolát vagy egyetemet végzett nők még nehezebb helyzetben vannak, mivel a számukra megfelelő munkakörökben a cégek kevés rugalmas munkavállalási megoldást kínálnak. A munkaerőpiac követelményei megosztják a fiatal nőket. Anyaként kétségtelenül

lenül azok vannak a legnehezebb helyzetben, akik gyermekük nevelését maguk szeretnék kézben tartani, de karrierjüket sem akarják végleg feladni. Nekik saját gondjaikra is választ kell találniuk. A szülés és a gyermekgondozás miatt sokan elszakadnak a világtól, elveszítik önbizalmukat. Képesek lesznek-e újra munkát vállalni, hogyan fogják összeegyeztetni családjukat és karrierjüket, egyáltalán kapnak-e még lehetőséget a munkaadóktól - általában ezek a kérdések foglalkoztatják az újrakezdést fontolgató anyákat. Mindemellett tudják, hogy nagy felelősség hárul rájuk, hiszen a gyerekek szocializációs funkcióit jórészt ők látják el.

Ha a család e szocializációs funkcióknak nem felel meg, a gyermek hajlamossá válhat a deviáns viselkedésre. Ha a dolgozó anya munkája mellett kevés időt tud gyermekével tölteni, ennek következtében felborul a köztük lévő addigi szoros kapcsolat, és nem tudja folyamatosan figyelemmel kísérni fejlődését sem. A gyermekek többsége reggeltől késődélutánig óvodában, iskolában van, így háttérbe szorulhat az oly fontos tartós és folyamatos személyes kapcsolat, az érzelmi kötődés.

Egy nő helyzetét a családalapítás és a gyermeknevelés dilemmáján túl további tényezők is nehezítik a karrierépítésben, a siker felé vezető úton. Bár a második világháború óta a nők egyenjogúságát és esélyegyenlőségét törvényekben és nemzetközi egyezményekben is szabályozzák, még ma is diszkriminációval szembesülnek a munkaerőpiacon. A nukleáris családi háztartások elterjedése miatt pedig a család szintjén óriási hátránnyá válik a nagyszülők hiányát a gyerek nevelésében. Sokan azt állítják, az ő segítségük nélkül szinte képtelenség lenne dolgozni és gyerekeket vállalni egyszerre. A nyugdíjkorhatár hatvankét évre emelése azzal a következménnyel is járt, hogy a nagyszülők, munkavállalói státuszuk miatt, ha földrajzilag közel is laknak unokáikhoz, nehezen tudnak részt vállalni gondozásukban. Kevesen engedhetik meg maguknak, hogy bejárónőt alkalmazva könnyítsenek a háztartási munkák terhein.

A nők a társadalom működése során természetesen éppúgy kiveszik részüket a munkavégzésből, mint a férfiak, de munkájuk eredményének jelentős hányada nem válik a gazdasági mutatók részévé. Az időmérleg-kutatások igazolják, hogy a nők társadalmilag kötött tevékenysége hosszabb, másképp fogalmazva több időt fordítanak produktív munkára. Ennek az elfoglaltságnak a számottevő hányada azonban nem a munkaerőpiacon, hanem a háztartásban, a gyermeknevelésben realizálódik.

Az elmúlt évtizedekben a nők bekapcsolódását a társadalmi munkamegosztásba egy sajátos aszimmetria jellemezte Magyarországon. Miközben a nők többsége beáramlott a kere-

só munka világába, ezzel arányosan nem csökkentek a háztartással kapcsolatos feladataik. A háztartási munkában való részvételhez, gyermekneveléshez csekélyebb a férjek, apák hozzájárulása. Ez a körülmény elsősorban annak köszönhető, hogy a férfiak közül, akiknek erre lehetőségük van, túlmunkát, mellékállást, egyéb jövedelemszerző tevékenységet vállalnak, hogy a család megélhetését biztosítsák.

Mivel tehát a gyermekekkel való foglalkozás és a házkörüli teendők erős teherként jelennek az édesanyák számára, nyilvánvaló, hogy a munkapiacra való visszakerülés a pihenésre szánható időt, a szabadidős tevékenységeket nagymértékben csökkenti. Megoldást jelenthetne, ha elterjedtebb lenne Magyarországon a részmunkaidős foglalkoztatás illetve a főállású anyaság nagyobb mértékű támogatása.

A nemek közötti különbség a munkaerőpiacon sajátos társadalmi metszetben jelenik meg. Azok a nők, akik a szülés utáni otthonlétet követően nem tudnak elhelyezkedni, a munkanélküli lét számos hátrányával szembesülnek. A társadalmi kapcsolatok beszűkülése, izoláltság kialakulása, a munkahely teremtette kommunikációs háló hiánya is súlyos probléma. Ezt oldja az elhelyezkedés, hiszen lehetőség nyílik új, személyes kontaktusok kialakulására.

A munka világába visszakerülve a nők többsége egy újabb problémával szembesül. Az egyenlőtlenség, így az ágazati-foglalkozási struktúrában elfoglalt rosszabb pozíció szerves folyamánya a nőknek a férfiakénál kisebb jövedelme, s ebből adódóan alacsonyabb munkanélküli ellátása, táppénze, nyugdíja.

A nők munkaerő-piaci hátrányukat leginkább a gyermekszülés és nevelés miatt történő kiesés esetében ismerik el és a társadalom is csak erre korlátozza hátrányosságuk fogalmát. Nálunk nincsenek olyan szakmák, amelyeket nők nem gyakorolhatnak, a kivételek is a terheséghez kapcsolódnak. Vezethetnek traktort, villamost, vállalhatnak munkát a hadseregben, a rendőrségben. Az üvegplafon jelenségét természetesnek vélik: a vezető testületekben és a felső vezetésben az arányuk különösen alacsony. Gyakran hallani az érvelést: hogyan is maradhatna egy nő késő estig a munkahelyén, ha közben a család életének felelősségét is viseli?

A nők foglalkoztatottsága és aktivitása a rendszerváltozás időszakában nagyjából a férfiakhoz hasonló ütemben esett vissza, 1997 után azonban kissé kedvezőbben alakult, mint a férfiaké. A nők körében alacsonyabb a munkanélküliség, mint a férfiak között. Ennek több oka is van. Alacsonyabb a nyugdíjkorhatáruk, magasabb a részvételi arányuk a felsőoktatásban, a gyermekgondozással kapcsolatos feladatokat alapvetően ők látják el, valamint a munkahelyek tömeges felszámolása kevésbé súlytotta azokat az ágazatokat, amelyek zömében női munkaerőt alkalmaznak.

A fiatalok a tanulás, felkészülés időszaka, az idősebb kor a gyakorlati tapasztalatok megszerzéséé, az elmélet alkalmazásáé. Az egész európai munkaerő-piacon jellemző az a tendencia, hogy a folyamatos technológiai megújulás, az új módszerek bevezetése az idősebb munkavállalóktól is megköveteli az ismeretek folyamatos gyarapítását. Hiába lehetne az életkorhoz kötődő optimális karrierponton a munkavállaló, ha nem rendelkezik a munkahelyszerzéshez szükséges ismeretanyaggal. További problémát jelent, ha a karrierpályába olyan események ékelődnek, amelyek a munkavállalót több évre kiszakítják a munkaerő-piaci folyamatokból. Magyarországon a rendszerváltás óta megfigyelhető tendencia, hogy a tartós munkanélküliség kockázata a 45 év feletti, alacsony végzettségű, nyelv- és számítógépes ismerettel nem rendelkező nőket nagymértékben fenyegeti. A probléma által érintett nők egyik csoportjába azok tartoznak, akik családi elköteleződésük, gyermekvállalásuk miatt hosszasan kiestek a munkaerőpiacról vagy gyakorlatilag be sem léptek oda, a másikba pedig azok az elavult ismeretekkel rendelkező nők tartoznak, akik munkapályájuk során a munkahelyükön nem kaptak lehetőséget ismereteik bővítésére, ezért munkanélkülivé válásuk után nem képesek a munkaerő-piac elvárásainak megfelelni.

A gyermekgondozási szabadság lejárta után a munkaerőpiacra visszatérni kívánó nők aránya növekszik, már csaknem 70%-uk szeretne (újból) dolgozni. A nagy többség számára, különösen a munkaerőpiactól tartósan távol lévő, a gyeset, gyedet igénybe vevők esetében, a korábbi munkahelyre való visszatérés egyre nehezebb.

Egy potenciális munkaadó, ha a munkára jelentkező nő egyébként minden feltételnek megfelel, két okból is ellenérdekelt a gyesről, gyedről a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó nők alkalmazásában. A munkát vállalni készülő nő kisgyermekes anyuka, ami a terhelhetőségét csökkenti, ráadásul viszonylag hosszú ideig távol volt a munkaerőpiactól, így előfordulhat, hogy számos készsége annyira megkopott, hogy az már a munkavállalásban hátráltatja.

Ha felmerül a kérdés, mitől családbarát egy munkahely, a nők azt tekintik a legfontosabb szempontnak, hogy szülés után a törvényi minimumnál hosszabb időre visszamehetnek-e korábbi állásukba dolgozni és, hogy beteg gyermekük ápolását képes-e emberséges módon biztosítani munkáltatójuk.

A gyermekvállalás miatt a munkaerőpiacról távollévők visszailleszkedése a munka világába számos megoldásra váró problémát hoz a felszínre. A szakmai ismeretek ez idő alatt devalválódhatnak, a részmunkaidős foglalkoztatás csak szűk körben ismert vagy szokatlan azok számára, akik ezekre rászorulnak. A gyed, gyes kínálta lehetőségek átadása az apának nem bevett gyakorlat. A nők foglalkoztatásának elősegítése az ilyen és ehhez hasonló mindennapos problémákra reagáló foglalkoztatáspolitikai eszközöknek a kidolgozását kell, hogy jelentse.

A nők foglalkoztatási mutatóinak javulásához a részmunkaidős foglalkoztatás elterjedése nagyban hozzájárulhat. Ennek szélesebb körben való megjelenéséhez elengedhetetlen a munkáltatók motivációjának növelése és a részmunkaidős vállalásában érdekelt női (és férfi) munkaerő informálása a részmunkaidős munkavégzés munkajogi jellemzőiről. A nők foglalkoztatottsági szintjét befolyásolja az is, hogy a gyermekek napközbeni ellátásának megszervezéséhez milyen segítséget kapnak.

Rátérve a kérdőívek válaszainak tételes elemzésére, látható, hogy a kutatásba bevont nők túlnyomó többsége 1970. és 1981. között született, tehát a 24 és 36 év közötti korosztályhoz tartozik.

A kérdőívet kitöltők összesen tizenkilenc településen laknak, legnagyobb számban a két Békés megyei középváros, Békéscsaba (170-en) és Gyula (96-an) lakosai. A megye kisvárosai közül Battonyáról 59-en, Békéscsaba-ról 50-en, Mezőhegyesről 49-en, Gyomaendrőd-ről és Mezőberényből 40-en, Csorvásról 30-an, Sarkadról 10-en, Dévaványáról 9-en, Elekről és

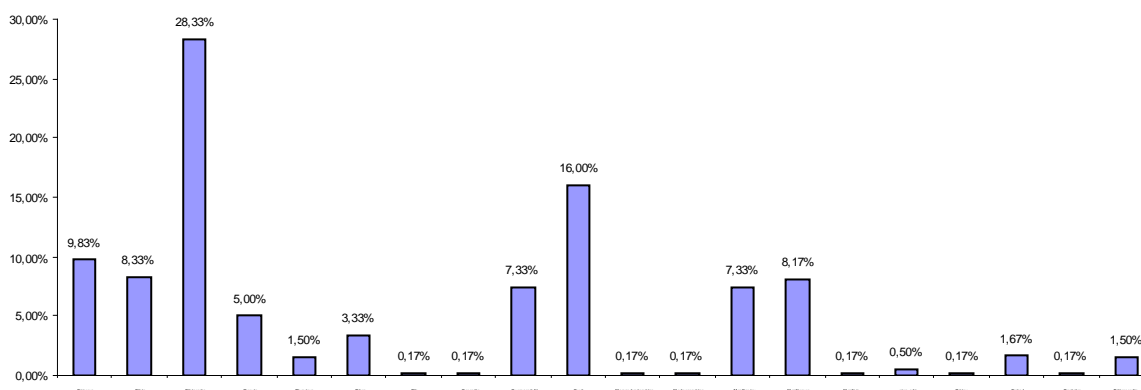
Szeghalomból 1-en választottak. A községek közül Doboz 20 fővel, Telekgerendás 9, Gerendás, Magyardombegyháza, Medgyesegyháza és Okány egy-egy fővel képviseltette magát. Egy nő mezőtúri és hárman nem jelölték be a lakhelyüket.

Állandó lakhelye

	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz Battonya	59	9,8	9,8	9,8
Békés	50	8,3	8,3	18,2
Békéscsaba	170	28,3	28,3	46,5
Csorvás	30	5	5	51,5
Déaványa	9	1,5	1,5	53
Doboz	20	3,3	3,3	56,3
Elek	1	0,2	0,2	56,5
Gerendás	1	0,2	0,2	56,7
Gyomaendrőd	44	7,3	7,3	64
Gyula	96	16	16	80
Magyardombegyháza	1	0,2	0,2	80,2

	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz Medgyesegyháza	1	0,2	0,2	80,3
Mezőberény	44	7,3	7,3	87,7
Mezőhegyes	49	8,2	8,2	95,8
Mezőtúr	1	0,2	0,2	96
nincs adat	3	0,5	0,5	96,5
Okány	1	0,2	0,2	96,7
Sarkad	10	1,7	1,7	98,3
Szeghalom	1	0,2	0,2	98,5
Telekgerendás	9	1,5	1,5	100
összes	600	100	100	

Állandó lakhelye

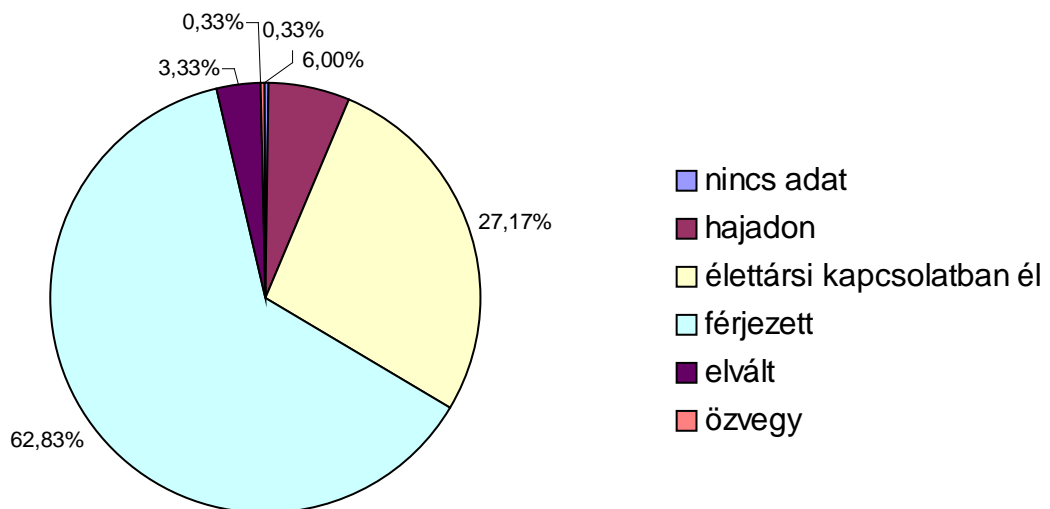

A hölgyek 63%-a férjezett, 27 %-a élettársi kapcsolatban él. Az országos statisztikai átlaghoz képest igen kevesen, mindössze három százaléknyan váltak el eddigi életük során. Ez mélyen a magyarországi átlag alatti szám, ami önmagában nagyon kedvező adatnak tűnik, még akkor is, ha tudjuk, hogy a kisgyermeket nevelő szülők kapcsolata általában erősebb, mint a gyermekteleneké illetve azoké, akiknek fiai-lányai már elhagyták a közös háztartást.

Családi állapota

	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz nincs adat	2	0,3	0,3	0,3
hajadon	36	6	6	6,3
élettársi kapcsolatban él	163	27,2	27,2	33,5
férjezett	377	62,8	62,8	96,3
elvált	20	3,3	3,3	99,7
özvegy	2	0,3	0,3	100
összes	600	100	100	

Családi állapota

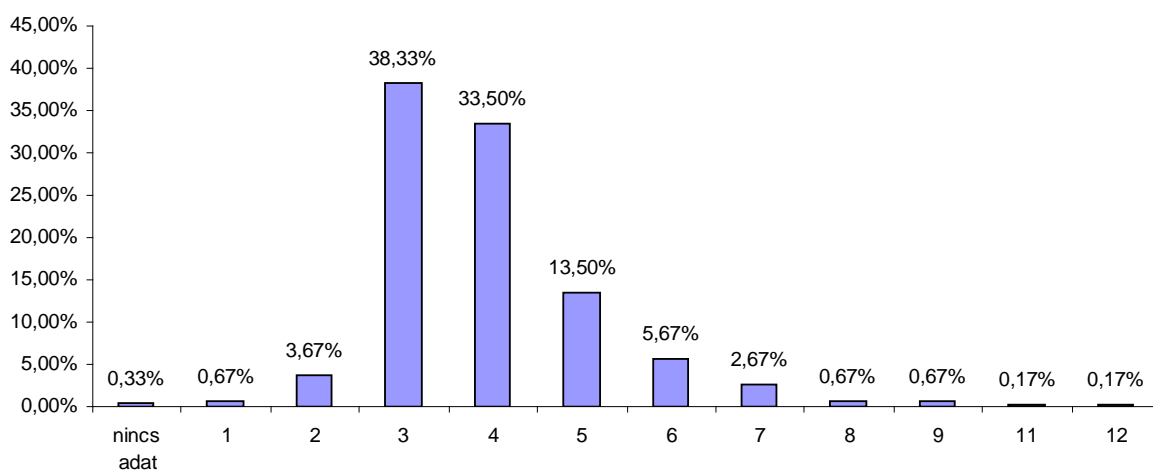

Hányan élnek egy háztartásban?

	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz nincs adat	2	0,3	0,3	0,3
1	4	0,7	0,7	1
2	22	3,7	3,7	4,7
3	230	38,3	38,3	43
4	201	33,5	33,5	76,5
5	81	13,5	13,5	90
6	34	5,7	5,7	95,7
7	16	2,7	2,7	98,3
8	4	0,7	0,7	99
9	4	0,7	0,7	99,7
11	1	0,2	0,2	99,8
12	1	0,2	0,2	100
összes	600	100	100	

A döntő hányad egy vagy kétgyermekes nukleáris családban él. 38%-nyian háromfős, 34%-nyian négyfős családban élnek, nagy valószínűséggel zömében nem nagyszülővel, hanem egy vagy két gyereket vállalva.

Hányan élnek egy háztartásban?

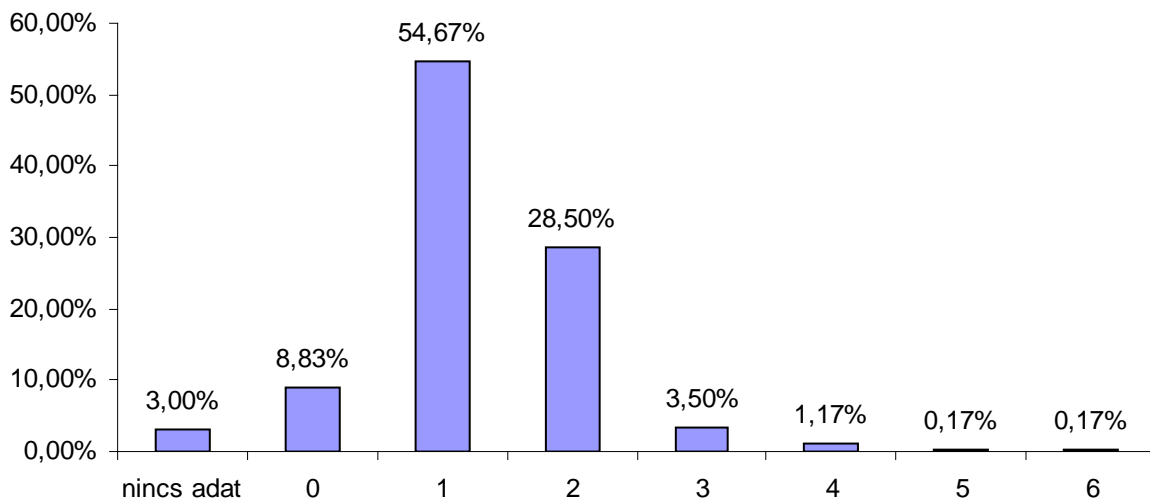

A megkérdezettek 54%-a nyilatkozott úgy, hogy csak egy kereső van a háztartásban, ez mutatja, hogy sokuk – a gyerekekkel otthon maradván – igen nehéz körülmények között élhet. 9% azok aránya, akiknek a családjában egyetlen kereső sincs, az ő helyzetük rendkívül nehéz lehet.

A háztartásban hány főnek van kereső foglalkozása?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	0	53	8,8	9,1	9,1
	1	328	54,7	56,4	65,5
	2	171	28,5	29,4	94,8
	3	21	3,5	3,6	98,5
	4	7	1,2	1,2	99,7
	5	1	,2	,2	99,8
	6	1	,2	,2	100,0
	összes	582	97,0	100,0	
	nincs adat	18	3,0		
összes		600	100,0		

A háztartásban hány főnek van kereső foglalkozása?

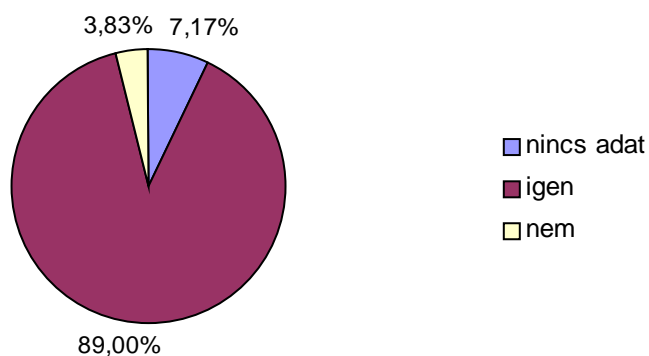

Egészen magas azoknak a száma, akik egy háztartásban élnek a férjükkel vagy élettársukkal. Ugyanígy természetesen a döntő hányad együtt él gyermekével, gyermekeivel. Alacsony azoknak a száma, akik egy háztartásban élnek szüleikkel. Ugyanez a helyzet az édesapa vonatkozásában, tehát nagyon kevesen vannak azok, akik apósukkal, anyósukkal egy fedél alatt laknak. (Ennél a kérdésnél a „nincs adat%” megjelölés azt jelenti, hogy a megkérdezett nem él együtt az említett családtaggal.)

Egy háztartásban él férjével vagy élettársával?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	43	7,2	7,2	7,2
	igen	534	89,0	89,0	96,2
	nem	23	3,8	3,8	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

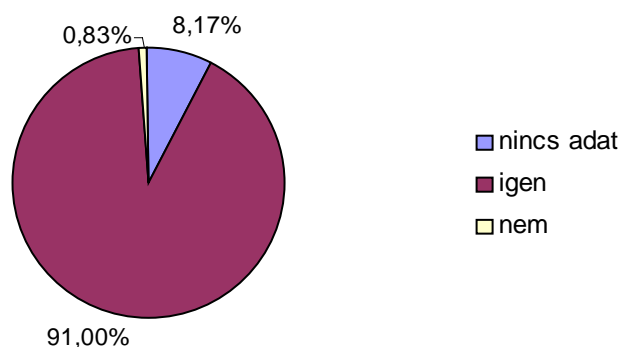
Egy háztartásban él férjével vagy élettársával?

Egy háztartásban él gyermekkel vagy gyermekekkel?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	49	8,2	8,2	8,2
	igen	546	91,0	91,0	99,2
	nem	5	,8	,8	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

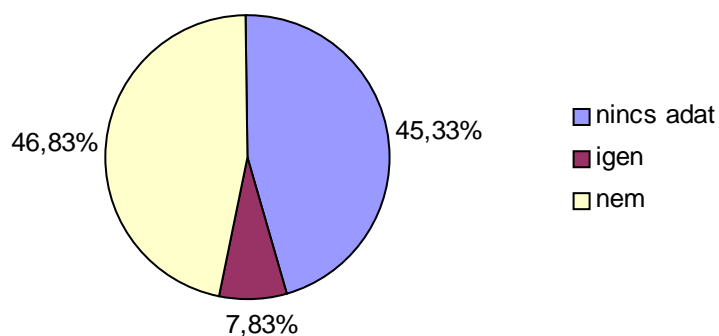
Egy háztartásban él gyermekkel vagy gyermekekkel?

Egy háztartásban él édes- vagy nevelőanyjával?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	272	45,3	45,3	45,3
	igen	47	7,8	7,8	53,2
	nem	281	46,8	46,8	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

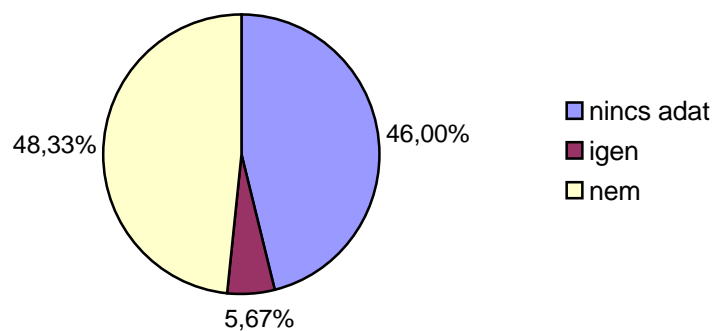
Egy háztartásban él édes- vagy nevelőanyjával?

Egy háztartásban él édes- vagy nevelőapjával?

		Gyakori- ság	százalék	valós száza- lék	összesítő százalék
valós	nincs adat	276	46,0	46,0	46,0
	igen	34	5,7	5,7	51,7
	nem	290	48,3	48,3	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

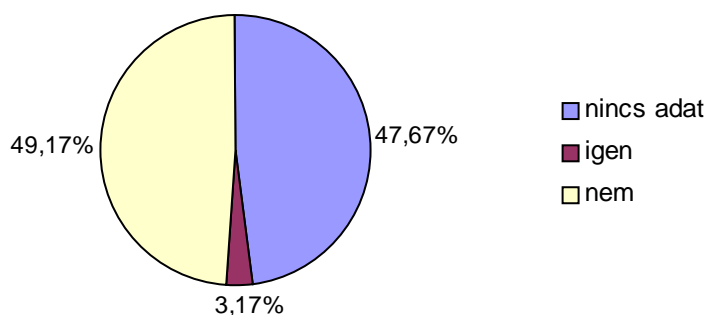
Egy háztartásban él édes- vagy nevelőapjával?

Egy háztartásban él a párja édesanyjával?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	286	47,7	47,7	47,7
	igen	19	3,2	3,2	50,8
	nem	295	49,2	49,2	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

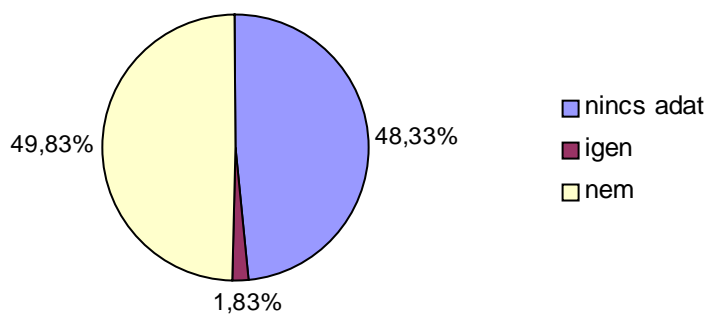
Egy háztartásban él a párja édesanyjával?

Egy háztartásban él a párja édesapjával?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	290	48,3	48,3	48,3
	igen	11	1,8	1,8	50,2
	nem	299	49,8	49,8	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

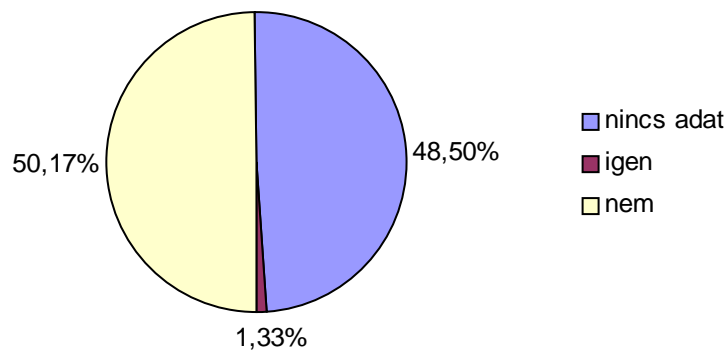
Egy háztartásban él a párja édesapjával?

Egy háztartásban él a nagyszülőjével?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	291	48,5	48,5	48,5
	igen	8	1,3	1,3	49,8
	nem	301	50,2	50,2	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

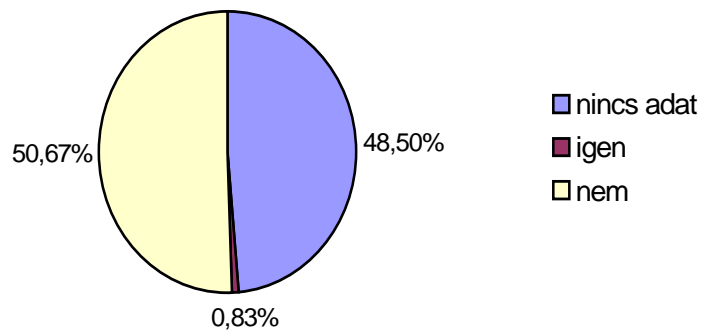
Egy háztartásban él a nagyszülőjével?

Egy háztartásban él a nagyszülőkkel?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	291	48,5	48,5	48,5
	igen	5	,8	,8	49,3
	nem	304	50,7	50,7	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

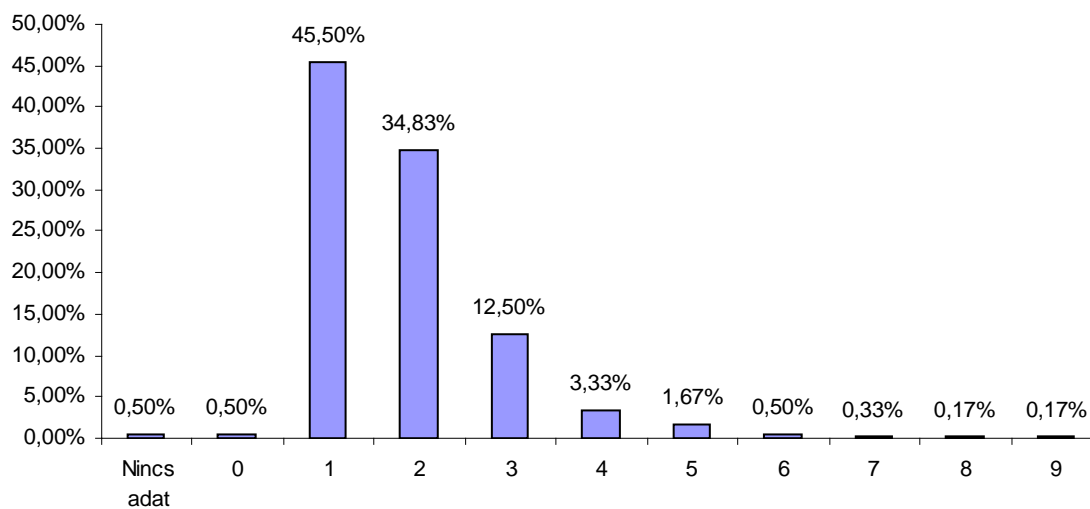
Egy háztartásban él a nagyszülőkkel?

Egy háztartásban él...

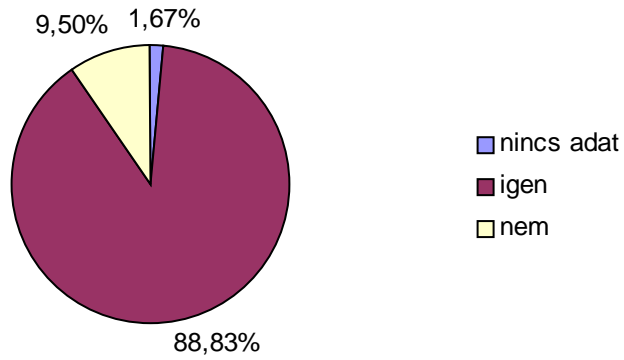
		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	élettárs öccse	1	,2	,2	,2
	lányommal,	1	,2	,2	,3
	édesapámmal				
	nincs adat	588	98,0	98,0	98,3
	nővéreivel	1	,2	,2	98,5
	testvér	2	,3	,3	98,8
	Testvér	3	,5	,5	99,3
	testvéreivel + 1				
	fő	1	,2	,2	99,5
	testvéreivel	1	,2	,2	99,7
	testvéremmel	1	,2	,2	99,8
	testvéreivel	1	,2	,2	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Gyermekei száma

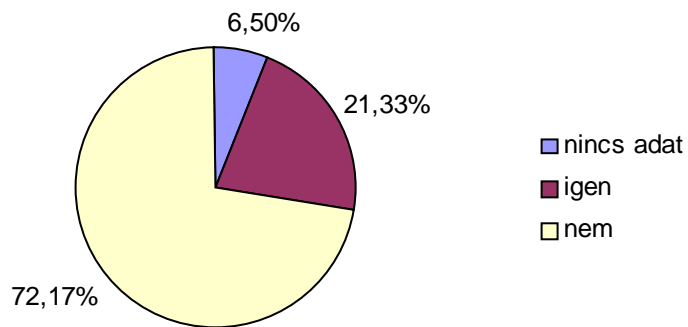

A következő diagrammok jelzik, hogy a családi szolidarisztikus háló igen jól működik, míg az állam által biztosított támogatások, jóléti intézményrendszerek nem nyújtanak elegendő biztonságot a családok számára.

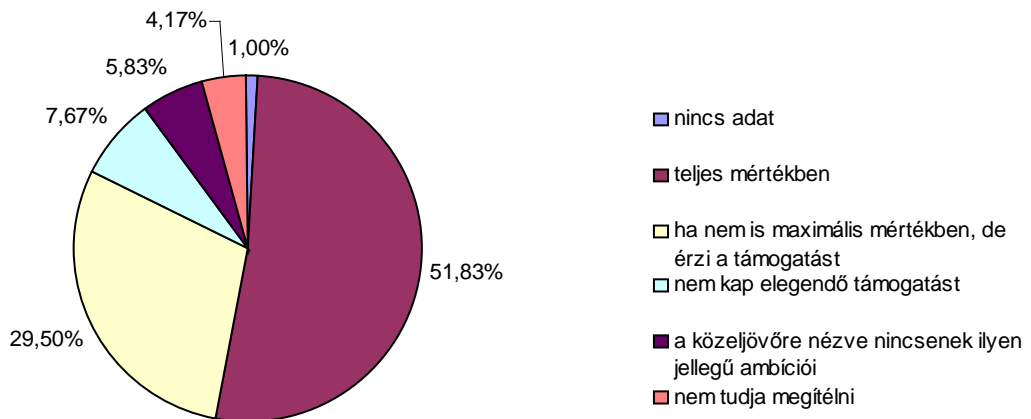
Kap-e elegendő segítséget a gyermekneveléshez a családtól?

Kap-e elegendő segítséget a gyermekneveléshez az államtól?

A család támogatja-e kellő mértékben az Ön személyes ambícióit, akár a munkában, akár a tanulásban?

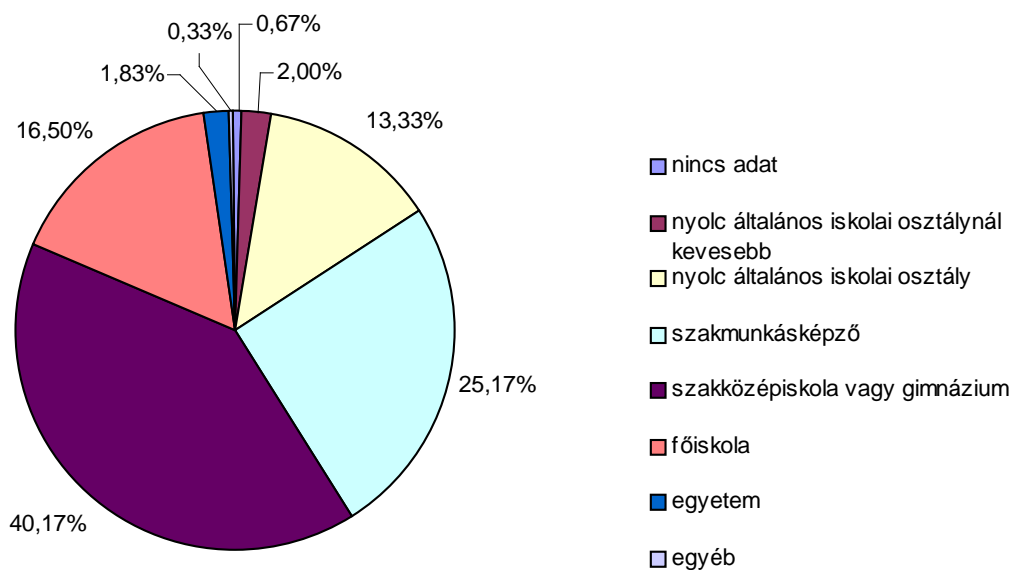

Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

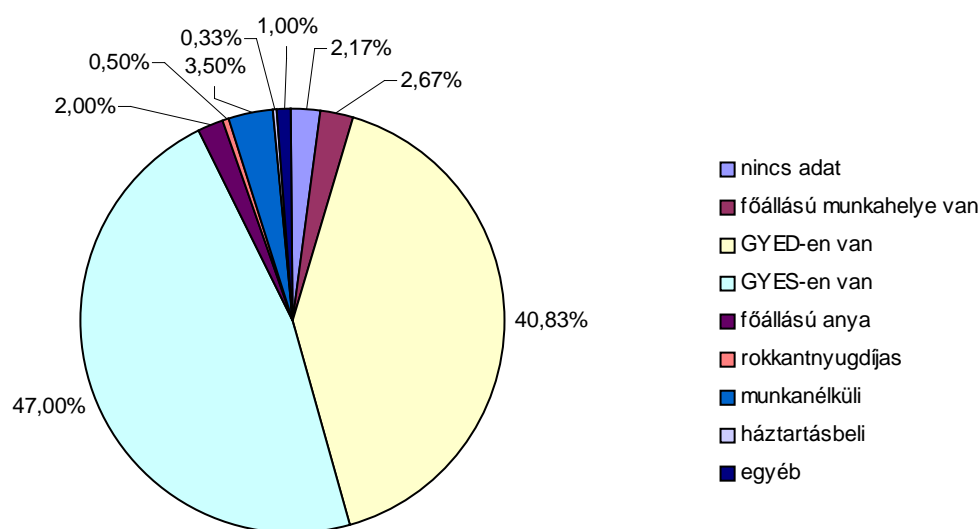
		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	4	,7	,7	,7
	nyolc általános iskolai osztálynál kevesebb	12	2,0	2,0	2,7
	nyolc általános iskolai osztály	80	13,3	13,3	16,0
	szakmunkásképző	151	25,2	25,2	41,2
	szakközépiskola vagy gimnázium	241	40,2	40,2	81,3
	főiskola	99	16,5	16,5	97,8
	egyetem	11	1,8	1,8	99,7
	egyéb	2	,3	,3	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

A megkérdezettek legnagyobb hányada - 40%-a - érettségizett, egyetemi végzettségű, mint ahogy a nyolc elemi se kijáró, alig található közöttük. Ebből következik, hogy a legnagyobb arányt a szülés előtt beosztott szellemi dolgozóként munkálkodók teszik ki. A szülés előtt a szolgáltatások, a kereskedelem és a közintézményekben betölthető munkakörök adták számukra a legtöbb munkalehetőséget, az ipar, de különösen a mezőgazdaság alig nyújt a nők számára elhelyezkedési esélyt. Túlnyomó többségük jelenleg gyeden, illetve gyesen van, ami természetes, hiszen a kutatás erre a lakossági körre irányul.

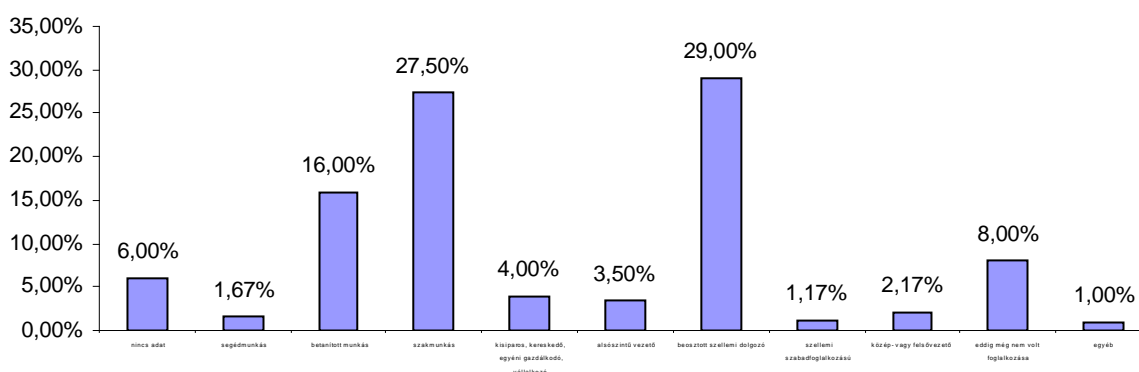
Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

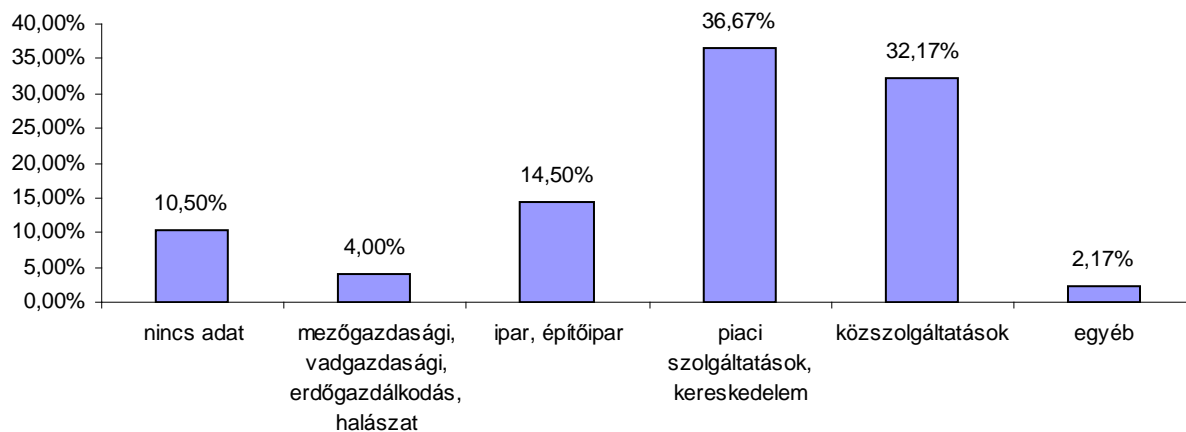
Mi az Ön jelenlegi foglalkozási státusza?

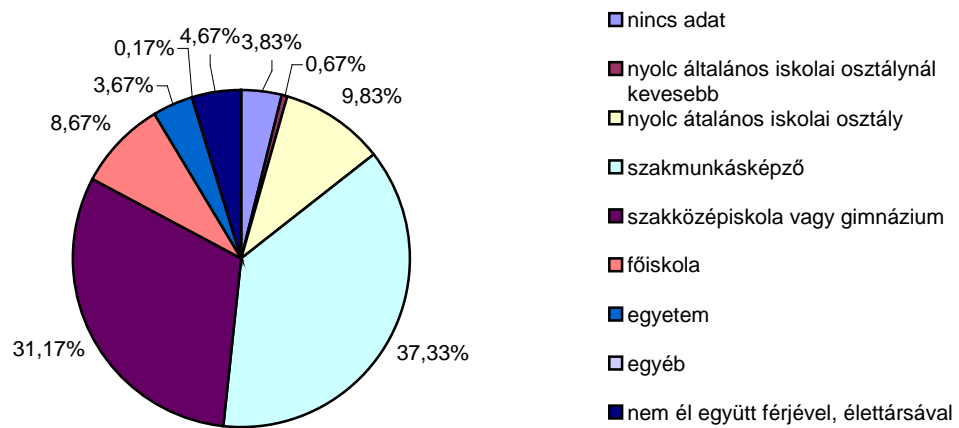
Ha jelenleg nem dolgozik, mi volt az Ön legutolsó foglalkozása, beosztása?

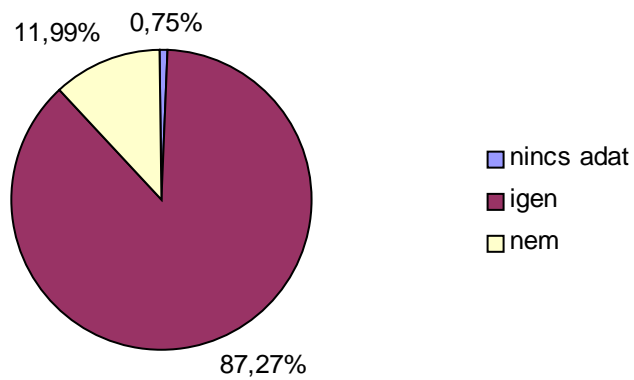
Milyen szektorba tartozik az Ön legutolsó főállású munkahelye, ill. a legnagyobb jövedelmét biztosító vállalkozása?

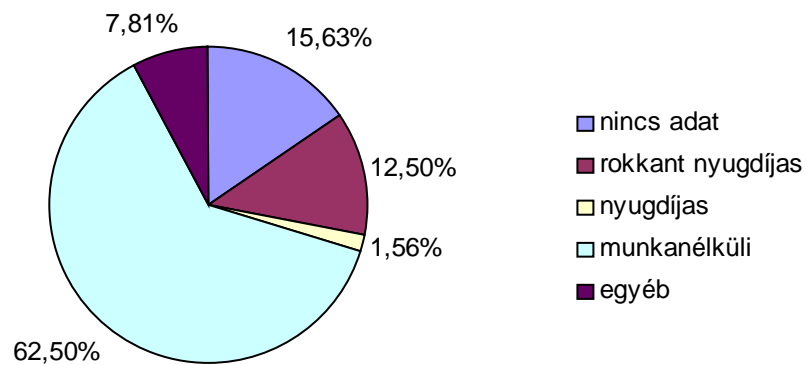
Mi a férje (élettársa) legmagasabb iskolai végzettsége?

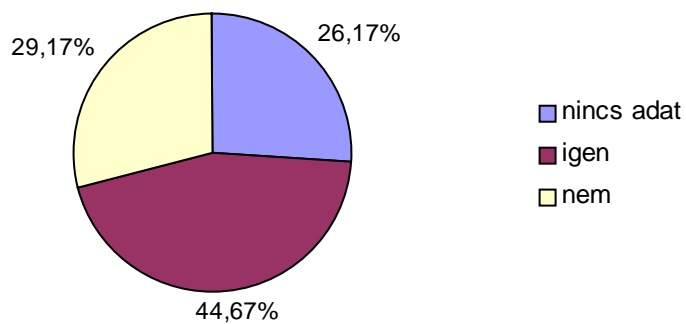
A férjének (élettársának) jelenleg van munkája?

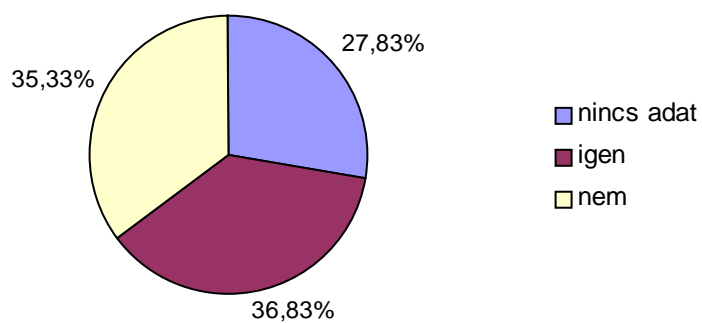
Ha a férjének (élettársának) nincs munkája:

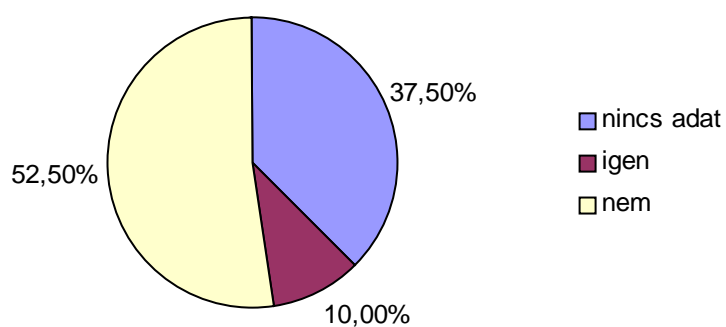
Ön illetve a családja részesül-e gyermekgondozási segélyben?

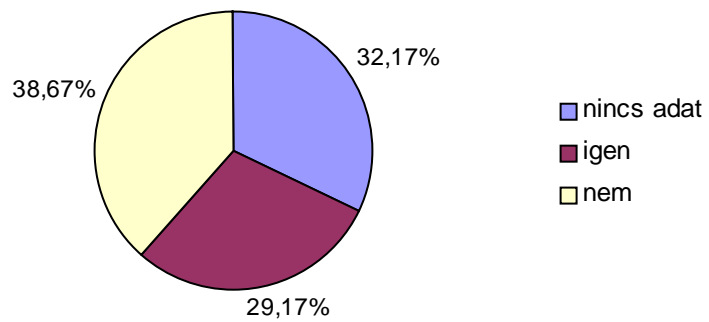
Ön illetve a családja részesül-e gyermekgondozási díjban?

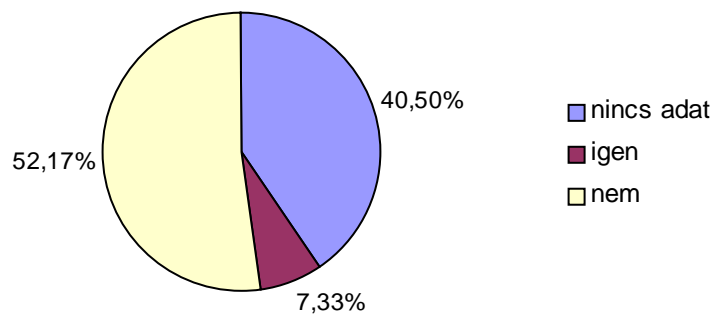
Ön illetve a családja részesül-e lakásfenntartási támogatásban?

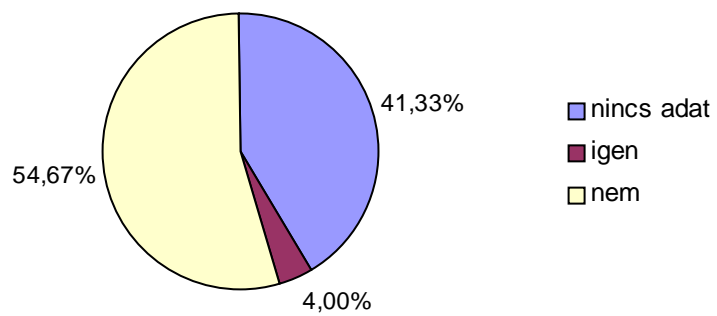
Ön illetve a családja részesül-e rendszeres gyermekvédelmi támogatásban?

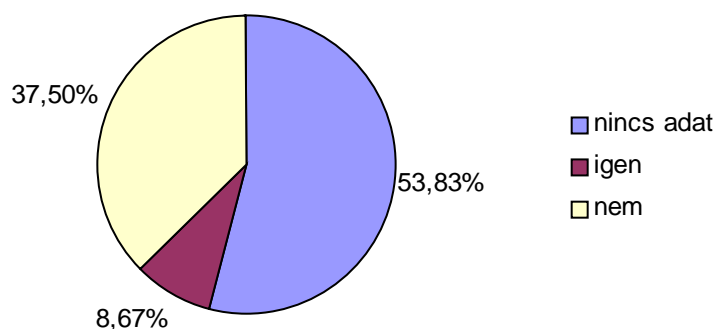
Ön illetve a családja részesül-e közgyógyellátásban?

Ön illetve a családja részesül-e munkanélküli járadékban?

Ön illetve a családja részesül-e egyéb ellátásban?

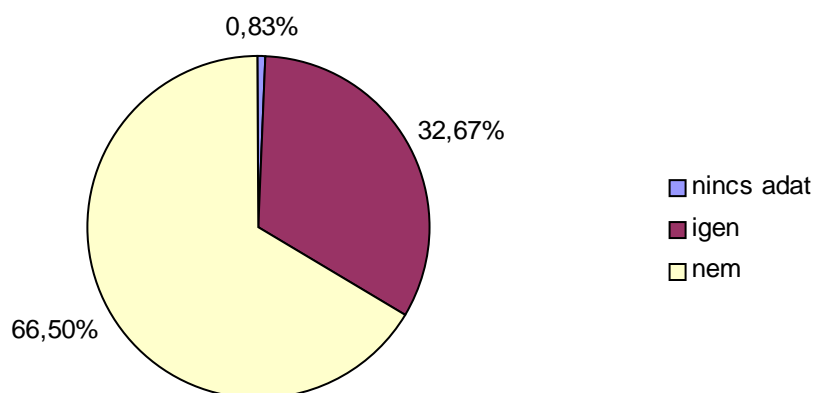

A kutatásba bevont nők harmada beszél valamilyen idegen nyelvet. A legtöbben az angolt értik, de egészen kicsi azoknak a száma, akik bármilyen nyelvből vizsgával is rendelkeznek.

Beszél Ön idegen nyelvet vagy nyelveket?

		Gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
valós	nincs adat	5	,8	,8	,8
	igen	196	32,7	32,7	33,5
	nem	399	66,5	66,5	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Beszél Ön idegen nyelvet vagy nyelveket?

Beszél Ön angolul?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	479	79,8	79,8	79,8
	nyelvvizsga nélkül	56	9,3	9,3	89,2
	alapfokú nyelvvizsgával	36	6,0	6,0	95,2
	középfokú nyelvvizsgával	26	4,3	4,3	99,5
	felsőfokú nyelvvizsgával	3	,5	,5	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Beszél Ön németül?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	521	86,8	86,8	86,8
	nyelvvizsga nélkül	47	7,8	7,8	94,7
	alapfokú nyelvvizsgával	22	3,7	3,7	98,3
	középfokú nyelvvizsgával	7	1,2	1,2	99,5
	felsőfokú nyelvvizsgával	3	,5	,5	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Beszél Ön románul?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	585	97,5	97,5	97,5
	nyelvvizsga nélkül	11	1,8	1,8	99,3
	alapfokú nyelvvizsgával	1	,2	,2	99,5
	középfokú nyelvvizsgával	2	,3	,3	99,8
	felsőfokú nyelvvizsgával	1	,2	,2	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Beszél Ön szlovákul?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	593	98,8	98,8	98,8
	nyelvvizsga nélkül	3	,5	,5	99,3
	középfokú nyelv- vizsgával	2	,3	,3	99,7
	felsőfokú nyelvvizs- gával	2	,3	,3	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Beszél Ön franciául?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
vá- lasz	nincs adat	592	98,7	98,7	98,7
	nyelvvizsga nélkül	8	1,3	1,3	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Beszél Ön oroszul?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	577	96,2	96,2	96,2
	nyelvvizsga nélkül	15	2,5	2,5	98,7
	alapfokú nyelvvizs- gával	6	1,0	1,0	99,7
	felsőfokú nyelvvizs- gával	2	,3	,3	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Beszél Ön latinul?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	597	99,5	99,5	99,5
	nyelvvizsga nélkül	2	,3	,3	99,8
	alapfokú nyelvvizs- gával	1	,2	,2	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Beszél Ön egyéb nyelven?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	589	98,2	98,2	98,2
	nyelvvizsga nélkül	6	1,0	1,0	99,2
	alapfokú nyelvvizsgával	1	,2	,2	99,3
	középfokú nyelvvizsgával	3	,5	,5	99,8
	felsőfokú nyelvvizsgával	1	,2	,2	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

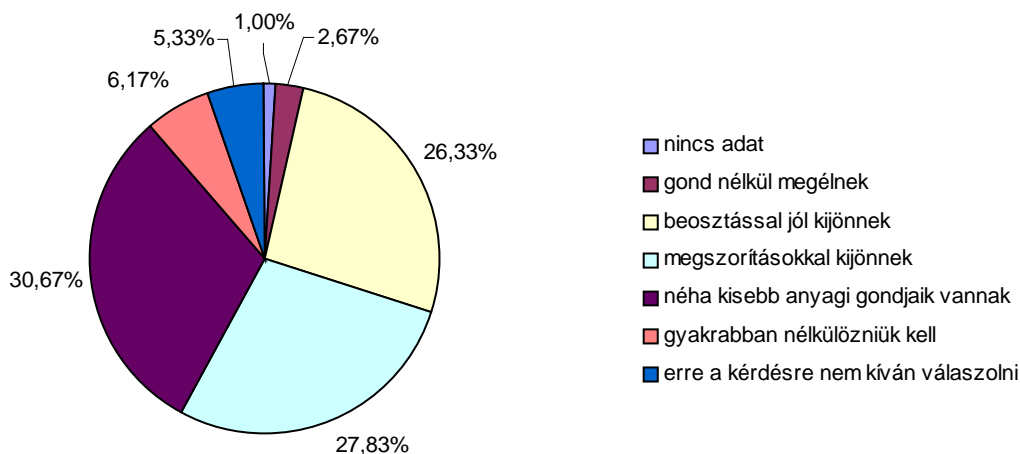
Mely egyéb nyelven beszél még?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	cigány	3	,5	,5	,5
	lovári	2	,3	,3	,8
	nincs adat	586	97,7	97,7	98,5
	olasz	6	1,0	1,0	99,5
	szerb	2	,3	,3	99,8
	szerb, horvát	1	,2	,2	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

Nagyon kicsi azoknak a családoknak az aránya (3%), amelyek anyagi gondok nélkül élnek. Negyede a hölgyeknek úgy érzi, hogy beosztással jól kijönnek a jövedelmükből, kis megszorításokra 28% kényszerül. A családok közel harmadának néha kisebb anyagi gondjai vannak és 6%-nyian jelzik azt, hogy gyakran kell nélkülözniük. A jövedelmek mértékét természetesen nem tudjuk, de a megélhetés nehézségének érzete, a nélkülözés szintjén vagy peremén élők magas száma – és a válaszmegtagadók aránya, bár a nem-válaszolás okát nem tudhatjuk biztosan – azt mutatja, hogy a létminimum, a társadalmi minimum körül él a családok közel negyven százaléka. Összefügghet a szociális helyzet azzal, hogy mennyire előre tervez egy család, milyen tervei, céljai vannak a családtagoknak. A kilátástalanságot (is) tükrözheti az a jelenség, hogy 17%-nyian egyáltalán nem terveznek előre, ők néhány fővel többen vannak, mint azok, akik öt évnél hosszabb időtávra tekintenek előre.

A jövőt sokféle életesemény kalkulálásával lehet tervezni. Gyermeket néhány éven belül a megkérdezetteknek csak 23%-a, 139 nő tervez, nyilvánvalóan nem az a közel 50% (288 édesanya), aki szeretne a következő egy-két esztendőben főállásban elhelyezkedni. A gyes mellett, részmunkaidőben kb. egyharmad (209 személy) vállalna munkát, vállalkozó alig hat százalék (38 fő) szeretne lenni. A tanulás 275 nőnek, 46%-nak szerepel a tervei között az elkövetkező pár évben, viszont jóval többen vannak, 65% (388 asszony), akik a távolabbi, nyilvánvalóan bizonytalanabb és nem is biztos, hogy megvalósuló vágyak-szándékok szintjén tartják számon, hogy újra iskolapadba üljenek. Aki pedig szeretne újra tanulni, főképp tanfolyami formában képzei ezt el.

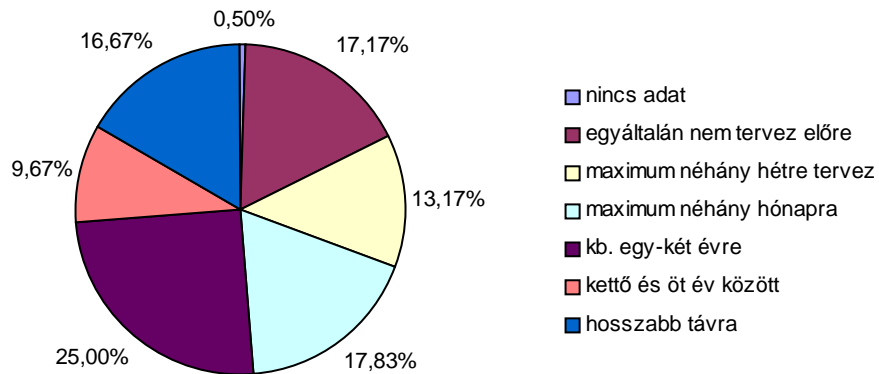
Milyennek ítéli családja anyagi helyzetét?

Ön milyen időtartamra tervezi előre a jövőjét?

	Gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz nincs adat	3	,5	,5	,5
egyáltalán nem tervez előre	103	17,2	17,2	17,7
maximum néhány hétre tervez	79	13,2	13,2	30,8
maximum néhány hónapra	107	17,8	17,8	48,7
kb. egy-két évre	150	25,0	25,0	73,7
kettő és öt év között	58	9,7	9,7	83,3
hosszabb távra	100	16,7	16,7	100,0
összes	600	100,0	100,0	

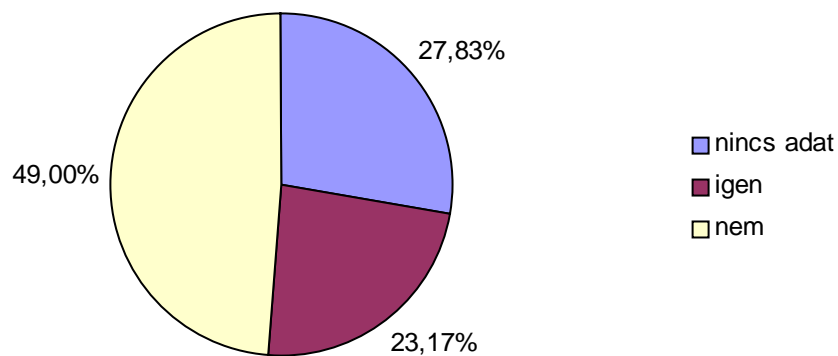
Ön milyen időtartamra tervezi előre a jövőjét?

Szeretne további gyermeket vállalni a következő egy-két esztendőben?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	167	27,8	27,8	27,8
	igen	139	23,2	23,2	51,0
	nem	294	49,0	49,0	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

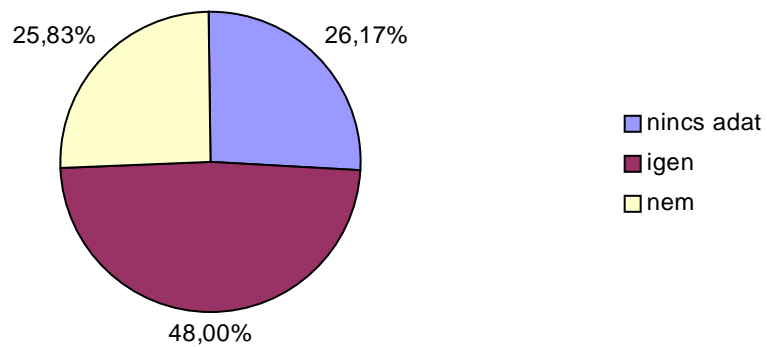
Szeretne további gyermeket vállalni a következő egy-két esztendőben?

Szeretne főállásban dolgozni a következő egy-két esztendőben?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	157	26,2	26,2	26,2
	igen	288	48,0	48,0	74,2
	nem	155	25,8	25,8	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

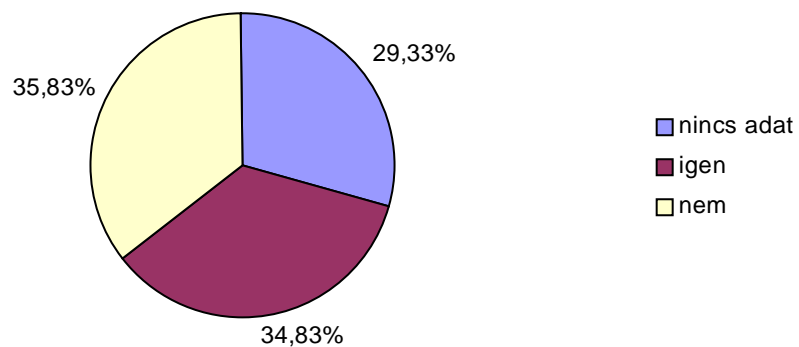
Szeretne főállásban dolgozni a következő egy-két esztendőben?

Szeretne a gyés mellett dolgozni?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	176	29,3	29,3	29,3
	igen	209	34,8	34,8	64,2
	nem	215	35,8	35,8	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

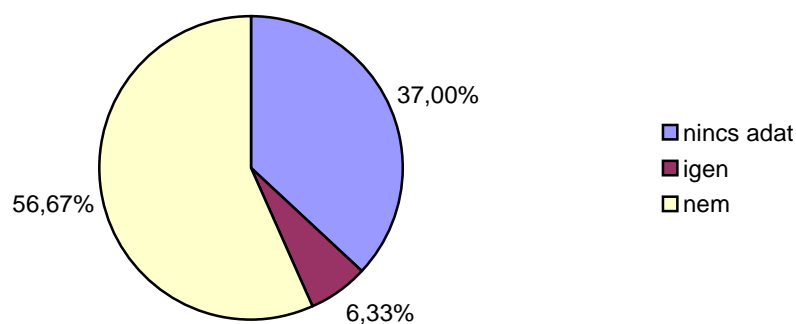
Szeretne a gyés mellett dolgozni?

Vállalkozó szeretne lenni a következő egy-két esztendőben?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	222	37,0	37,0	37,0
	igen	38	6,3	6,3	43,3
	nem	340	56,7	56,7	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

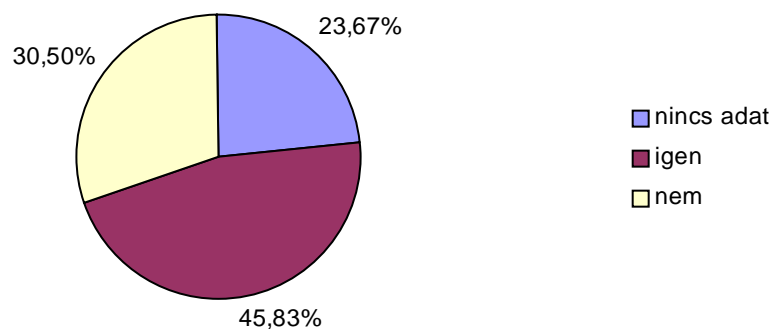
Vállalkozó szeretne lenni a következő egy-két esztendőben?

Tovább kíván tanulni a következő egy-két esztendőben?

		gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz	nincs adat	142	23,7	23,7	23,7
	igen	275	45,8	45,8	69,5
	nem	183	30,5	30,5	100,0
	összes	600	100,0	100,0	

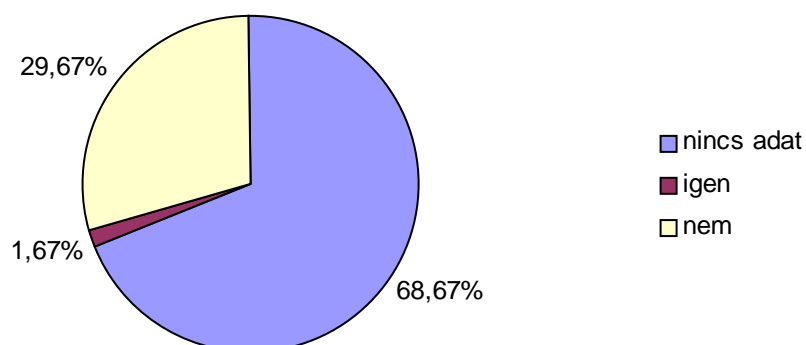
Tovább kíván tanulni a következő egy-két esztendőben?

Vannak egyéb tervei a következő egy-két esztendőben?

	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz nincs adat	412	68,7	68,7	68,7
igen	10	1,7	1,7	70,3
nem	178	29,7	29,7	100,0
összes	600	100,0	100,0	

Vannak egyéb tervei a következő egy-két esztendőben?

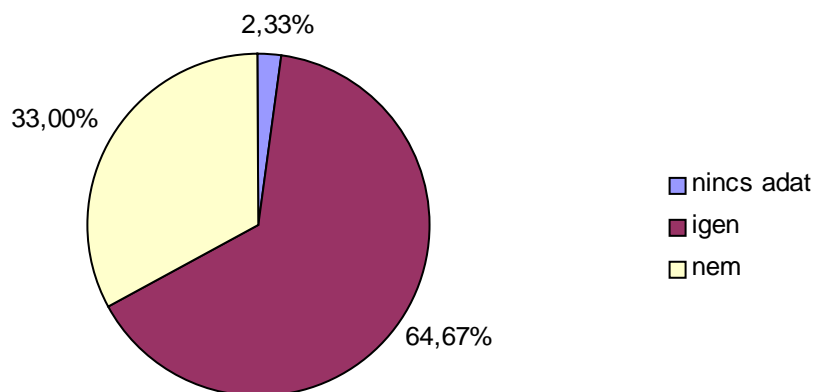

Egyéb, éspedig...

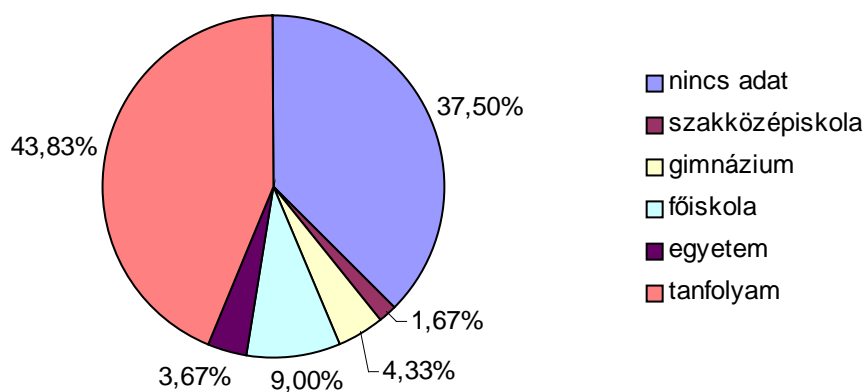
	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz 3 gyerek nevelése	1	0,2	0,2	0,2
építeni szeretnék	1	0,2	0,2	0,3
építkezni	1	0,2	0,2	0,5
főállású anyaság	1	0,2	0,2	0,7
gyermekemet szeretném nevelni	1	0,2	0,2	0,8
gyermeknevelés	1	0,2	0,2	1
ha nem dolgozok tanulni szeretnék	1	0,2	0,2	1,2
házat szeretnék venni	1	0,2	0,2	1,3
lakásfelújítás	1	0,2	0,2	1,5
lakást építeni	1	0,2	0,2	1,7
még nem tudja	1	0,2	0,2	1,8
mellékállás	1	0,2	0,2	2
most elsődlegesen anya szeretnék lenni	1	0,2	0,2	2,2
nincs adat	581	96,8	96,8	99
otthon maradni	1	0,2	0,2	99,2

	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz önálló lakást, albérletet szeretnék	1	0,2	0,2	99,3
részmunkaidőben dolgozni	1	0,2	0,2	99,5
saját lakást szeretnék építeni	1	0,2	0,2	99,7
távmunka	1	0,2	0,2	99,8
új családi otthon, lakás kialakítása	1	0,2	0,2	100
összes	600	100	100	

Szeretne továbbtanulni?

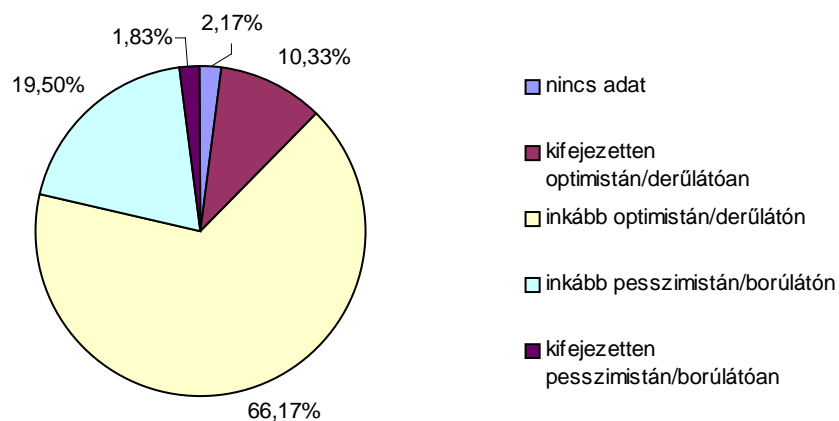

Ha szeretne továbbtanulni, mit gondol, milyen oktatási formában kívánja megszerezni ezt a képesítést?

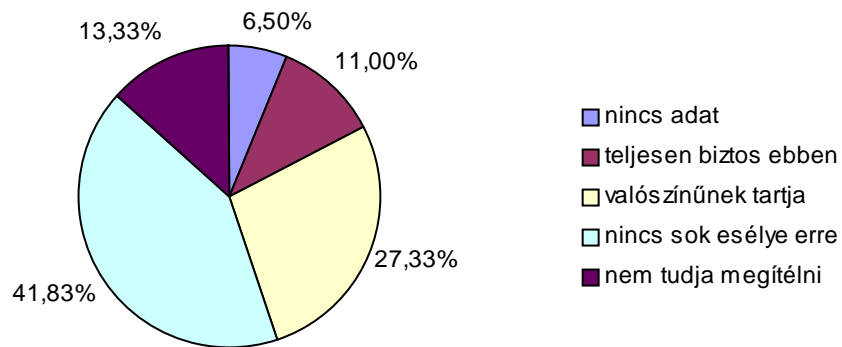

A megkérdezett nők, dacára a több területen is érzékelhető relatív hátrányaiknak, a jövőjüket túlnyomórészt derűlátóan ítélik meg. Nagyon optimista 10% (62 nő), inkább optimista pedig a megkérdezetteknek éppen egyharmada (397 nő). A 20%-nyi (117 nő) inkább pesszimista mellett nem éri el a két százalékot a nagyon pesszimisták aránya (11 nő). A derűlátás a megkérdezettek élethelyzetében tulajdonképpen biológiai-társadalmi szükségszerűség, hiszen akinek kisgyereke van, szinte elképzelhetetlen, hogy a gyereke ne adjon számára optimizmust, örömet, feltöltődést, ne alakítsa pozitív irányban az anyaszerep az életfelfogását, életszemléletét. A gyerekvállalás kitágítja a horizontot, új értelmet ad az életnek, valószínűleg ez tükröződik a derűlátók magas arányában. Ez az optimizmus még akkor is tetten érhető, ha csak 11% biztos abban, hogy a gyás, gyed után visszatérhet a munkahelyére és mindössze 27% tartja valószínűnek a korábbi munkahelyen való újbóli elhelyezkedést. Emellett relatíve sokan bíznak egy esetleges képzés utáni helyzetben abban, hogy vállalkozást tudnak létrehozni vagy részt tudnak venni egy családi vállalkozásban. Ellenben meglehetősen kevés hölgy, az édesanyáknak mintegy a negyede vélekedik úgy, hogy egy képzési kurzus segítené a munkaerőpiaci reintegrációban, ehhez képest viszont meglepően sokan szeretnék valamilyen tanfolyamra járni. Igaz, a többség nem konkrét szakirányt választana, hanem általános, a személyiség gyarapodását, a kommunikáció fejlesztését segítő tréningre kívánná járni.

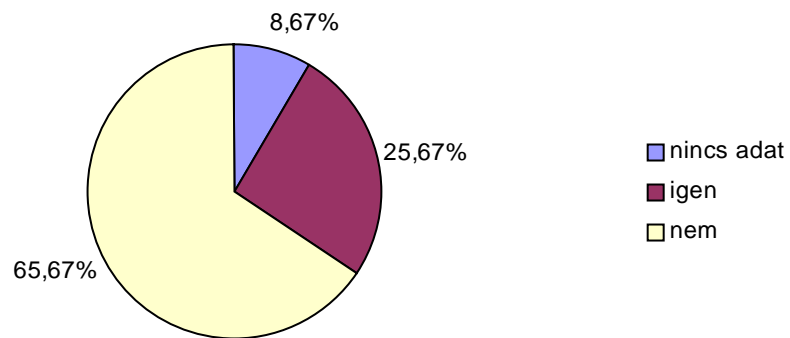
Ön hogyan ítéli meg jövőjét?

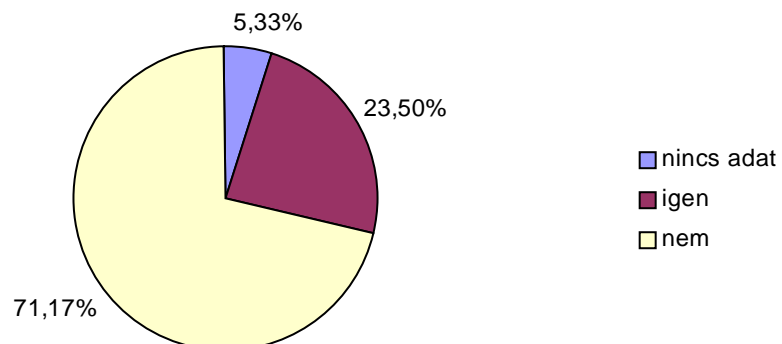
Ha tervezi egyáltalán, lát-e esélyt arra, hogy a gyეს vagy a gyed után visszatérjen korábbi munkahelyére?

Korábbi munkahelyére történő visszatérését segítené-e egy képzési kurzuson való részvétel?

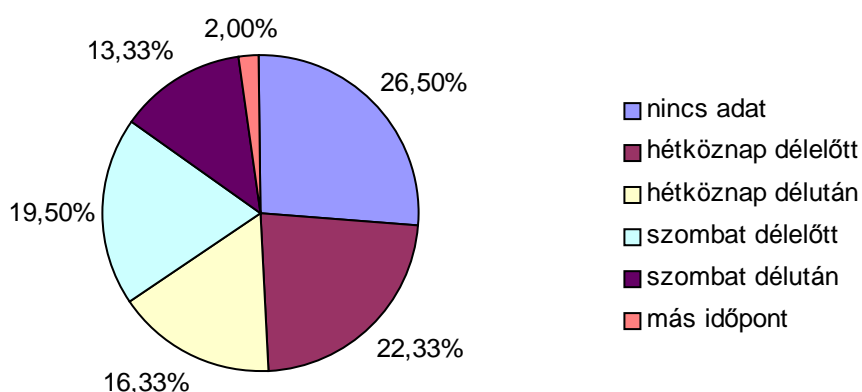

Továbbképzés esetén lát-e esélyt vállalkozás indítására, ill. családi vállalkozásban való foglalkoztatásra?

A potenciális tanfolyamra járóknak elsősorban a hétköznap délelőttök a megfelelő időpontok, ami csak akkor lenne meglepetés, ha a munkaidőben a munkahelyről kéne eljönniük a tanulni vágyóknak. Ez azonban természetesen nincs így, hiszen a megkérdezettek zömmel gyeden, gyesen lévő kismamák. A szombat délelőtt is sokaknak jó időpont a képzésen való részvételre, sőt, a hétköznap délután és a szombat délután is tíz százaléknál jóval több asszony számára rendben lévő időpont a tanulásra.

Melyik az az időpont, amely az Ön számára leginkább megfelel egy képzésen való részvétel szempontjából?

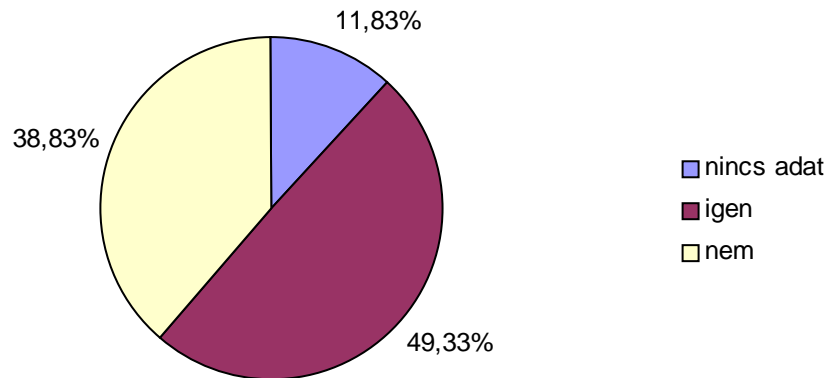

Más időpont, éspedig...

	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz bármikor	1	,2	,2	,2
bármilyen időpont	1	,2	,2	,3
egy félév tömbösítve	1	,2	,2	,5
egyenlőre a hétvége,				
jövő szeptembertől a	1	,2	,2	,7
hétköznapok				
hétköznap este	2	,3	,3	1,0
hétvége	2	,3	,3	1,3
jelenleg nincs rá időm	1	,2	,2	1,5
még nem tudja	1	,2	,2	1,7
nincs adat	584	97,3	97,3	99,0
nincs idő	1	,2	,2	99,2
szombat, vasárnap	1	,2	,2	99,3
változó, tud-e valaki				
vigyázni a gyerekre	1	,2	,2	99,5
vasárnap	1	,2	,2	99,7
vasárnap délután	2	,3	,3	100,0
összes	600	100,0	100,0	

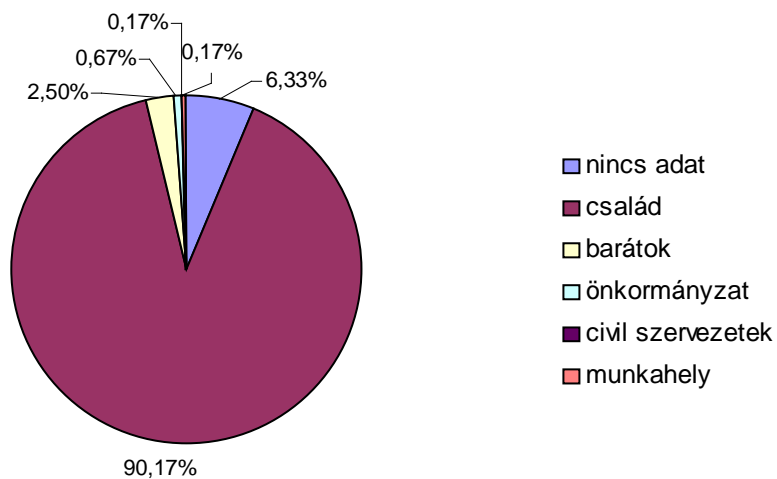
Közel 50%-a a megkérdezetteknek úgy érzi, segítség lenne számára, ha egy személyes tanácsadó, mentor jelen lenne a képzési projekt időtartama alatt.

Ha bekapcsolódik a programba, szükségét érzi-e személyes tanácsadó (mentor) jelenlétét a projekt időtartama alatt?

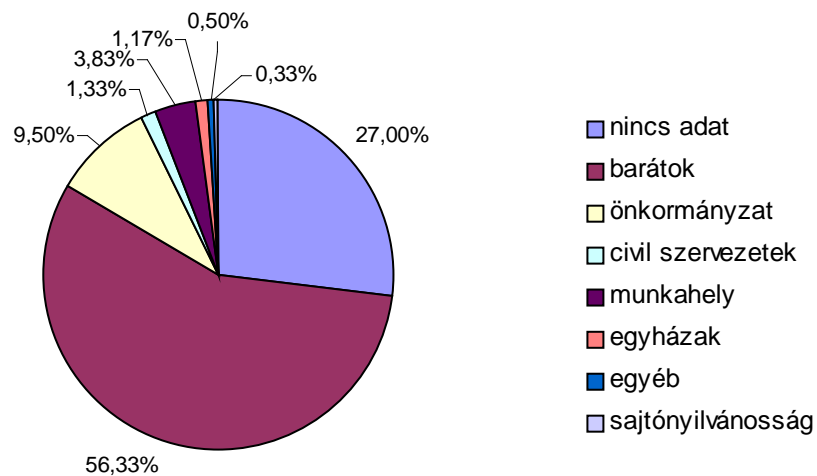
A család rendkívüli fontosságára és a családi funkciók változatlan fontosságára utal az a tény, hogy az édesanyák kilenc tizede a család támogatására számít, ha valamilyen baj bekövetkezik. Az össze többi szervezet, csoport összesen nem éri el a tíz százalékos értéket.

Ha segítségre szorul, mit gondol, melyik az a szervezet, csoport, amelyre a leginkább számíthat?

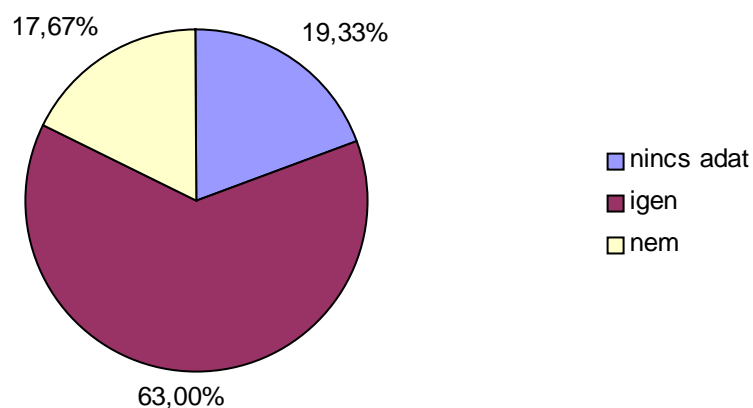

Az egészséges önbizalom jelentőségét jelzi az tény, hogy 59 százalék szerint fontos ez a beállítódás ahhoz, hogy valaki a szülés után visszatérjen a munka világába. A képzés, átképzés még több nő (63%) szerint szükséges tényező. Mindenek felett azonban a biztonságos családi háttér a leginkább perdöntő körülmény, 78% vallja ezt, a megfelelő tömegközlekedést pedig 38% értékeli fontosnak.

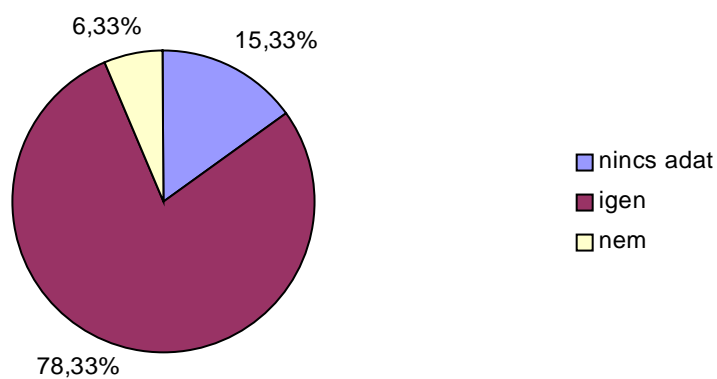
Ha segítségre szorul, mit gondol, melyik még az a szervezet, csoport, amelyre a leginkább számíthat?

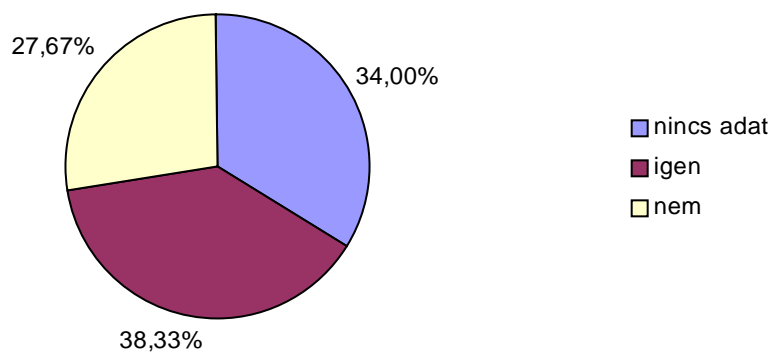
Az Ön véleménye szerint szükséges-e a képzés, átképzés ahhoz, hogy gyermekvállalás után vissza lehessen térni a munka világába?

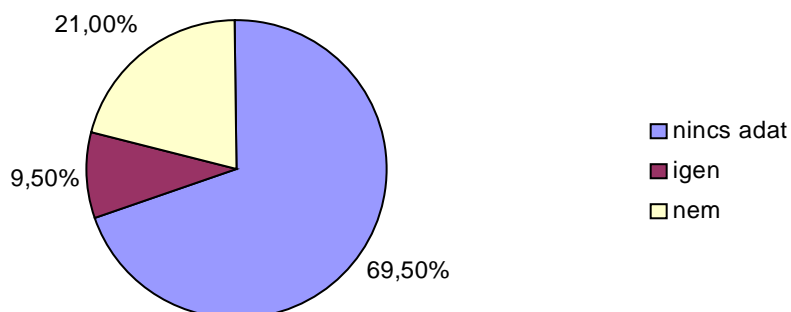
Az Ön véleménye szerint szükséges-e a biztonságos családi háttér ahhoz, hogy gyermekvállalás után vissza lehessen térni a munka világába?

Az Ön véleménye szerint szükséges-e a megfelelő tömegközlekedés ahhoz, hogy gyermekvállalás után vissza lehessen térni a munka világába?

Az Ön véleménye szerint más egyéb szükséges-e ahhoz, hogy gyermekvállalás után vissza lehessen térni a munka világába?

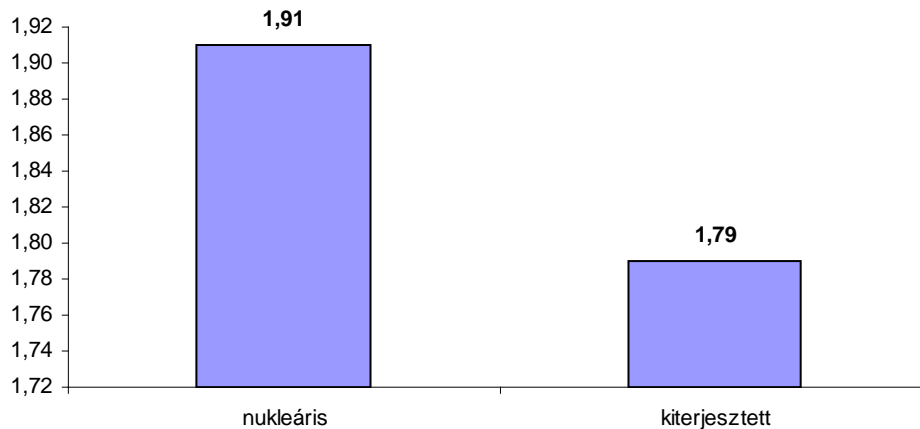

Egyéb, éspedig...

	gyakoriság	százalék	valós százalék	összesítő százalék
válasz a munkaadók oldaláról az anyaság elfogadása	1	,2	,2	,2
akarát	1	,2	,2	,3
állandó munkahely	1	,2	,2	,5
állás	1	,2	,2	,7
anyagi biztonság	1	,2	,2	,8
anyagi segítség	1	,2	,2	1,0
biztos munkahely	3	,5	,5	1,5
bölcsődék, óvodák	1	,2	,2	1,7
egészség	1	,2	,2	1,8
egészséges környezet	1	,2	,2	2,0
emberségesebb, toleránsabb munkaadók	1	,2	,2	2,2
gyermekközpontúbb társadalom, betegség esetén több	1	,2	,2	2,3
hátrányosság elfogadása	1	,2	,2	2,5
jelenlegi munkahelyem létezése	1	,2	,2	2,7
jó fizetés	1	,2	,2	2,8
jó kapcsolatok	1	,2	,2	3,0
kapcsolatok	1	,2	,2	3,2
kapcsolatok és személygépkocsi	1	,2	,2	3,3
legyen bölcsőde, óvoda a közelben	1	,2	,2	3,5
lehetőség	1	,2	,2	3,7
megértés a kisgyermekes anyákkal szemben	1	,2	,2	3,8
megfelelő fizetés	1	,2	,2	4,0
megfelelő munkahely	1	,2	,2	4,2
megfelelő munkahelyre	1	,2	,2	4,3
munkahely	30	5,0	5,0	9,3
munkahely megléte	1	,2	,2	9,5
munkahely teremtések és nem felszámolások	1	,2	,2	9,7
munkahelyek	2	,3	,3	10,0
munkahelyteremtés	1	,2	,2	10,2
munkalehetőség	2	,3	,3	10,5
munkáltató együttműködése	1	,2	,2	10,7
munkáltató részéről pozitív hozzáállás	1	,2	,2	10,8
munkáltatónál ne legyen hátrány hogy gyermekem van	1	,2	,2	11,0
munkanélküliség csökkentése, munkahelyteremtés	1	,2	,2	11,2
nagyszülők segítsége, ha beteg a gyerek ne kelljen	1	,2	,2	11,3
ne azt nézzék, hogy kisgyermekes	1	,2	,2	11,5
ne menjen csődbe a cég	1	,2	,2	11,7
ne számítson hátránynak, hogy 2 gyermekem van	1	,2	,2	11,8
nincs adat	520	86,7	86,7	98,5
speciális intézményben elhelyezhető a gyerek	1	,2	,2	98,7
szakmai gyakorlat	1	,2	,2	98,8
szakmai tapasztalat, kapcsolatok	1	,2	,2	99,0
szemléletváltást a munkahelyi vezetésben	1	,2	,2	99,2
tolerancia	2	,3	,3	99,5
több bölcsődei férőhely	1	,2	,2	99,7
új munkatörvény	1	,2	,2	99,8
utazási költség térítése, rugalmas munkaidő	1	,2	,2	100,0
összes	600	100,0	100,0	

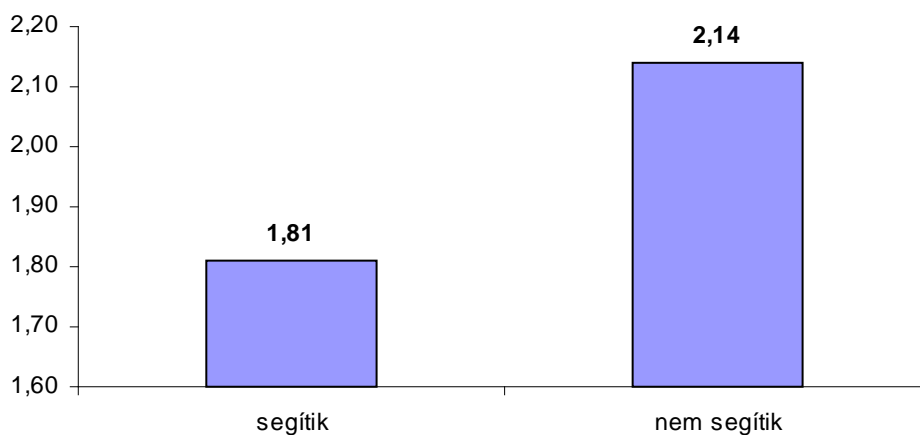
Azokban a családokban, ahol a házaspár és a gyereke(ek) más családtagokkal is együtt élnek, átlagosan alacsonyabb a gyerekek száma. Tehát mintha a szülők döntése az lenne, hogy a további gyerekvállalás csak az önálló háztartás megléte esetén lehetséges.

Gyerekek száma nukleáris és kiterjesztett családban

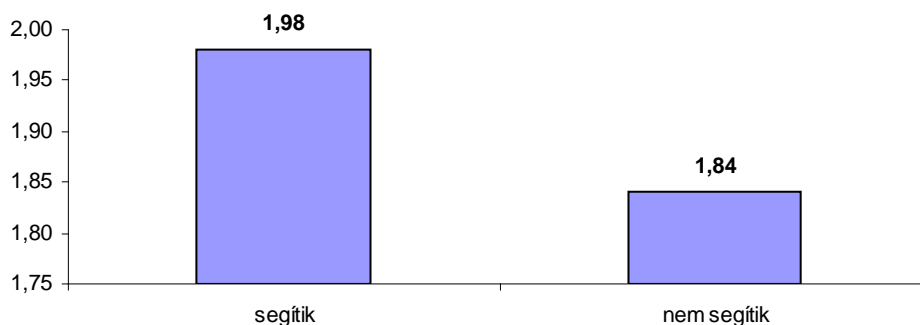
Ezzel függhet össze az az összevetés is, amely összehasonlítja a gyerekek számát abban a tekintetben, hogy a szülők egy részét segíti a nagycsalád a gyereknevelésben, másik részét pedig nem. A tapasztalat az, hogy ahol a segítségre kevésbé számíthatnak a szülők, ott van több gyerek, tehát azok a házaspárok vállalnak inkább több gyereket, akik önállóan élnek, nem a nagyszülőkkel, egyéb felnőtt családtagokkal együtt élő házaspárok.

Gyerekek száma, ahol a család segít a gyereknevelésben és ahol nem segít.

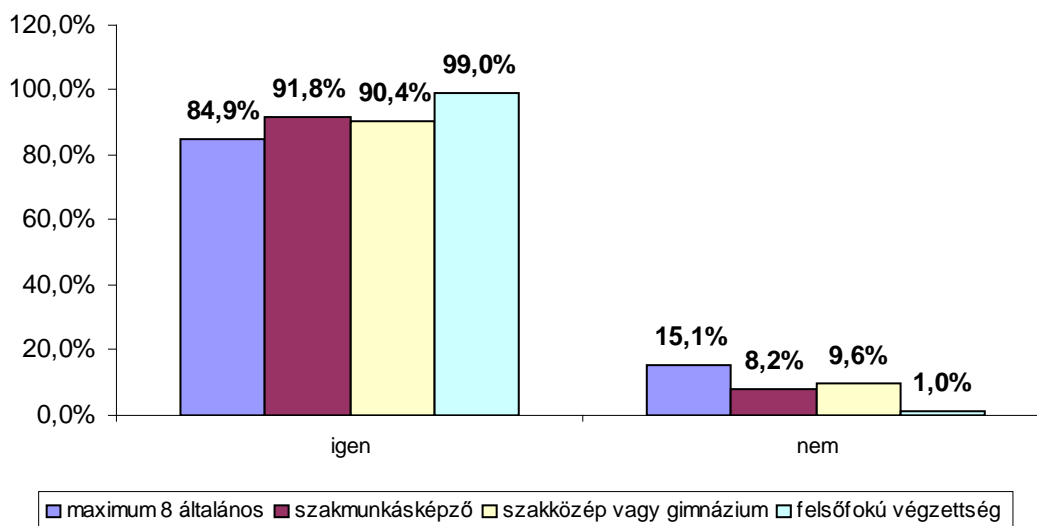
Más a helyzet akkor, ha az állam által nyújtott segítséget illetve annak érzetét vizsgáljuk. Akik jelentősebbnek érzik az állam segítségét, azoknak több gyerekük van. Úgy tűnik, akik hiányolják a nagyobb mértékű állami beavatkozást, talán épp e beavatkozás hiánya miatt nem vállalnak több gyereket.

Gyerekek száma, ahol az állam az anya szerint segít a gyereknevelésben és ahol nem

A megkérdezettek iskolai végzettsége és a tanulás család általi támogatottság között érzékelhető összefüggés van. Az általános iskolainál nem magasabb végzettségűek érzik legkevésbé a család támogatását, a szakmunkásképző iskolát végzettek és az érettségizettek nagyobb mértékben érezhetik maguk mögött a család segítségét, míg a diplomások szinte kivétel nélkül számíthatnak erre.

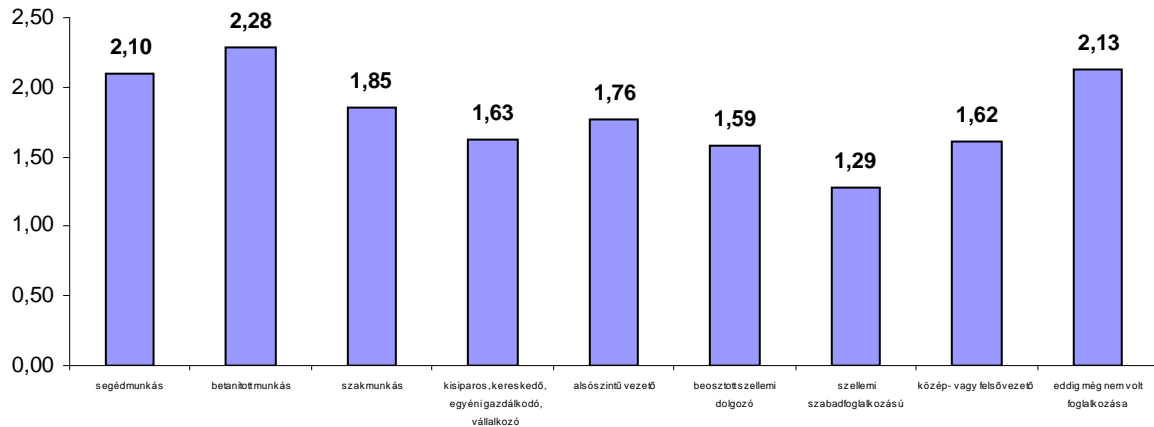
Az iskolai végzettség a család támogatásának tükrében

A gyermekek számának és a vizsgálatba bevont nők foglalkozási státuszának elemzéséből kiderül, hogy az alacsonyabb presztízsű munkát végző nőknek szignifikáns mértékben

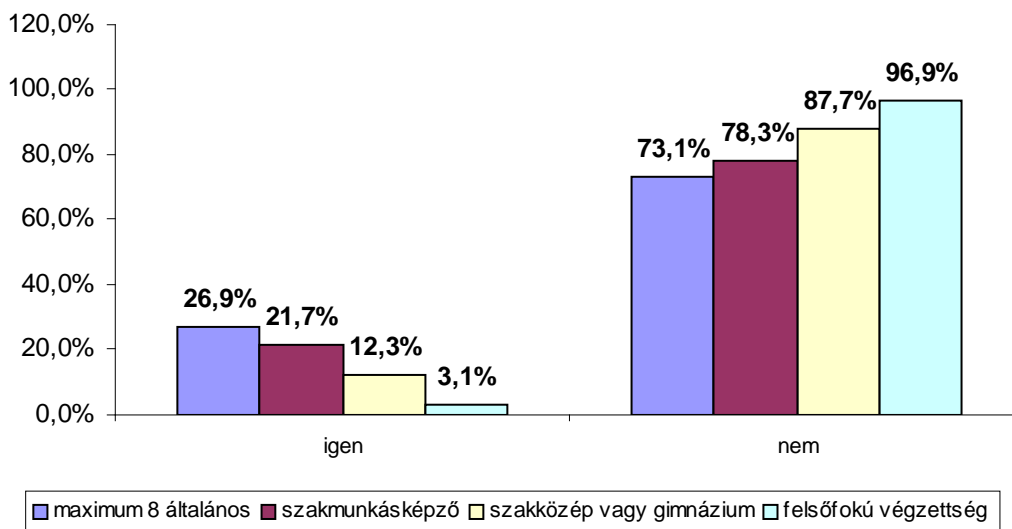
több gyerekük van, mint a vállalkozóknak, vezető munkakörben dolgozóknak és szellemi foglalkozásúaknak.

A legutolsó foglalkozás és a gyermekszám összevetése

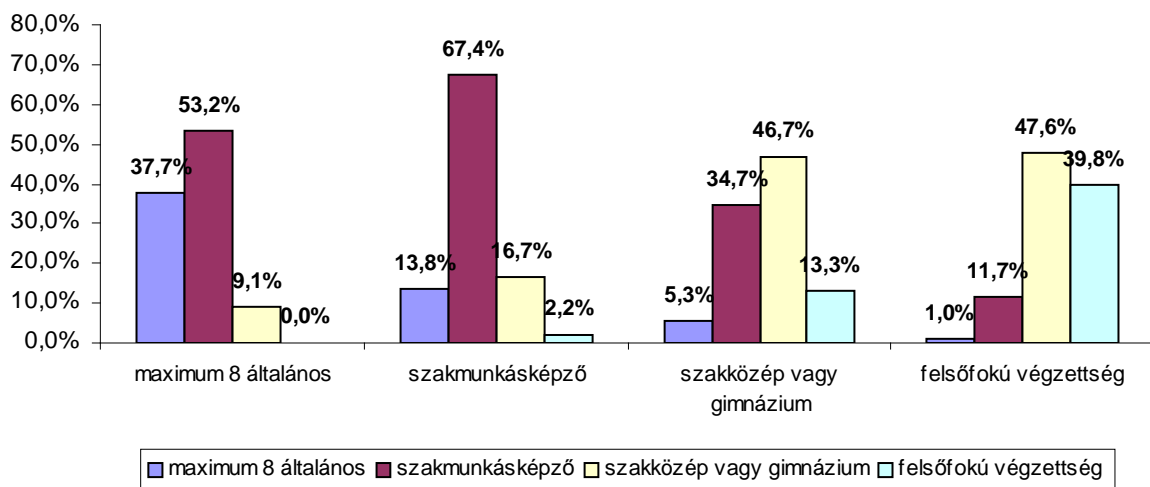
A szociális szükség helyzetben élő, a különbözőféle társadalmi juttatásra rászoruló családok többek között az önkormányzattól lakásfenntartási támogatást igényelhetnek. Jól érzékelhető az iskolai végzettség és a jövedelmi-vagyoni rászorultság közötti összefüggés, hiszen minél alacsonyabb az édesanya iskolai végzettsége, annál nagyobb mértékben veszik igénybe a családok a lakásfenntartási támogatást. Míg a maximum nyolc általános iskolai osztályt végzők családjainak több mint egynegyede, addig a diplomásokénak mindössze három százaléka igényli ezt az ellátási formát.

Lakásfenntartási támogatás az iskolai végzettség tükrében

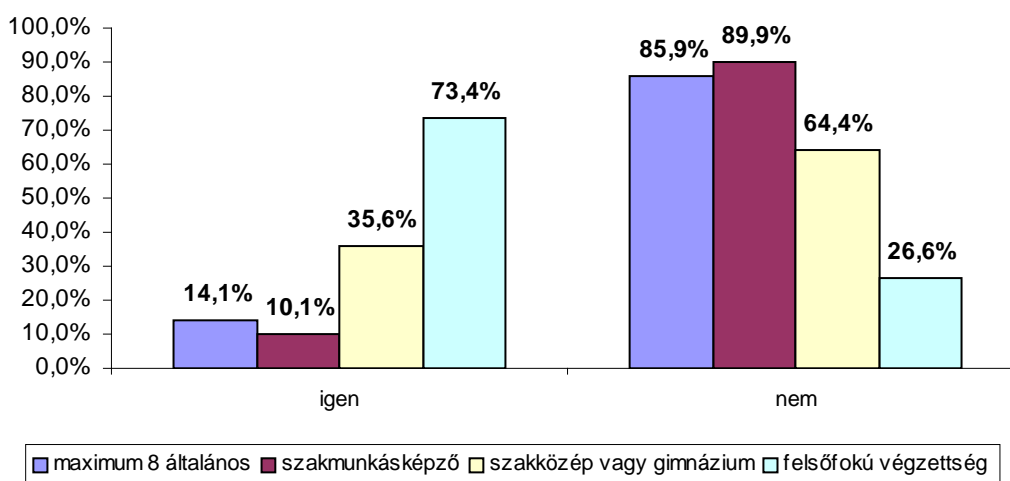
A házasságok egyik fontos tartópillére az azonos kulturális szint, illetve tudható, ha nagyon nagy a háztársak között az iskolai végzettség különbözősége, ez az életmódok, életstílusok közötti feszültséghez vezethet, ez pedig igen sok esetben a kapcsolat megromlását eredményezi. A megkérdezettek körében elsősorban a szakmunkásiskolát végzettek azok, akik között leginkább érvényesül a „suba a subához” elv, azaz a szakmunkás nők férje elsősorban szakmunkás férfi. Másrészt látható, hogy az alacsonyabb végzettségű nők nem választanak diplomás férjet, illetve a diplomás nőknek nincs általános iskola után tovább nem tanuló férjük.

A háztársak iskolai végzettségének egymáshoz viszonyítása

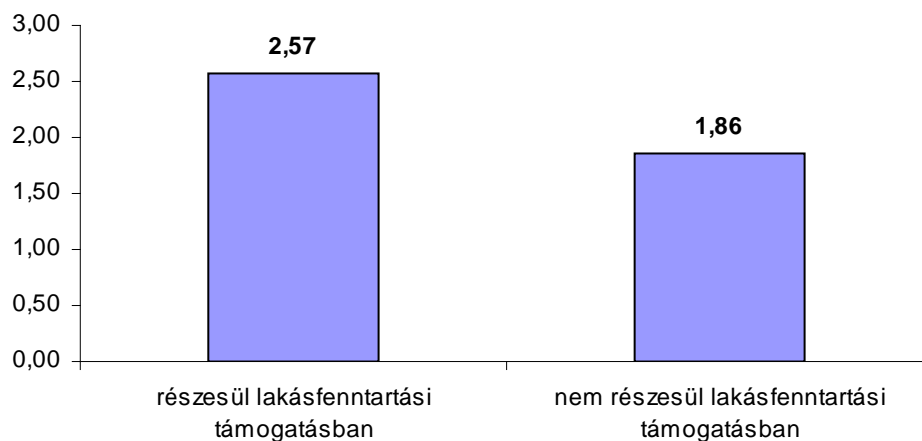
Az idegennyelv tudás és az iskolai végzettség között szoros összefüggés van, tehát azok az édesanyák, akik érettségivel vagy diplomával rendelkeznek, sokkal nagyobb arányban beszélnek idegen nyelvet, mint az alacsonyabb végzettségűek.

Idegennyelv tudás az iskolai végzettség tükrében

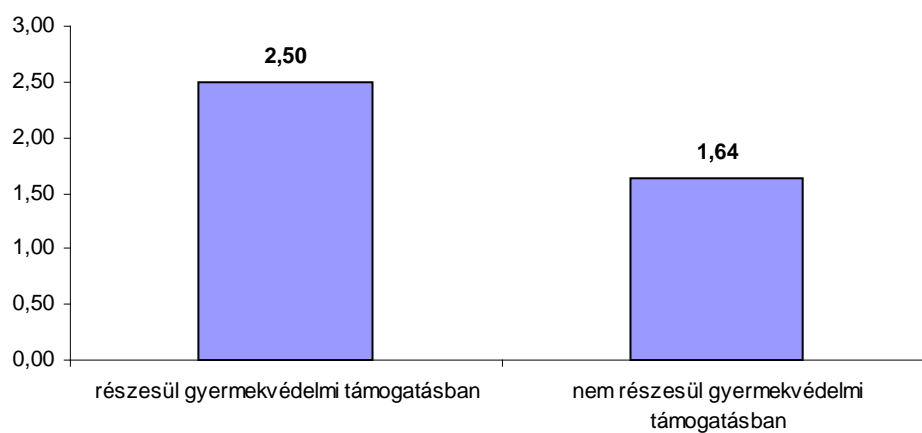
A lakásfenntartási támogatást az önkormányzatoktól a családok az egy főre eső jövedelmük alapján igénylik. A családok jövedelme pedig szoros összefüggésben van azzal, hogy hány gyermeket nevelnek. Így, ha a család létszáma nő, ha több eltartott számára kell a kereső(k)nek a megélhetést biztosítani, az egy főre eső jövedelem csökken, ezért magától értetődik, hogy a nagyobb gyereklétszámú családok inkább részesülnek lakásfenntartási támogatásban.

Gyerekek száma lakásfenntartási támogatásban részesülés szempontjából

Ugyanez még inkább érvényes a gyermekvédelmi támogatásra. Akik ezt a támogatást igénybe veszik, átlagosan majdnem egy gyerekkel többet nevelnek, mint akik nem kapják ezt a juttatást.

Gyerekek száma a gyermekvédelmi támogatás igénybevétele szempontjából.

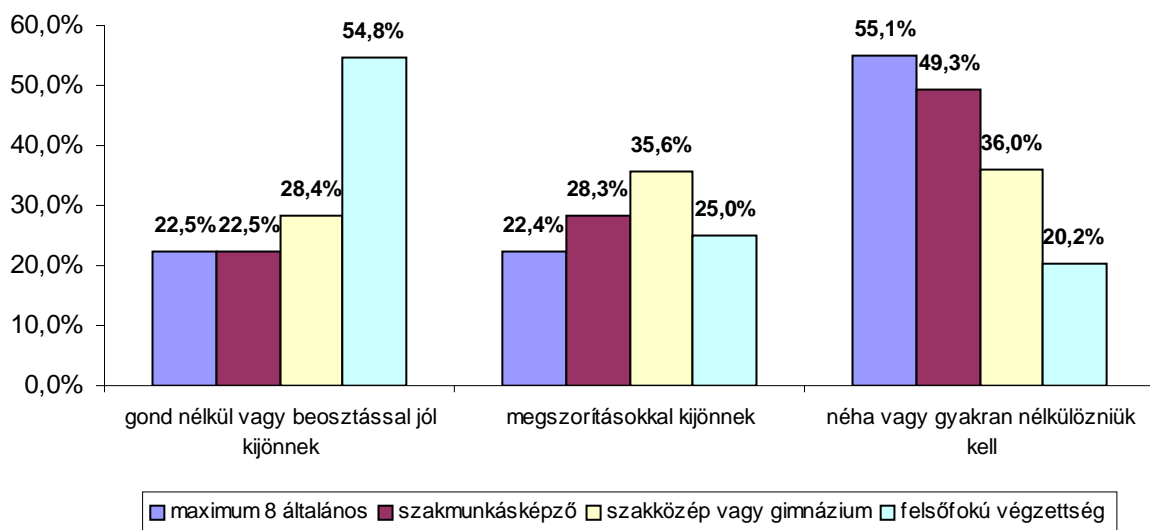

Az iskolai végzettség szintje a jövedelemmel igen szoros összefüggésben van, azaz minél magasabb az egyén iskolai végzettsége, statisztikailag annál nagyobb az esélye annak, hogy nagyobb jövedelemmel rendelkezik. A magasabb jövedelem pedig természetesen azt jelenti, hogy az egyén illetve család nem rendelkezik olyan mértékű szociális ellátással, mint az alacsonyabb jövedelműek.

Ugyanígy a legmagasabb iskolai végzettség összefüggésben van a keresettel, azaz a magasabb végzettségűek ritkábban és kisebb eséllyel részesülnek gyermekvédelmi támogatásban.

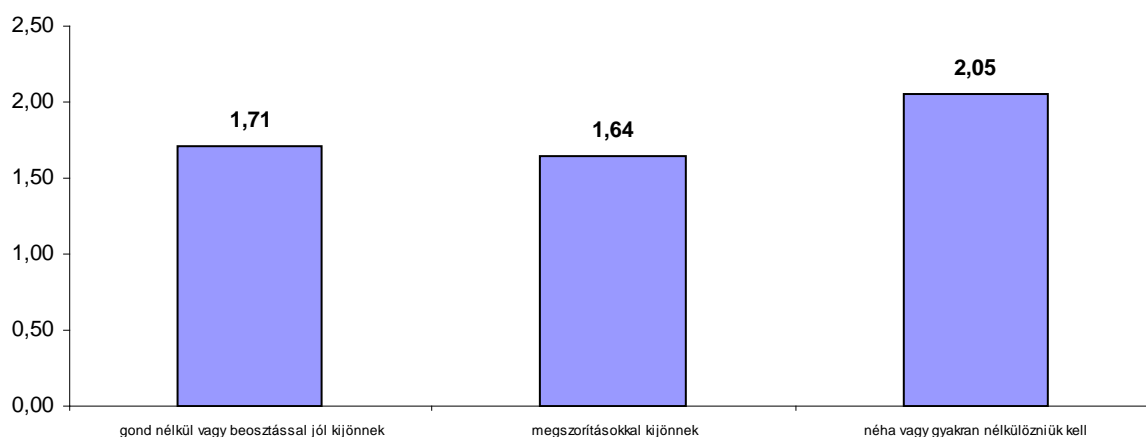
Az iskolai végzettség szoros összefüggését mutatják az anyagi helyzettel a megkérdezettek válaszai abban a tekintetben, hogy minél magasabb a végzettségük, annál inkább érzik úgy, hogy kielégítő az anyagi helyzetük.

Az iskolai végzettség és a család anyagi helyzetének összevetése

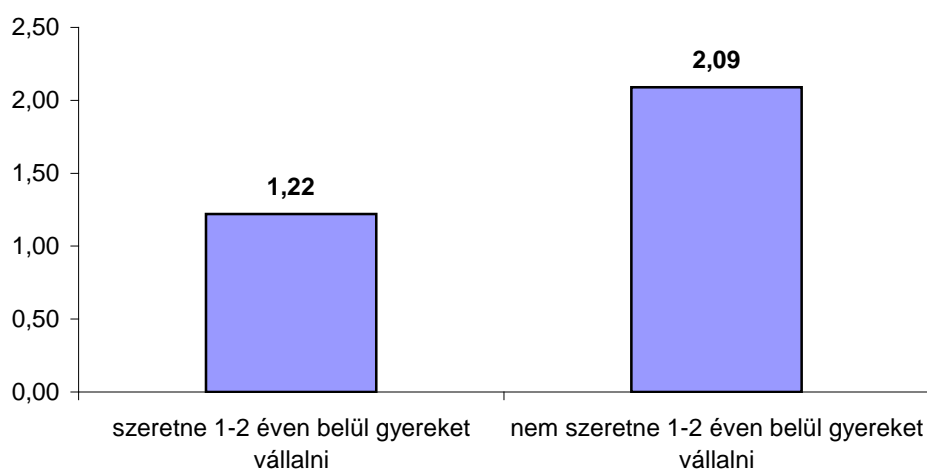
Minden kutatás azt igazolja, hogy a magas gyerekszám növeli a szegénység kockázatát. A megkérdezettek válaszai is ezt támasztják alá, hiszen minél több gyermek van egy családban, annál nehezebbnek ítélik a nők a család helyzetét.

A gyerekek száma a család anyagi helyzetének megítélése szempontjából

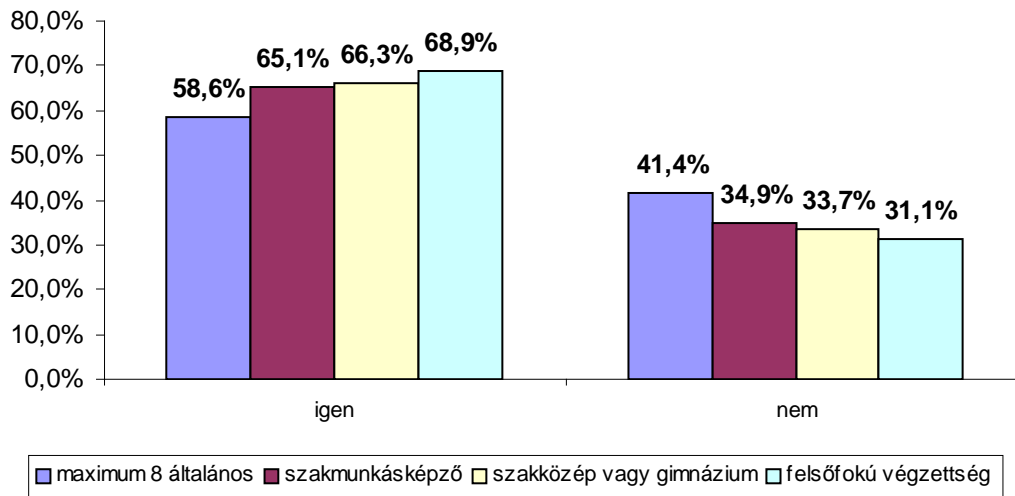
A megkérdezettek zöme a tipikus két gyermekes nukleáris család híve, ez látszik abból, hogy akik a közeljövőben szeretnék gyereket vállalni, átlagosan egy gyerekük van, míg a kétgyerekesek többsége nem kíván újabb gyerekáldást.

Gyerekek száma a jövőben gyereket vállalók szempontjából

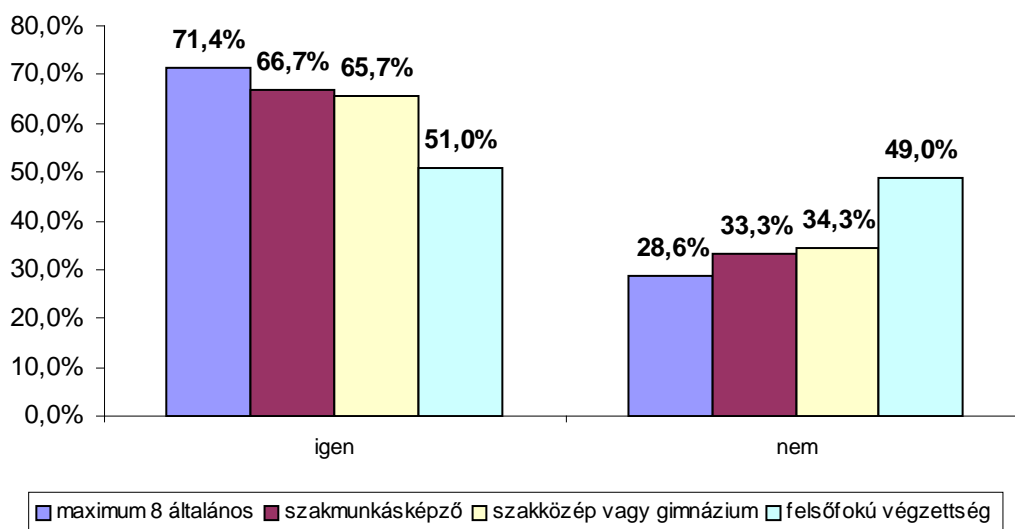
Az iskolai végzettség meghatározza a lehetőségeket és sok esetben a szándékokat is. A munka világába való reintegráció azok számára könnyebb, akiknek magasabb az iskolai végzettségük, ők nagyobb arányban tervezik, hogy a következő egy-két évben újra főállású munkahelyük legyen. A maximum alapfokú végzettségűek munkába állási szándéka tíz százalékkal alacsonyabb, mint a diplomásoké.

Egy-két éven belül főállású munkahelyet keresők az iskolai végzettség tükrében

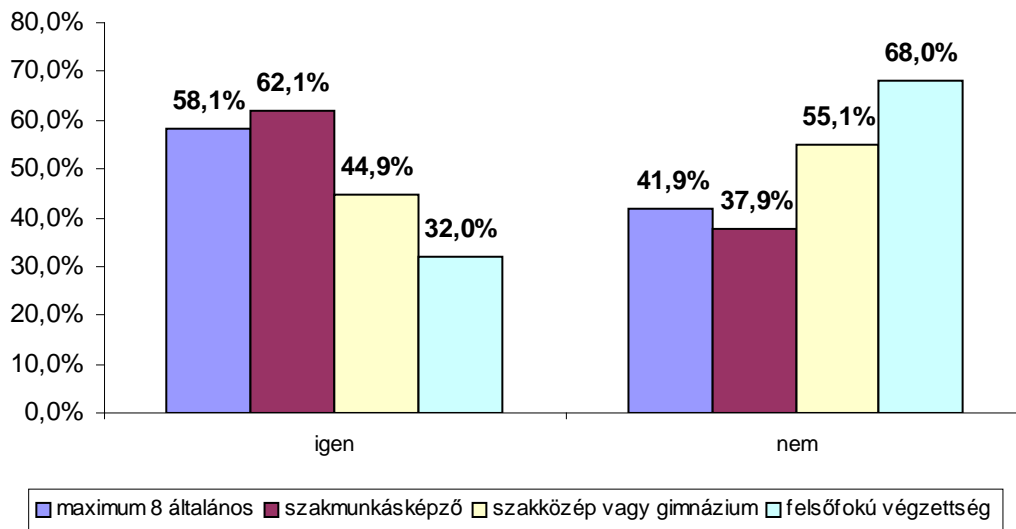
Érdekes képet mutat a nők gazdasági aktivitásra való törekvése és a férj iskolai végzettsége közötti összefüggés. Az a szerepmódel, amely a férjet családfenntartónak, a nőt a család összetartójának tekinti, többé-kevésbé ma is érvényesnek látszik. Közvetetten bizonyítja ezt az a képlet, mi szerint a férjnek minél magasabb az iskolai végzettsége, tehát minél nagyobb biztonsággal és magasabb jövedelemmel van jelen a munkaerőpiacon, annál kisebb a törekvés a feleségben arra, hogy munkát vállaljon.

Az egy-két éven belül munkahelyet kereső nők és a házastársak (élettársak) iskolai végzettségének összevetése

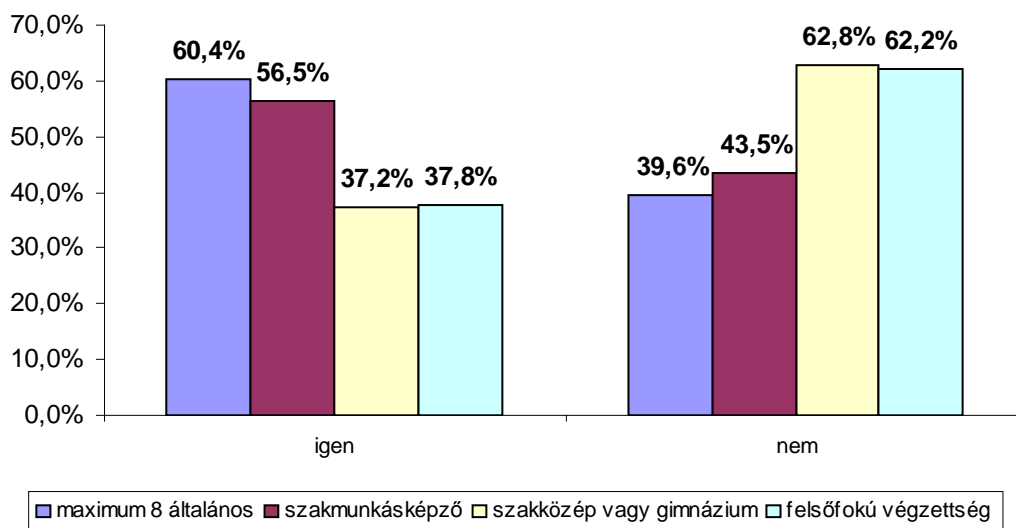
Jellemző az alacsony iskolai végzettségű nők munkavállalási illetve jövedelemmaximalizálási kényszere, míg a magasabb végzettségűekre ez kevésbé érvényes. A szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők több mint 60%-a, míg a diplomásoknak kevesebb mint egyharmada szeretne munkát vállalni a gyés mellett.

A nők gyés melletti munkavállalási szándéka és iskolai végzettségük összevetése

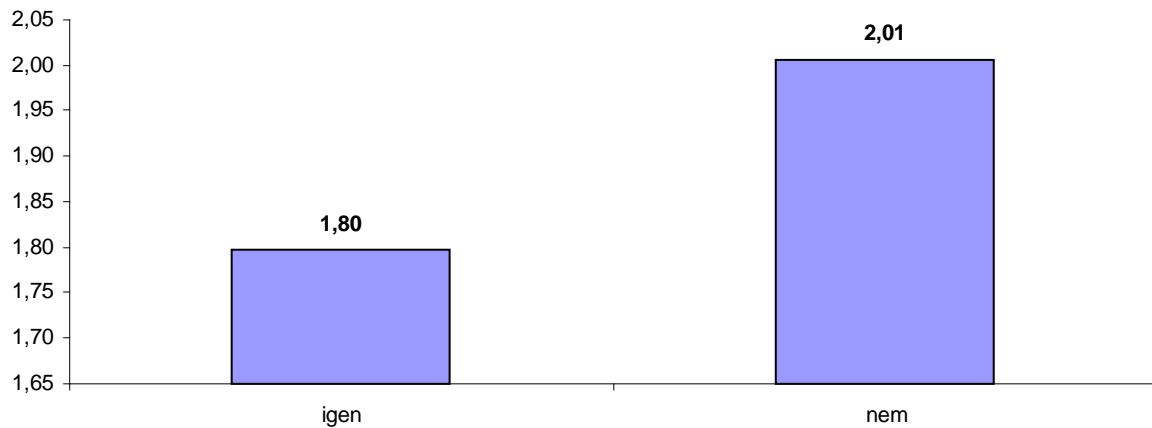
A férj vagy élettárs tanulmányi előélete szintén szoros összefüggést mutat a nők gyés melletti munkavállalási szándékával. A partner érettségije vagy diplomája azt is jelenti, hogy a házastárs kevésbé tartja szükségesnek a munkába állást.

A nők gyés melletti munkavállalási szándéka és a férjek (élettársak) iskolai végzettségének összevetése

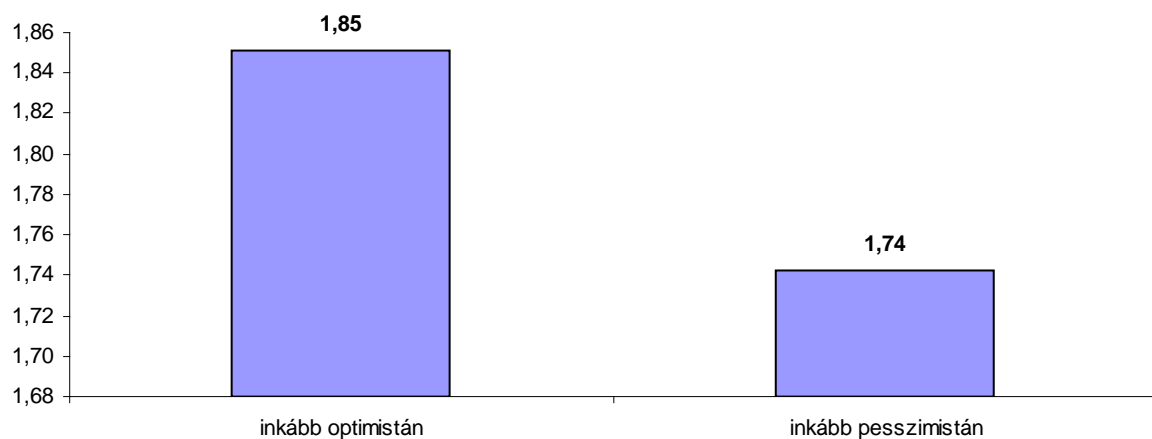
A magasabb gyerekszám a tanulás iránti igény csökkenésével jár. Aki már a második gyermekét megszülte, átlagosan idősebb, mint az egy gyerekesek és idősebb korban általában alacsonyabb a tanulás iránti motiváció. Figyelembe kell venni azt is, hogy a két gyerek több kötött elfoglaltságot jelent és több kiadással jár, sokan ezért mondanak le a tanulás szándékáról.

A továbbtanulás szándéka és a család gyerekszámának összevetése

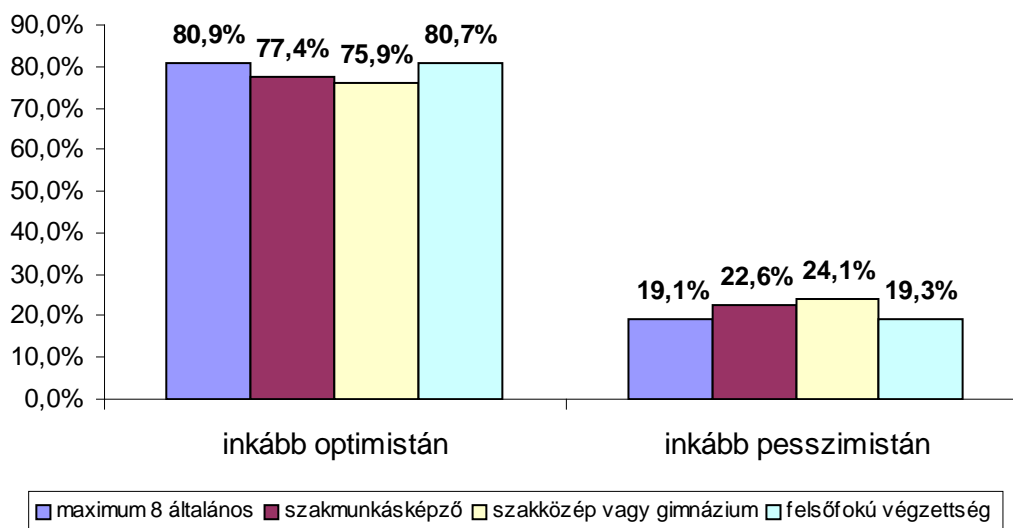
Egy családban a gyermekvállalás alapvetően befolyásolja a jövőről alkotott képet illetve a jövőkép, az optimista vagy pesszimista szemlélet befolyással lehet a gyermekvállalási szándéokra. A gyermekvállalás tehát derűlátóvá tehet, másrészt pedig az optimizmus, a felnőtt társadalom mentális állapota növelheti a gyermekvállalási kedvet. Tény, hogy akik inkább optimistán ítélik meg jövőjüket, azoknak több gyerekük van.

A jövő megítélése a gyerekek számának tükrében

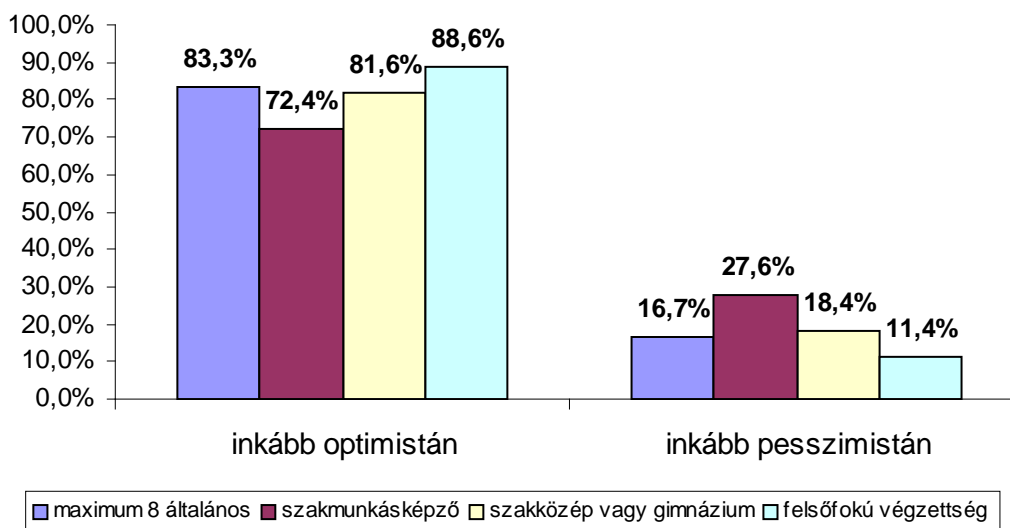
Érdekes képet mutat az iskolai végzettség és a jövő megítélésének összevetése, amennyiben nem található egyenes összefüggés a végzettség szintje és a jövő megítélése között. A legalacsonyabb szintű oklevél tulajdonosai és a diplomások nagyobb optimizmussal gondolnak a jövőre, mint a szakmunkás iskolát kijárók és az érettségizettek.

A jövő megítélése a nők iskolai végzettségének tükrében

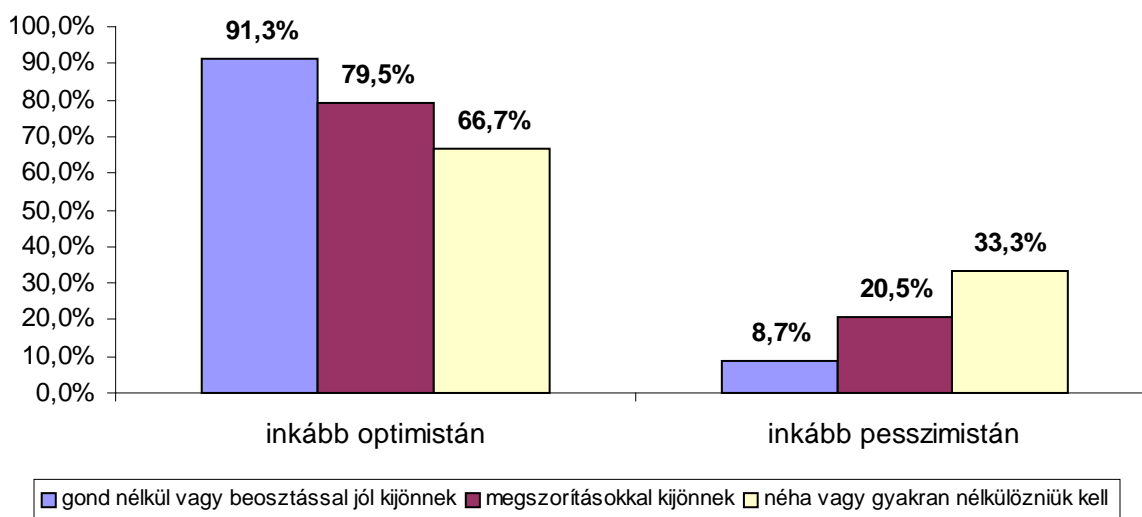
Ugyanez figyelhető meg a házastárs, élettárs tanulmányait vizsgálva is. Azok a nők, akiknek a párja szakmunkásképzőt, szakközépiskolát vagy gimnáziumot végzett, inkább pesszimisták, mint az ezeknél alacsonyabb vagy magasabb végzettségűek.

A jövő megítélése a házastársak (élettársak) iskolai végzettségének tükrében

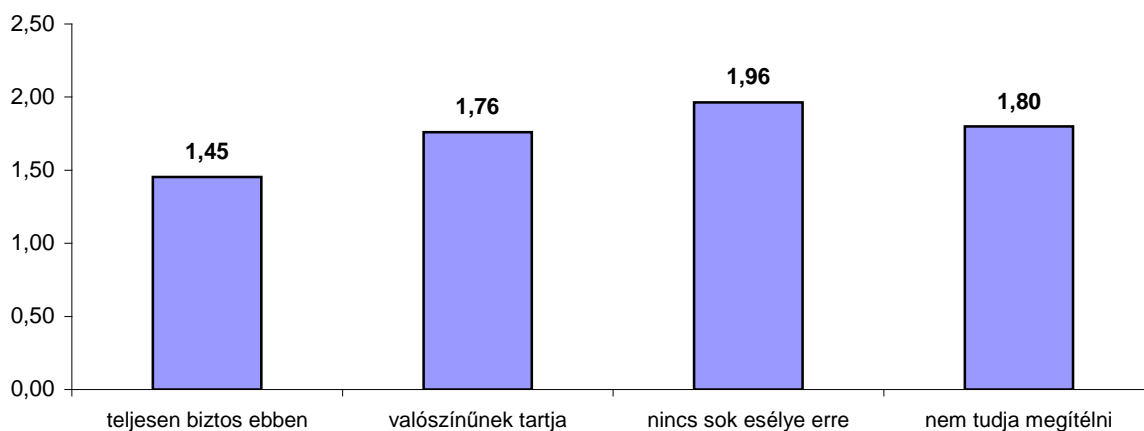
A család anyagi helyzete döntő mértékben meghatározza a jövőről alkotott képet. Akik jól, de legalább gond nélkül kijönnek havi keresetükből, azok több mint kilenczede optimista, akiknek pedig néha vagy gyakran nélkülözniük kell, azoknak egyharmada pesszimista szemléletű.

A jövőről alkotott kép a család anyagi helyzetéről alkotott vélemény tükrében

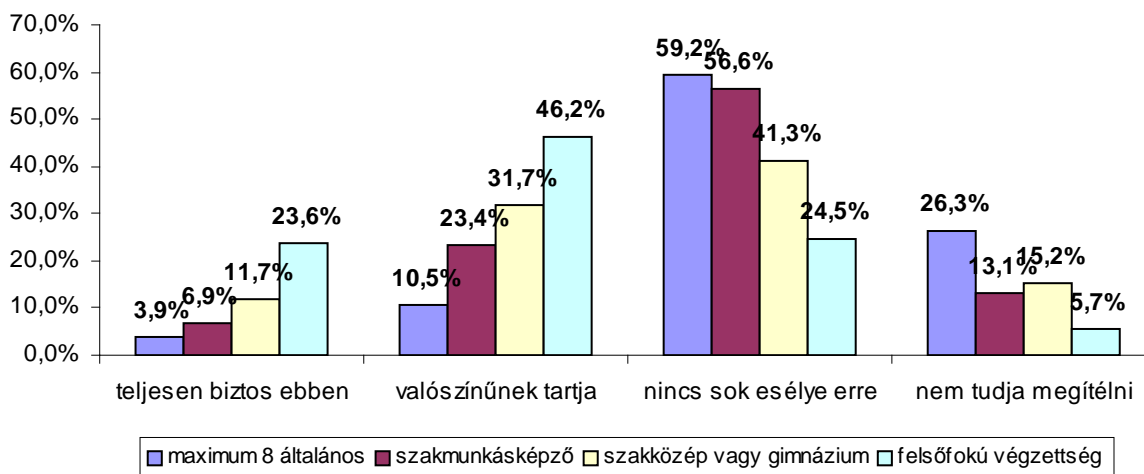
Hogy egy anyának milyen esélye van szülés után visszakerülni a munkaerőpiacra vagy legalább is az az érzet, amire a nők építik terveiket, nagymértékben összefügg a gyermekeik számával. Akiknek több gyerekük van, jellemzően úgy gondolják, kisebb eséllyel pályáznak arra, hogy újra állásuk legyen.

A munkahelyre való visszakerülés esélyének megítélése a gyerekszám tükrében

Az iskolázottság rendkívül fontos szempont a munkaerőpiacra való visszakerülés szempontjából. Jól tudják ezt a megkérdezettek is, hiszen a legalacsonyabb végzettségűeknek mindössze négy százaléka bízik abban, hogy el tud helyezkedni, míg a diplomásoknak csaknem negyede gondolja így. A maximum nyolc általánossal rendelkezők hattizede alig lát esélyt az elhelyezkedésre, míg a felsőoktatási oklevéllel rendelkezőknek egynegyede gondolja ugyanezt.

A munkahelyre való visszakerülés esélyének megítélése az iskolai végzettség tükrében

A következőkben a különböző képzési formákon való részvételt azzal a kérdéssel vetettük össze, hogy aki részt vett már személyiségfejlesztő tréningen, álláskeresési technikák képzésen, felvételi elbeszélgetésre való felkészítésen, önéletrajz összeállítására felkészítő képzésen, kommunikációs készségfejlesztésen illetve különböző informatikai képzéseken, azokat érdeklik-e jobban a felsorolt képzési formák vagy inkább azokat, akik még nem voltak részei ilyen jellegű kurzusoknak.

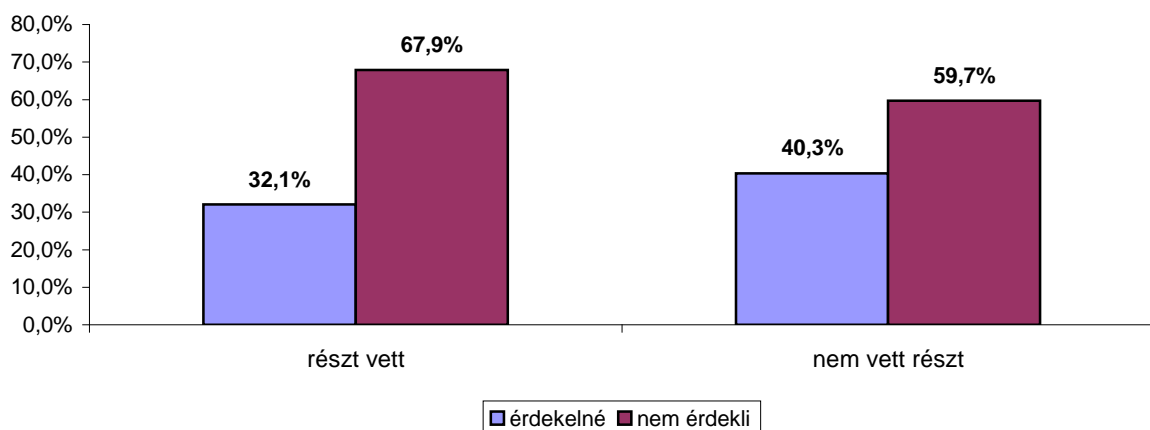
A legtöbbben idáig személyiségfejlesztő tréningen (88 fő) és kommunikációs tréningen (86 fő) vettek részt, jóval kevesebben vannak, akik önéletrajz összeállításához (56 fő), álláskeresési technikák elsajátításához (36 fő) és felvételi beszélgetéshez kaptak valamilyen tanfolyamon segítséget.

A valamilyen képzésen részt vevők közül leginkább elégedettek a tanfolyammal azok voltak – és ők szeretnék újra az adott stúdium hallgatói lenni –, vagy a legjobban azok érzik újra szükségesnek az újabb, hasonló jellegű kurzuson való részvételt, akik álláskeresési technikákat (50%) és kommunikációt (41%) tanultak, a régebben már felvételi felkészítőt elvégzettek (35%), a személyiségfejlesztő (32%) és önéletrajz összeállításában segítséget nyújtó (32%) tréninget korábban elvégzők pedig a legkisebb arányban szeretnék újra hasonló képzésre járni.

Növekvő sorrendben a felvételi elbeszélgetésre való felkészítés (136 fő), az önéletrajz összeállításra felkészítő tréning (149 fő), az álláskeresési technikák elsajátítása (170 fő), a személyiségfejlesztés (197 fő) és a kommunikációs készségfejlesztés (235 fő) érdekli a kérdőívek kitöltőit.

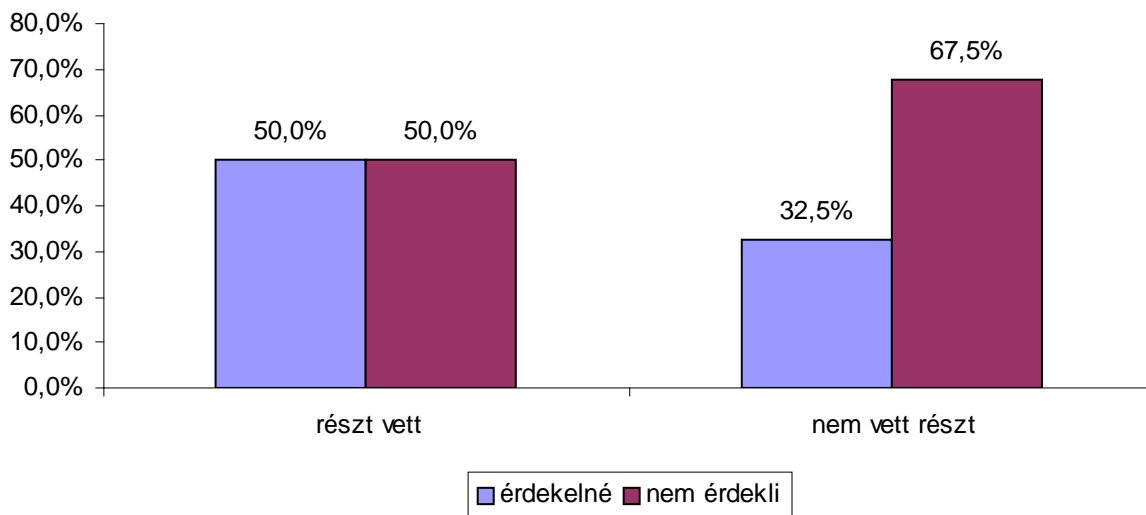
24.1. Részt vett-e már korábban személyiségfejlesztő tréningen? * 25.1. Érdekelne-e Önt személyiségfejlesztő tréning? Crosstabulation

			25.1. Érdekelne-e Önt személyiségfejlesztő tréning?		összes
			igen	nem	
24.1. Részt vett-e már korábban személyiségfejlesztő tréningen?	igen	Count	25	53	78
		% within 24.1. Részt vett-e már korábban személyiségfejlesztő tréningen?	32,1%	67,9%	100,0%
		% within 25.1. Érdekelne-e Önt személyiségfejlesztő tréning?	12,7%	17,2%	15,4%
		% of összes	5,0%	10,5%	15,4%
	nem	Count	172	255	427
		% within 24.1. Részt vett-e már korábban személyiségfejlesztő tréningen?	40,3%	59,7%	100,0%
		% within 25.1. Érdekelne-e Önt személyiségfejlesztő tréning?	87,3%	82,8%	84,6%
		% of összes	34,1%	50,5%	84,6%
összes		Count	197	308	505
		% within 24.1. Részt vett-e már korábban személyiségfejlesztő tréningen?	39,0%	61,0%	100,0%
		% within 25.1. Érdekelne-e Önt személyiségfejlesztő tréning?	100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes	39,0%	61,0%	100,0%

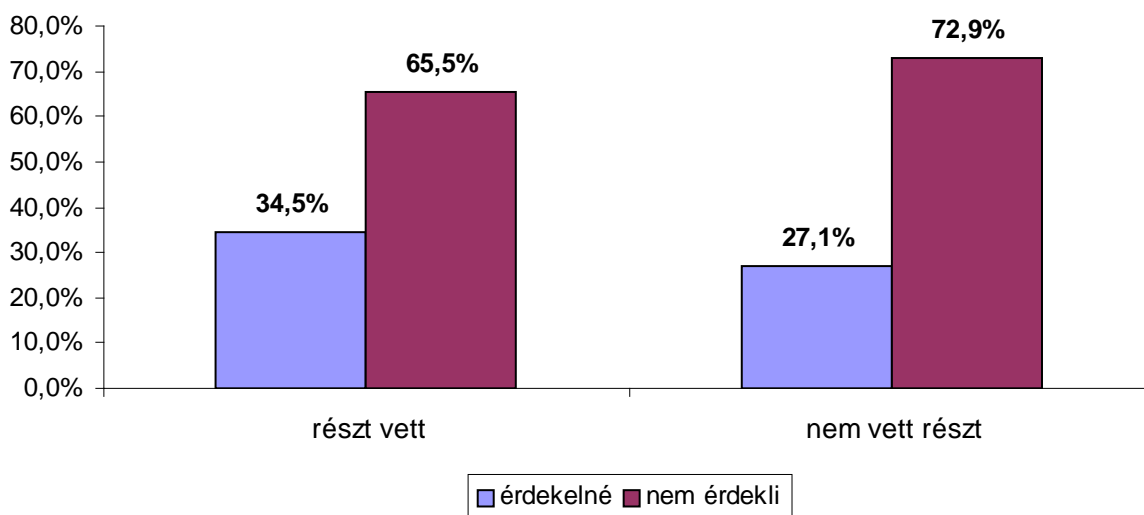
24.2. Részt vett-e már korábban álláskeresési technikák képzésén? * 25.2. Érdekelne-e Önt álláskeresési technikák képzés? Crosstabulation

		25.2. Érdekelne-e Önt álláskeresési technikák képzés?		összes
		igen	nem	
24.2. Részt vett-e már korábban álláskeresési technikák képzésén?	igen	Count 18	Count 18	Count 36
		% within 24.2. Részt vett-e már korábban álláskeresési technikák képzésén? 50,0%	% within 24.2. Részt vett-e már korábban álláskeresési technikák képzésén? 50,0%	% of összes 100,0%
		% within 25.2. Érdekelne-e Önt álláskeresési technikák képzés? 10,6%	% within 25.2. Érdekelne-e Önt álláskeresési technikák képzés? 5,4%	% of összes 7,1%
		% of összes 3,6%	% of összes 3,6%	% of összes 7,1%
nem	igen	Count 152	Count 316	Count 468
		% within 24.2. Részt vett-e már korábban álláskeresési technikák képzésén? 32,5%	% within 24.2. Részt vett-e már korábban álláskeresési technikák képzésén? 67,5%	% of összes 100,0%
		% within 25.2. Érdekelne-e Önt álláskeresési technikák képzés? 89,4%	% within 25.2. Érdekelne-e Önt álláskeresési technikák képzés? 94,6%	% of összes 92,9%
		% of összes 30,2%	% of összes 62,7%	% of összes 92,9%
összes	igen	Count 170	Count 334	Count 504
		% within 24.2. Részt vett-e már korábban álláskeresési technikák képzésén? 33,7%	% within 24.2. Részt vett-e már korábban álláskeresési technikák képzésén? 66,3%	% of összes 100,0%
		% within 25.2. Érdekelne-e Önt álláskeresési technikák képzés? 100,0%	% within 25.2. Érdekelne-e Önt álláskeresési technikák képzés? 100,0%	% of összes 100,0%
		% of összes 33,7%	% of összes 66,3%	% of összes 100,0%

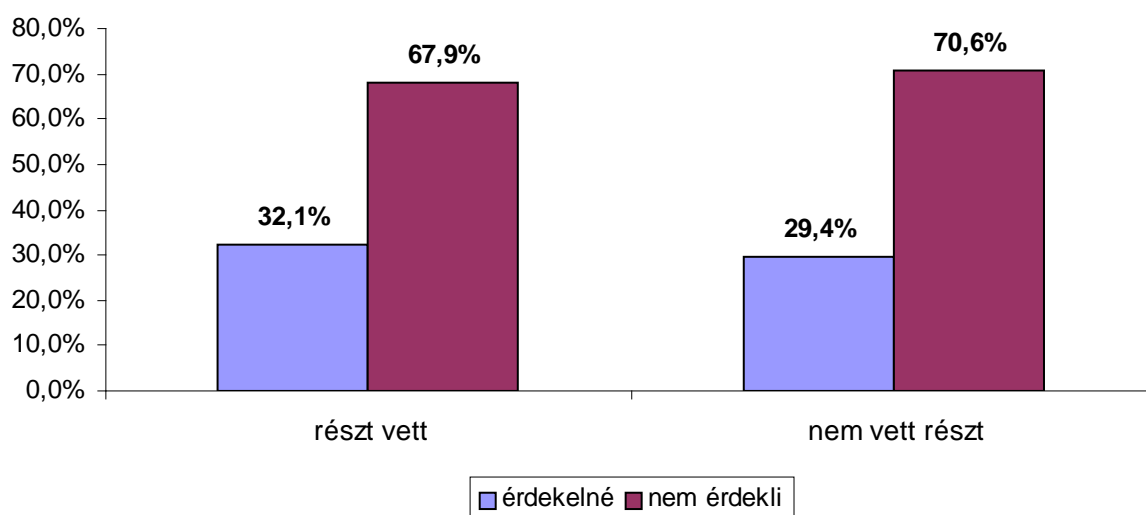
24.3. Részt vett-e már korábban felkészítésen felvételi elbeszélgetésre? * 25.3. Érdekelne-e Önt felkészítés felvételi elbeszélgetésre? Crosstabulation

		25.3. Érdekelne-e Önt felkészítés felvételi elbeszélgetésre?		összes	
		igen	nem		
24.3. Részt vett-e már igen korábban felkészítésen felvételi elbeszélgetésre?	Count	10	19	29	
	% within 24.3. Részt vett-e már korábban felkészítésen felvételi elbeszélgetésre?	34,5%	65,5%	100,0%	
	% within 25.3. Érdekelne-e Önt felkészítés felvételi elbeszélgetésre?	7,4%	5,3%	5,9%	
	% of összes	2,0%	3,8%	5,9%	
	nem	Count	126	339	465
		% within 24.3. Részt vett-e már korábban felkészítésen felvételi elbeszélgetésre?	27,1%	72,9%	100,0%
% within 25.3. Érdekelne-e Önt felkészítés felvételi elbeszélgetésre?		92,6%	94,7%	94,1%	
% of összes		25,5%	68,6%	94,1%	
összes	Count	136	358	494	
	% within 24.3. Részt vett-e már korábban felkészítésen felvételi elbeszélgetésre?	27,5%	72,5%	100,0%	
	% within 25.3. Érdekelne-e Önt felkészítés felvételi elbeszélgetésre?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of összes	27,5%	72,5%	100,0%	

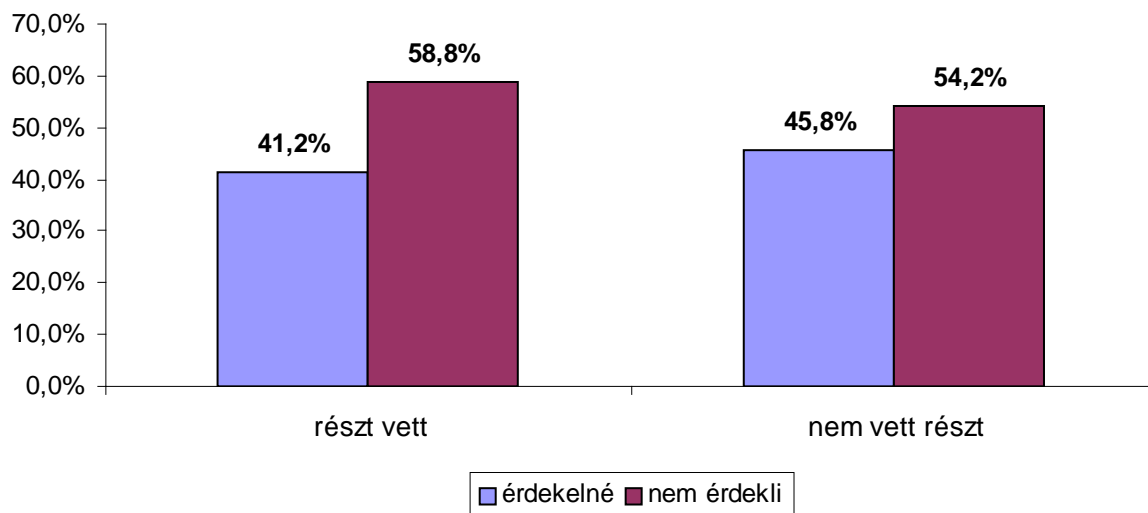
24.4. Részt vett-e már korábban önéletrajz összeállítása képzésen? * 25.4. Érdekelne-e Önt önéletrajz összeállítása képzés? Crosstabulation

			25.4. Érdekelne-e Önt önéletrajz összeállítása képzés?		összes
			igen	nem	
24.4. Részt vett-e már korábban önéletrajz összeállítása képzésen?	igen	Count	18	38	56
		% within 24.4. Részt vett-e már korábban önéletrajz összeállítása képzésen?	32,1%	67,9%	100,0%
		% within 25.4. Érdekelne-e Önt önéletrajz összeállítása képzés?	12,1%	10,8%	11,2%
		% of összes	3,6%	7,6%	11,2%
	nem	Count	131	314	445
		% within 24.4. Részt vett-e már korábban önéletrajz összeállítása képzésen?	29,4%	70,6%	100,0%
		% within 25.4. Érdekelne-e Önt önéletrajz összeállítása képzés?	87,9%	89,2%	88,8%
		% of összes	26,1%	62,7%	88,8%
összes	Count	149	352	501	
	% within 24.4. Részt vett-e már korábban önéletrajz összeállítása képzésen?	29,7%	70,3%	100,0%	
	% within 25.4. Érdekelne-e Önt önéletrajz összeállítása képzés?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of összes	29,7%	70,3%	100,0%	

24.5. Részt vett-e már korábban kommunikációs készség fejlesztésén? * 25.5. Érdekelne-e Önt kommunikációs készség fejlesztés? Crosstabulation

			25.5. Érdekelne-e Önt kommunikációs készség fejlesztés?		összes
			igen	nem	
24.5. Részt vett-e már korábban kommunikációs készség fejlesztésén?	igen	Count	33	47	80
		% within 24.5. Részt vett-e már korábban kommunikációs készség fejlesztésén?	41,3%	58,8%	100,0%
	nem	% within 25.5. Érdekelne-e Önt kommunikációs készség fejlesztésén?	14,0%	16,4%	15,4%
		% of összes	6,3%	9,0%	15,4%
összes	igen	Count	202	239	441
		% within 24.5. Részt vett-e már korábban kommunikációs készség fejlesztésén?	45,8%	54,2%	100,0%
	nem	% within 25.5. Érdekelne-e Önt kommunikációs készség fejlesztésén?	86,0%	83,6%	84,6%
		% of összes	38,8%	45,9%	84,6%
összes	igen	Count	235	286	521
		% within 24.5. Részt vett-e már korábban kommunikációs készség fejlesztésén?	45,1%	54,9%	100,0%
	nem	% within 25.5. Érdekelne-e Önt kommunikációs készség fejlesztésén?	100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes	45,1%	54,9%	100,0%

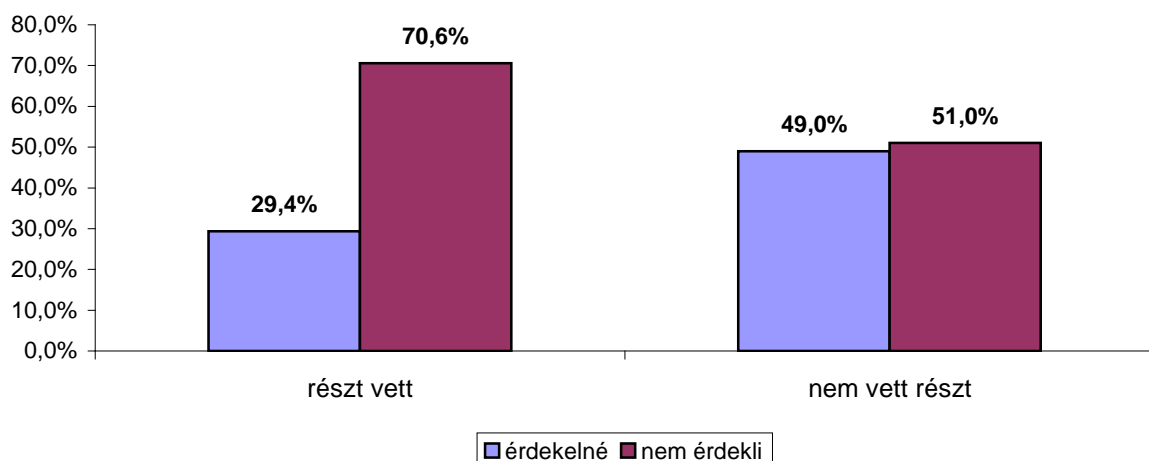
A korábbi számítógépes tanfolyami részvételt és a mostani érdeklődést feltérképező kérdések alapja egy korábban – a projekthez tartozó megkérdezés során – használt kérdéssor volt. Talán célszerűbb lett volna – már előzőleg is – nem Windows képzésre, hanem operációs ismeretekre, nem Microsoft Office képzésre, hanem számítógépes integrált irodai program-

csomagra, nem Microsoft Word szövegszerkesztő képzésre, hanem számítógépes irodai szövegszerkesztésre, nem Microsoft Excel táblázatkezelésre, hanem számítógépes táblázatkezelésre, nem Power Point előadás szerkesztésre, hanem prezentációkészítésre rákérdezni.

Mindenesetre a számítógép kezelés nagymértékben érdekli a megkérdezetteket, túlnyomórészt természetesen azokat, akik még nem vettek részt ilyen jellegű tanfolyamon, de akadnak olyanok is szép számmal, akik szívesen tanulnák újra a számítógép kezelés fortélyait Legkevesebben egy irodai programcsomaggal (182-en), legtöbben az internettel (277-en) foglalkoznának.

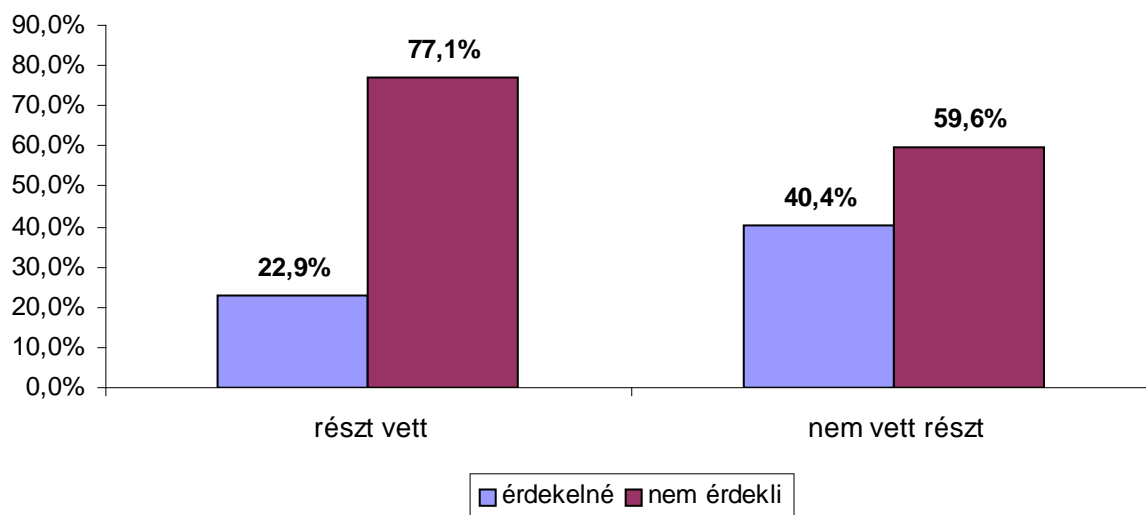
26.1. Részt vett-e már korábban Windows képzésen? * 27.1. Érdekelné-e Önt Windows képzés?
Crosstabulation

			27.1. Érdekelné-e Önt Windows képzés?		összes
			igen	nem	
26.1. Részt vett-e már korábban Windows képzésen?	igen	Count	47	113	160
		% within 26.1. Részt vett-e már korábban Windows képzésen?	29,4%	70,6%	100,0%
	nem	% within 27.1. Érdekelné-e Önt Windows képzés?	21,9%	39,2%	31,8%
		% of összes	9,3%	22,5%	31,8%
összes	igen	Count	168	175	343
		% within 26.1. Részt vett-e már korábban Windows képzésen?	49,0%	51,0%	100,0%
	nem	% within 27.1. Érdekelné-e Önt Windows képzés?	78,1%	60,8%	68,2%
		% of összes	33,4%	34,8%	68,2%
összes	igen	Count	215	288	503
		% within 26.1. Részt vett-e már korábban Windows képzésen?	42,7%	57,3%	100,0%
	nem	% within 27.1. Érdekelné-e Önt Windows képzés?	100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes	42,7%	57,3%	100,0%

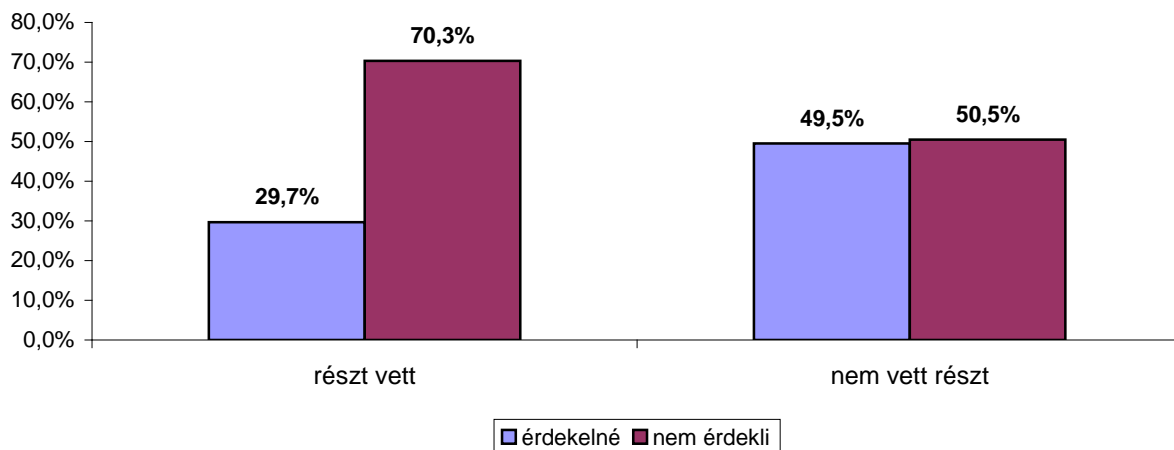
26.2. Részt vett-e már korábban Microsoft Office képzésen? * 27.2. Érdekelné-e Önt Microsoft Office képzés? Crosstabulation

		27.2. Érdekelné-e Önt Microsoft Office képzés?		összes	
		igen	nem		
26.2. Részt vett-e már korábban Microsoft Office képzésen?	igen	Count	22	74	96
		% within 26.2. Részt vett-e már korábban Microsoft Office képzésen?	22,9%	77,1%	100,0%
		% within 27.2. Érdekelné-e Önt Microsoft Office képzés?	12,1%	23,9%	19,5%
		% of összes	4,5%	15,0%	19,5%
nem	nem	Count	160	236	396
		% within 26.2. Részt vett-e már korábban Microsoft Office képzésen?	40,4%	59,6%	100,0%
		% within 27.2. Érdekelné-e Önt Microsoft Office képzés?	87,9%	76,1%	80,5%
		% of összes	32,5%	48,0%	80,5%
összes	összes	Count	182	310	492
		% within 26.2. Részt vett-e már korábban Microsoft Office képzésen?	37,0%	63,0%	100,0%
		% within 27.2. Érdekelné-e Önt Microsoft Office képzés?	100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes	37,0%	63,0%	100,0%

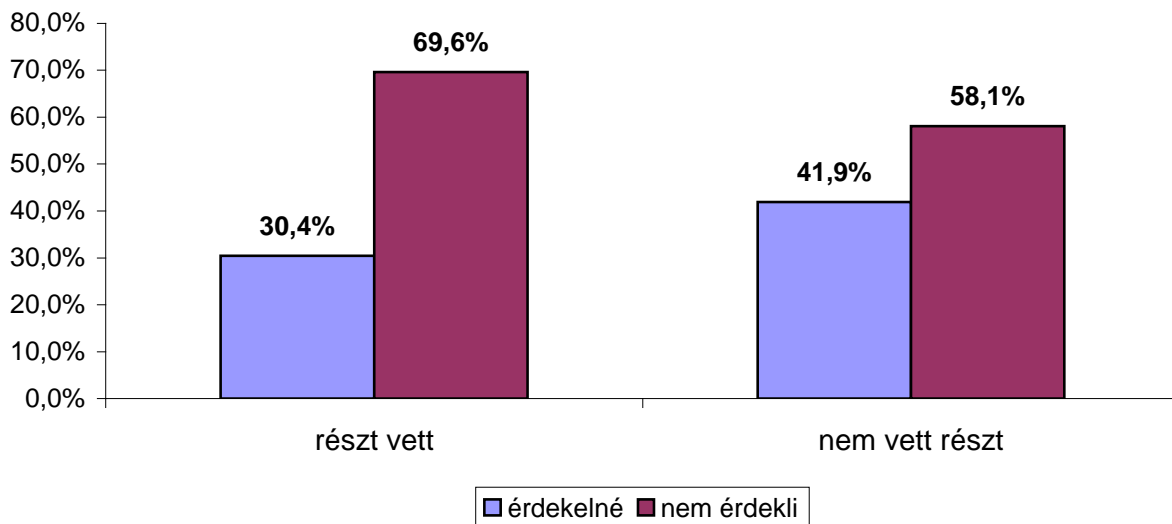
26.3. Részt vett-e már korábban Microsoft Word szövegszerkesztő képzésen? * 27.3. Érdekelné-e Önt Microsoft Word szövegszerkesztő képzés? Crosstabulation

			27.3. Érdekelné-e Önt Microsoft Word szövegszerkesztő képzés?		összes
			igen	nem	
26.3. Részt vett-e már korábban Microsoft Word szövegszerkesztő képzésen?	igen	Count	44	104	148
		% within 26.3. Részt vett-e már korábban Microsoft Word szövegszerkesztő képzésen?	29,7%	70,3%	100,0%
		% within 27.3. Érdekelné-e Önt Microsoft Word szövegszerkesztő képzés?	19,6%	36,1%	28,9%
	nem	Count	180	184	364
		% within 26.3. Részt vett-e már korábban Microsoft Word szövegszerkesztő képzésen?	49,5%	50,5%	100,0%
		% within 27.3. Érdekelné-e Önt Microsoft Word szövegszerkesztő képzés?	80,4%	63,9%	71,1%
összes	igen	% of összes	8,6%	20,3%	28,9%
		Count	224	288	512
		% within 26.3. Részt vett-e már korábban Microsoft Word szövegszerkesztő képzésen?	43,8%	56,3%	100,0%
	nem	% within 27.3. Érdekelné-e Önt Microsoft Word szövegszerkesztő képzés?	100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes	43,8%	56,3%	100,0%

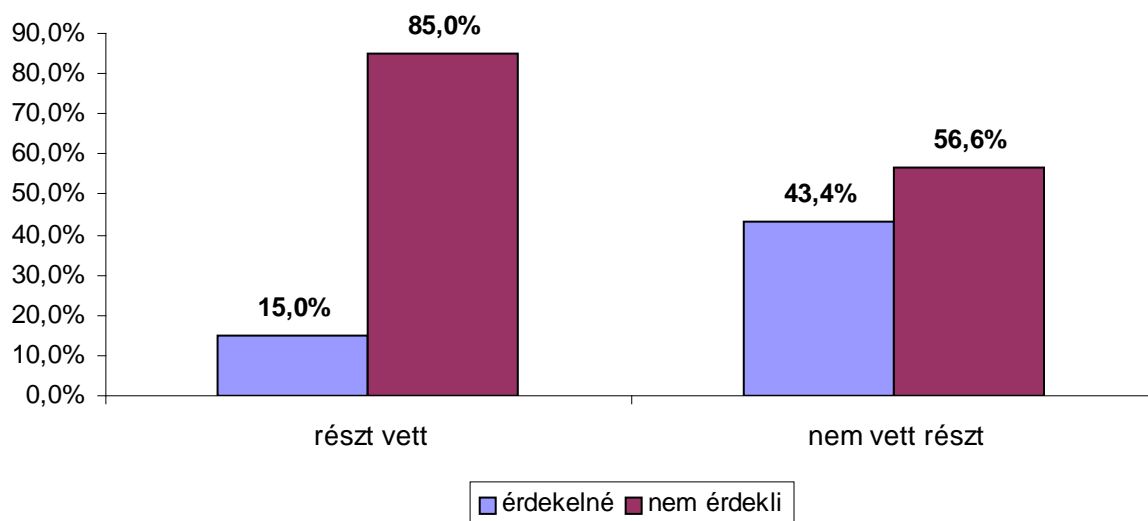
26.4. Részt vett-e már korábban Microsoft Excel táblázatkezelő képzésen? * 27.4. Érdekelné-e Önt Microsoft Excel táblázatkezelő képzés? Crosstabulation

			27.4. Érdekelné-e Önt Microsoft Excel táblázatkezelő képzés?		összes
			igen	nem	
26.4. Részt vett-e már korábban Microsoft Excel táblázatkezelő képzésen?	igen	Count	41	94	135
		% within 26.4. Részt vett-e már korábban Microsoft Excel táblázatkezelő képzésen?	30,4%	69,6%	100,0%
		% within 27.4. Érdekelné-e Önt Microsoft Excel táblázatkezelő képzés?	21,1%	30,7%	27,0%
		% of összes	8,2%	18,8%	27,0%
	nem	Count	153	212	365
		% within 26.4. Részt vett-e már korábban Microsoft Excel táblázatkezelő képzésen?	41,9%	58,1%	100,0%
		% within 27.4. Érdekelné-e Önt Microsoft Excel táblázatkezelő képzés?	78,9%	69,3%	73,0%
		% of összes	30,6%	42,4%	73,0%
összes	Count	194	306	500	
	% within 26.4. Részt vett-e már korábban Microsoft Excel táblázatkezelő képzésen?	38,8%	61,2%	100,0%	
	% within 27.4. Érdekelné-e Önt Microsoft Excel táblázatkezelő képzés?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of összes	38,8%	61,2%	100,0%	

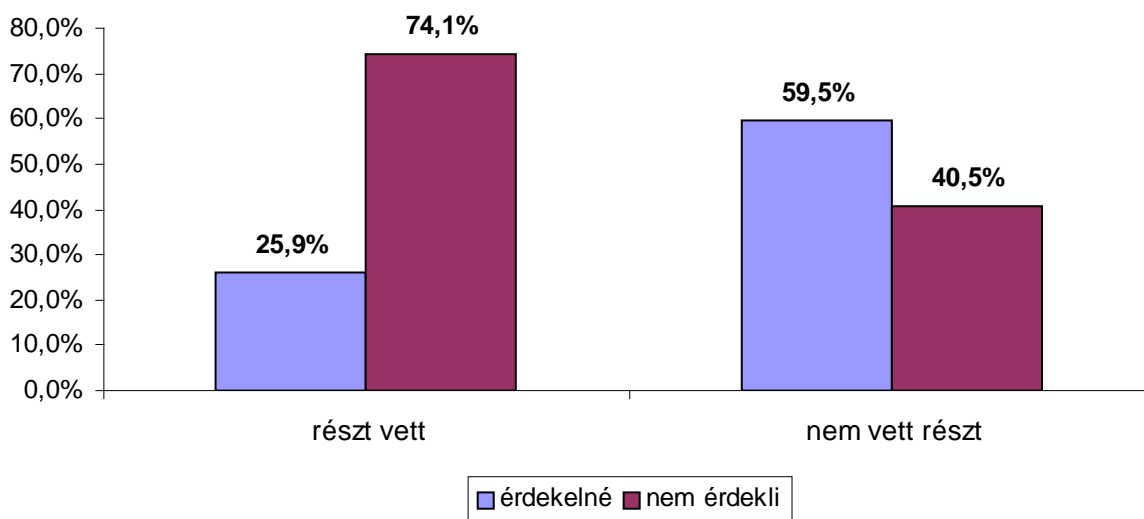
26.5. Részt vett-e már korábban Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzésen? * 27.5. Érdekelné-e Önt Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzés? Crosstabulation

		27.5. Érdekelné-e Önt Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzés?		összes
		igen	nem	
26.5. Részt vett-e már korábban Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzésen?	igen	Count 9	51	60
		% within 26.5. Részt vett-e már korábban Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzésen? 15,0%	85,0%	100,0%
		% within 27.5. Érdekelné-e Önt Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzés? 4,6%	17,3%	12,2%
		% of összes 1,8%	10,4%	12,2%
nem	Count	187	244	431
		% within 26.5. Részt vett-e már korábban Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzésen? 43,4%	56,6%	100,0%
		% within 27.5. Érdekelné-e Önt Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzés? 95,4%	82,7%	87,8%
		% of összes 38,1%	49,7%	87,8%
összes	Count	196	295	491
		% within 26.5. Részt vett-e már korábban Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzésen? 39,9%	60,1%	100,0%
		% within 27.5. Érdekelné-e Önt Microsoft PowerPoint előadás szerkesztő képzés? 100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes 39,9%	60,1%	100,0%

26.6. Részt vett-e már korábban Internet képzésen? * 27.6. Érdekelne-e Önt Internet képzés?
Crosstabulation

		27.6. Érdekelne-e Önt Internet képzés?		összes
		igen	nem	
26.6. Részt vett-e már korábban Internet képzésen?	igen	Count 21	60	81
		% within 26.6. Részt vett-e már korábban Internet képzésen? 25,9%	74,1%	100,0%
		% within 27.6. Érdekelne-e Önt Internet képzés? 7,6%	25,6%	15,9%
		% of összes 4,1%	11,7%	15,9%
nem	nem	Count 256	174	430
		% within 26.6. Részt vett-e már korábban Internet képzésen? 59,5%	40,5%	100,0%
		% within 27.6. Érdekelne-e Önt Internet képzés? 92,4%	74,4%	84,1%
		% of összes 50,1%	34,1%	84,1%
összes	összes	Count 277	234	511
		% within 26.6. Részt vett-e már korábban Internet képzésen? 54,2%	45,8%	100,0%
		% within 27.6. Érdekelne-e Önt Internet képzés? 100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes 54,2%	45,8%	100,0%

A következő kérdéskör speciális tudásterületekre fókuszál, olyanokra, amelyeket eddig szinte kizárólag legalább érettségivel rendelkezők sajátítottak el és ilyen jellegű képzésekre is legfőképp középiskolát illetve felsőoktatási intézményt végzettek szeretnének járni

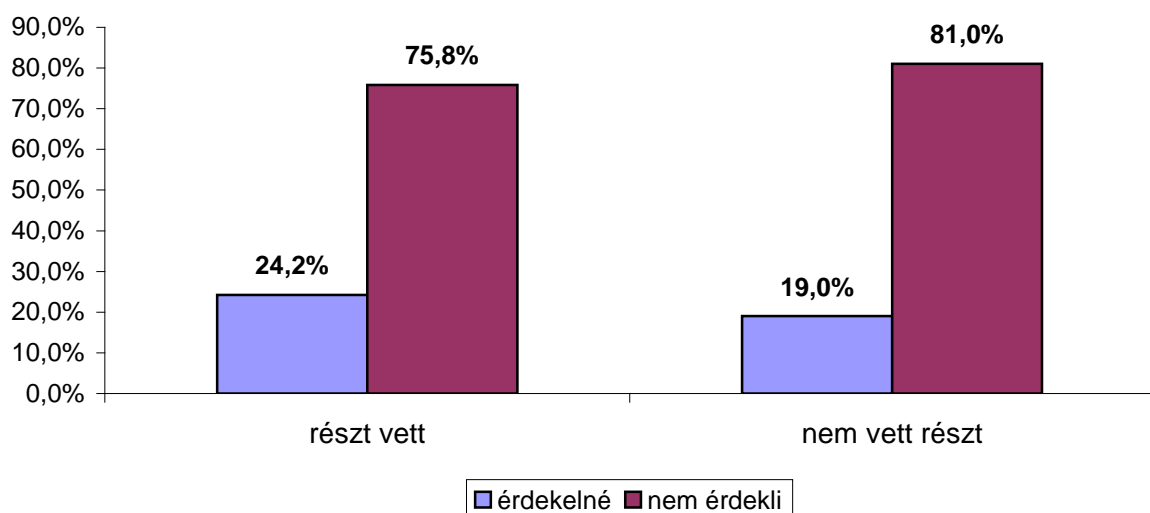
A személyzeti menedzsment és a stratégiai képzés a leginkább ismeretlen terület, mindössze 28-an illetve 33-an hallgatták idáig. Az üzleti terv készítésének és az adózásnak a fortélyait is

alig több, mint fél százan sajátították el korábban, 57-en illetve 59-en. A marketing és piackutatás című kurzusra 62-en, a pénzügyi ismeretekre 79-en, a vállalkozói jogi ismeretekre 85-en iratkoztak be ezt megelőzően valamikor.

A fenti hat tantárgy közül növekvő sorrendben a stratégiai tervezés (93 fő), az üzleti terv készítés (125 fő), a személyzeti menedzsment (134 fő), a vállalkozói jogi ismeretek (142 fő), az adózás (150 fő), a marketing és piackutatás (179 fő) és a pénzügyi ismeretek (189 fő) számíthat érdeklődésre.

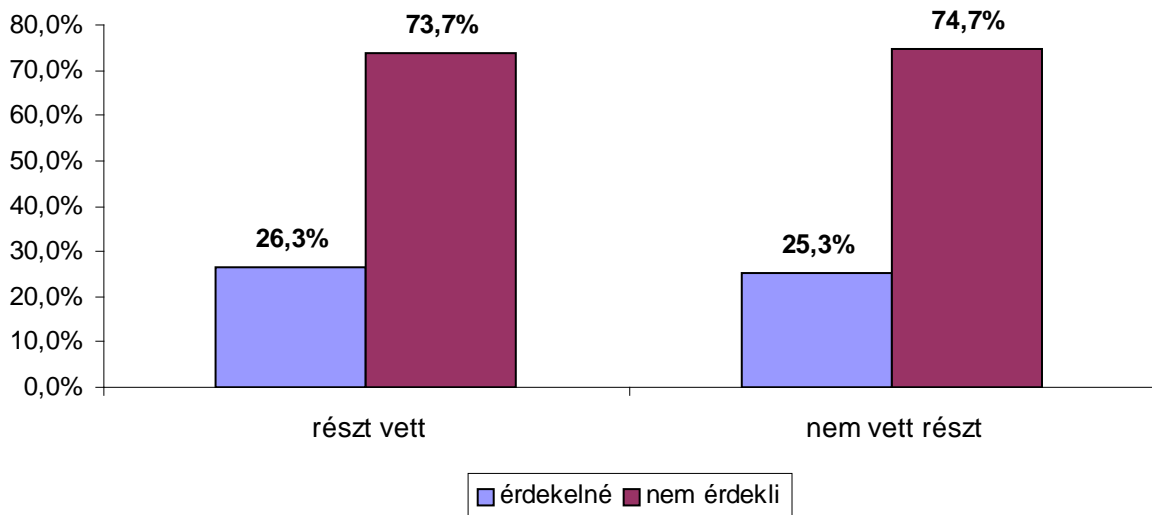
28.1. Részt vett-e stratégiai képzésen? * 29.1. Érdekelne-e Önt stratégiai képzés? Crosstabulation

			29.1. Érdekelne-e Önt stratégiai képzés?		összes
			igen	nem	
28.1. Részt vett-e stratégiai képzésen?	igen	Count	8	25	33
		% within 28.1. Részt vett-e stratégiai képzésen?	24,2%	75,8%	100,0%
		% within 29.1. Érdekelne-e Önt stratégiai képzés?	8,6%	6,5%	6,9%
	nem	% of összes	1,7%	5,2%	6,9%
		Count	85	362	447
		% within 28.1. Részt vett-e stratégiai képzésen?	19,0%	81,0%	100,0%
összes	igen	% within 29.1. Érdekelne-e Önt stratégiai képzés?	91,4%	93,5%	93,1%
		% of összes	17,7%	75,4%	93,1%
		Count	93	387	480
	nem	% within 28.1. Részt vett-e stratégiai képzésen?	19,4%	80,6%	100,0%
		% within 29.1. Érdekelne-e Önt stratégiai képzés?	100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes	19,4%	80,6%	100,0%

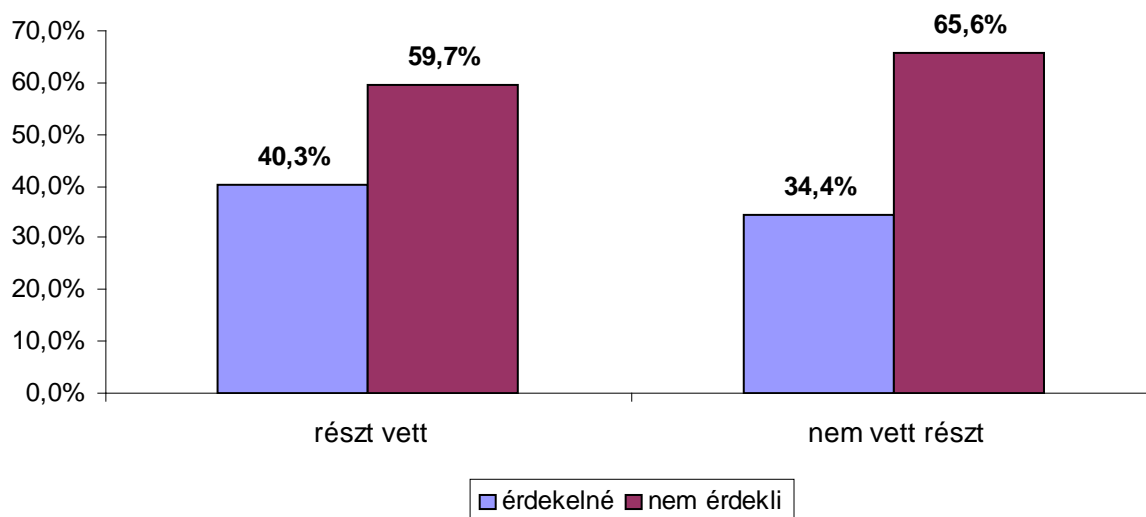
**28.2. Részt vett-e üzleti terv készítése képzésen? * 29.2. Érdekelne-e Önt üzleti terv készítése képzés?
Crosstabulation**

			29.2. Érdekelne-e Önt üzleti terv készítése képzés?		összes
			igen	nem	
28.2. Részt vett-e üzleti terv készítése képzésen?	igen	Count	15	42	57
		% within 28.2. Részt vett-e üzleti terv készítése képzésen?	26,3%	73,7%	100,0%
		% within 29.2. Érdekelne-e Önt üzleti terv készítése képzés?	12,0%	11,4%	11,6%
		% of összes	3,0%	8,5%	11,6%
	nem	Count	110	325	435
		% within 28.2. Részt vett-e üzleti terv készítése képzésen?	25,3%	74,7%	100,0%
		% within 29.2. Érdekelne-e Önt üzleti terv készítése képzés?	88,0%	88,6%	88,4%
		% of összes	22,4%	66,1%	88,4%
összes	Count	125	367	492	
	% within 28.2. Részt vett-e üzleti terv készítése képzésen?	25,4%	74,6%	100,0%	
	% within 29.2. Érdekelne-e Önt üzleti terv készítése képzés?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of összes	25,4%	74,6%	100,0%	

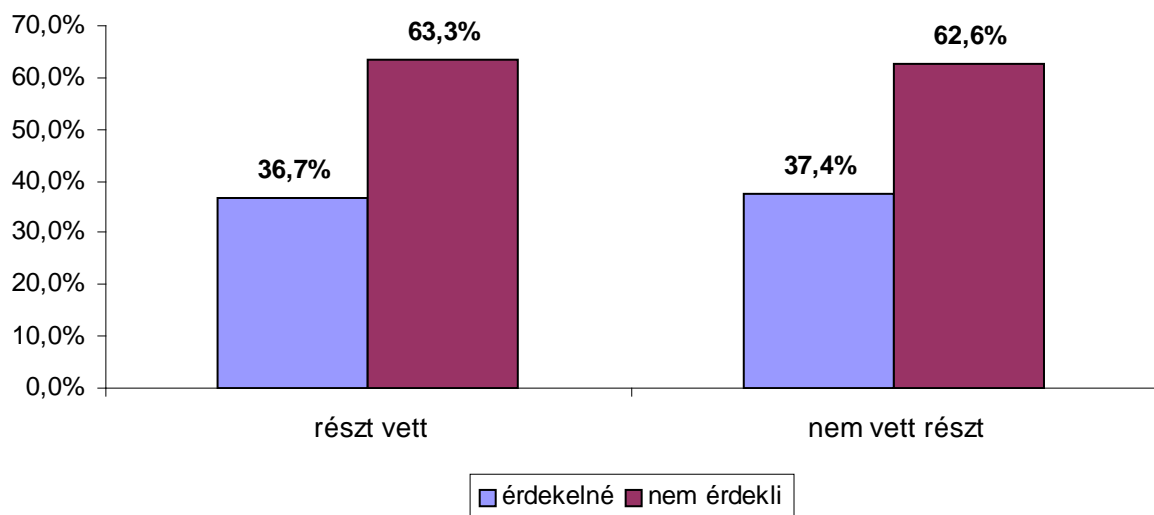
28.3. Részt vett-e marketing & piackutatás képzésen? * 29.3. Érdekelne-e Önt marketing & piackutatás képzés? Crosstabulation

		29.3. Érdekelne-e Önt marketing & piackutatás képzésen?		összes	
		igen	nem		
28.3. Részt vett-e marketing & piackutatás képzésen?	igen	Count	25	37	62
		% within 28.3. Részt vett-e marketing & piackutatás képzésen?	40,3%	59,7%	100,0%
		% within 29.3. Érdekelne-e Önt marketing & piackutatás képzésen?	14,0%	11,2%	12,2%
		% of összes	4,9%	7,3%	12,2%
nem	nem	Count	154	294	448
		% within 28.3. Részt vett-e marketing & piackutatás képzésen?	34,4%	65,6%	100,0%
		% within 29.3. Érdekelne-e Önt marketing & piackutatás képzésen?	86,0%	88,8%	87,8%
		% of összes	30,2%	57,6%	87,8%
összes	összes	Count	179	331	510
		% within 28.3. Részt vett-e marketing & piackutatás képzésen?	35,1%	64,9%	100,0%
		% within 29.3. Érdekelne-e Önt marketing & piackutatás képzésen?	100,0%	100,0%	100,0%
		% of összes	35,1%	64,9%	100,0%

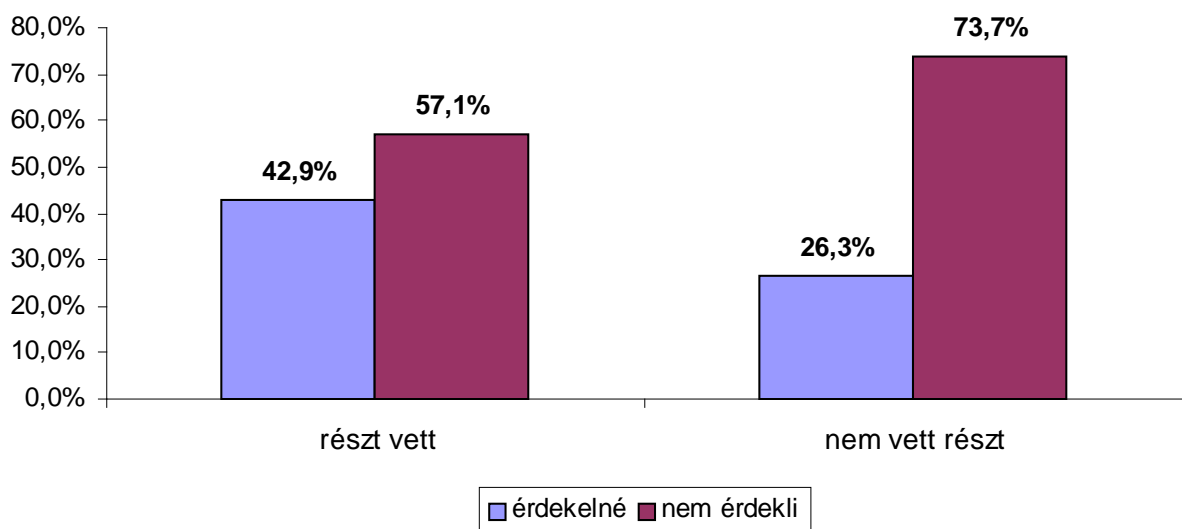
**28.4. Részt vett-e pénzügyi ismeretek képzésen? * 29.4. Érdekelné-e Önt pénzügyi ismeretek képzés?
Crosstabulation**

			29.4. Érdekelné-e Önt pénzügyi ismeretek képzés?		összes	
			igen	nem		
28.4. Részt vett-e pénzügyi ismeretek képzésen?	igen	Count	29	50	79	
		% within 28.4. Részt vett-e pénzügyi ismeretek képzésen?	36,7%	63,3%	100,0%	
		% within 29.4. Érdekelné-e Önt pénzügyi ismeretek képzés?	15,3%	15,7%	15,6%	
		% of összes	5,7%	9,9%	15,6%	
	nem	Count	160	268	428	
		% within 28.4. Részt vett-e pénzügyi ismeretek képzésen?	37,4%	62,6%	100,0%	
		% within 29.4. Érdekelné-e Önt pénzügyi ismeretek képzés?	84,7%	84,3%	84,4%	
		% of összes	31,6%	52,9%	84,4%	
		összes	Count	189	318	507
		% within 28.4. Részt vett-e pénzügyi ismeretek képzésen?	37,3%	62,7%	100,0%	
% within 29.4. Érdekelné-e Önt pénzügyi ismeretek képzés?	100,0%	100,0%	100,0%			
% of összes	37,3%	62,7%	100,0%			

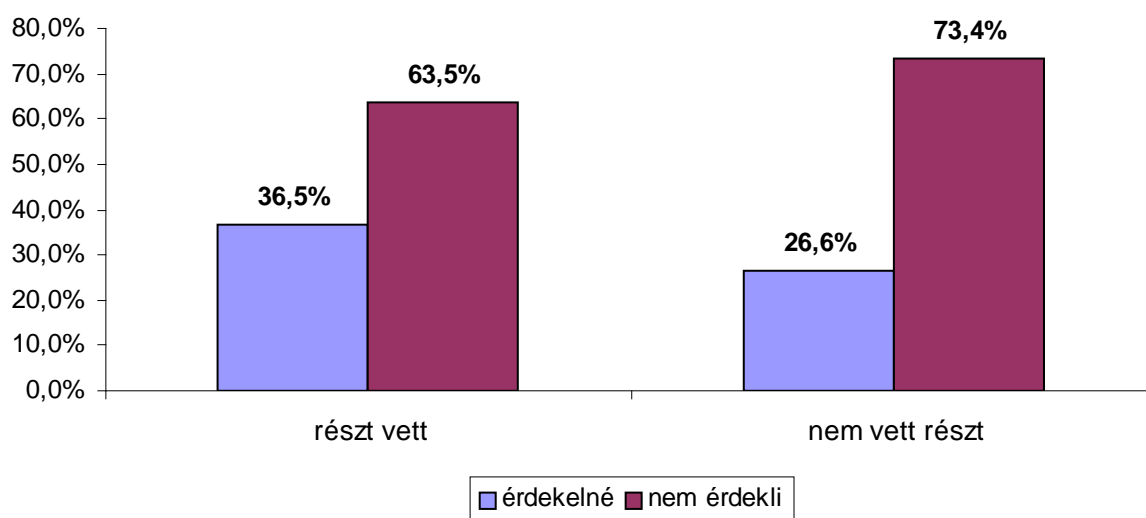
28.5. Részt vett-e személyzeti menedzsment képzésen? * 29.5. Érdekelné-e Önt személyzeti menedzsment képzés? Crosstabulation

			29.5. Érdekelné-e Önt személyzeti menedzsment képzés?		összes
			igen	nem	
28.5. Részt vett-e személyzeti menedzsment képzésen?	igen	Count	12	16	28
		% within 28.5. Részt vett-e személyzeti menedzsment képzésen?	42,9%	57,1%	100,0%
		% within 29.5. Érdekelné-e Önt személyzeti menedzsment képzés?	9,0%	4,5%	5,7%
	nem	Count	122	342	464
		% within 28.5. Részt vett-e személyzeti menedzsment képzésen?	26,3%	73,7%	100,0%
		% within 29.5. Érdekelné-e Önt személyzeti menedzsment képzés?	91,0%	95,5%	94,3%
összes	Count	134	358	492	
	% within 28.5. Részt vett-e személyzeti menedzsment képzésen?	27,2%	72,8%	100,0%	
	% within 29.5. Érdekelné-e Önt személyzeti menedzsment képzés?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of összes	27,2%	72,8%	100,0%	

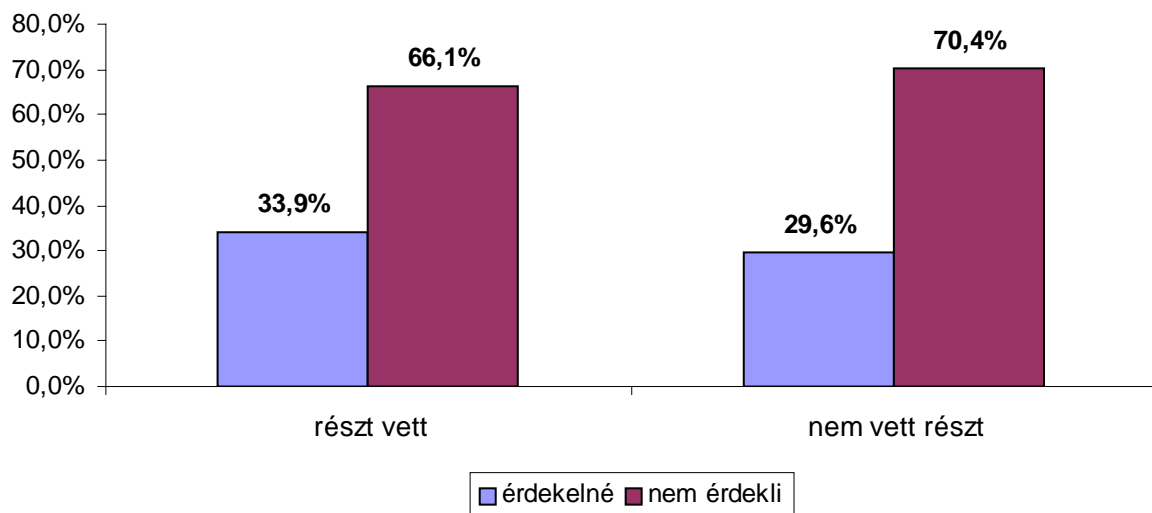
28.6. Részt vett-e jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzésen? * 29.6. Érdekelné-e Önt jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzés? Crosstabulation

			29.6. Érdekelné-e Önt jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzés?		összes
			igen	nem	
28.6. Részt vett-e jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzésen?	igen	Count	31	54	85
		% within 28.6. Részt vett-e jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzésen?	36,5%	63,5%	100,0%
		% within 29.6. Érdekelné-e Önt jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzés?	21,8%	15,0%	16,9%
	nem	Count	111	307	418
		% within 28.6. Részt vett-e jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzésen?	26,6%	73,4%	100,0%
		% within 29.6. Érdekelné-e Önt jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzés?	78,2%	85,0%	83,1%
összes	Count	142	361	503	
	% within 28.6. Részt vett-e jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzésen?	28,2%	71,8%	100,0%	
	% within 29.6. Érdekelné-e Önt jogi ismeretek (vállalkozói jog) képzés?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of összes	28,2%	71,8%	100,0%	

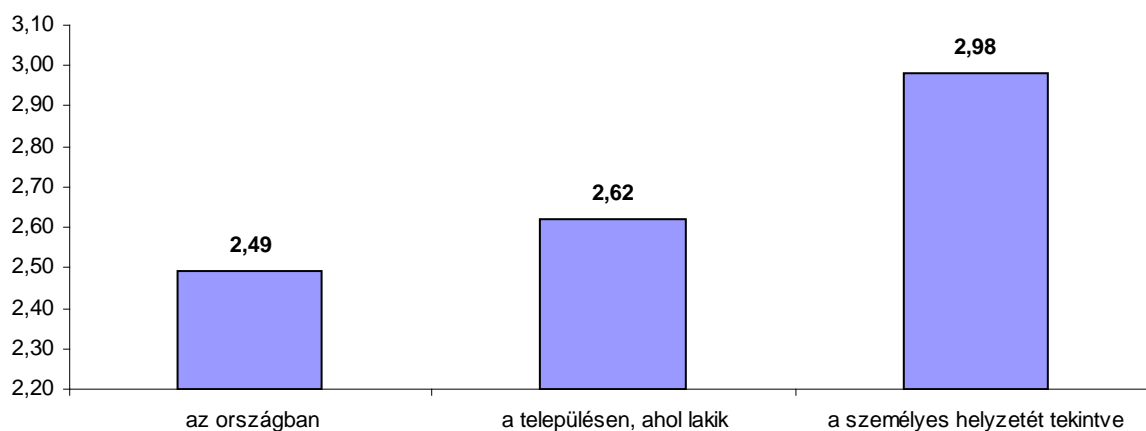
28.7. Részt vett-e adózás képzésen? * 29.7. Érdekelné-e Önt adózás képzés? Crosstabulation

			29.7. Érdekelné-e Önt adózás képzés?		összes
			igen	nem	
28.7. Részt vett-e adózás képzésen?	igen	Count	20	39	59
		% within 28.7. Részt vett-e adózás képzésen?	33,9%	66,1%	100,0%
		% within 29.7. Érdekelné-e Önt adózás képzés?	13,3%	11,2%	11,8%
	nem	Count	130	309	439
		% within 28.7. Részt vett-e adózás képzésen?	29,6%	70,4%	100,0%
		% within 29.7. Érdekelné-e Önt adózás képzés?	86,7%	88,8%	88,2%
összes	Count	150	348	498	
	% within 28.7. Részt vett-e adózás képzésen?	30,1%	69,9%	100,0%	
	% within 29.7. Érdekelné-e Önt adózás képzés?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of összes	30,1%	69,9%	100,0%	

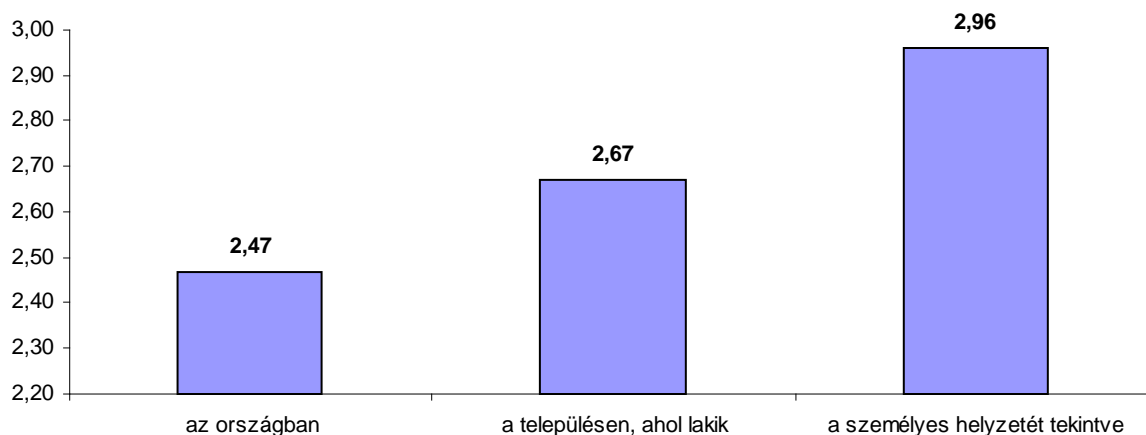
A megkérdezettek ötfokozatú skálán értékelhették az országot, az általuk lakott település helyzetét és személyes körülményeiket. Legkevésbé azzal vannak kibékülve, ahogyan az országban mennek a dolgok, a településük sorsával valamivel többen elégedettek és a legmagasabb értéket a saját sorsal való elégedettség kapta. Feltűnő azonban, hogy még ez a mutató sem éri el az egytől ötig terjedő skálán a hármas értéket.

Mennyire elégedett Ön azzal, ahogy jelenleg mennek a dolgok...?

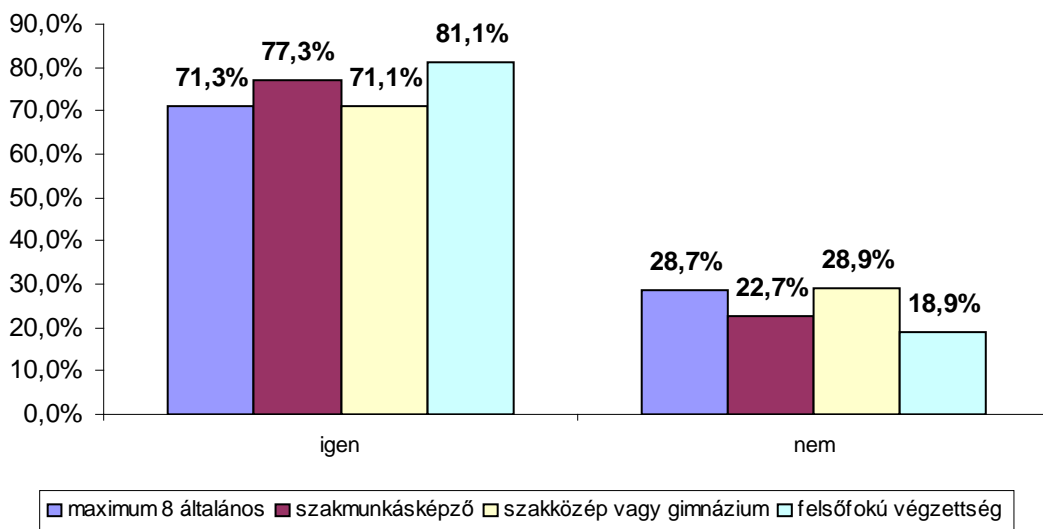
Az öt évvel ezelőtti időszakkal való összehasonlítás is meglehetősen borús képet mutat. Ha az elmúlt fél évtized változástendenciáit vizsgáljuk a megkérdezettek állásfoglalásának tükrében, azt tapasztalhatjuk, hogy - hasonlóan az előző kérdéshez -, az ország fejlődésének megítélése a legrosszabb, ezt követi a lakóhely, majd a saját élethelyzet alakulásáról alkotott vélemény. Az erre a kérdésre adott válaszok se érték el - még a saját élethelyzet változása esetében se - az öt fokozatú skálán a közepes átlagot, az emberek többsége tehát úgy érzi, hogy rosszabbul mennek a dolgok az országban, a településen, ahol laknak és a saját életükben is, mint öt esztendővel ezelőtt.

Az öt évvel ezelőtti helyzet összehasonlítása a mai állapottal...
Jobban vagy rosszabbul mennek-e a dolgok?

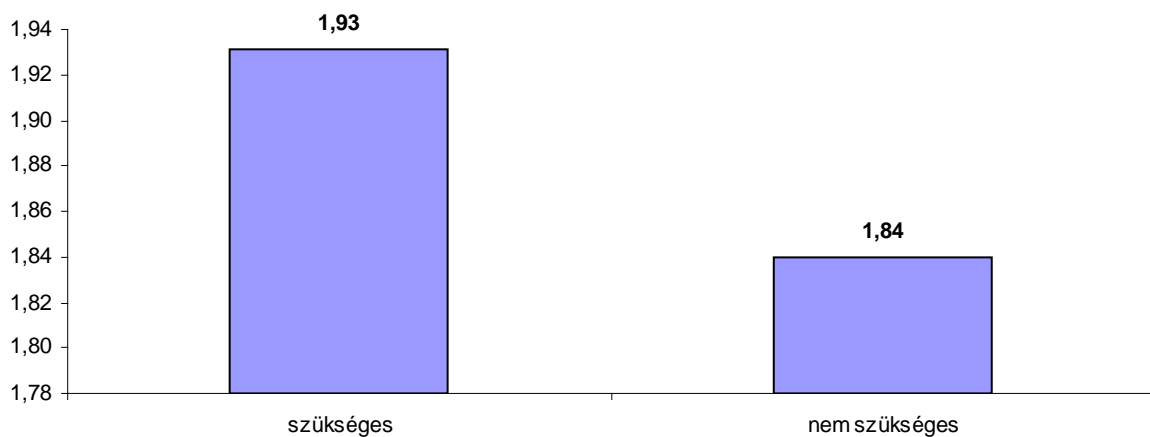
A kutatásba bevont nők döntő hányada szükségesnek véli, hogy a részmunkaidős foglalkoztatás jobban elterjedjen, mert ez nagyobb mértékben biztosítaná az elhelyezkedés lehetőségét. Ez a vélemény alig függ az iskolai végzettségtől, hiszen mindegyik iskolai szint képviselői 71 és 81% között tartják szükségesnek az atipikus foglalkoztatásnak ezt a formáját.

A részmunkaidős foglalkoztatottság megítélése az iskolai végzettség tükrében

A gyermekek száma is csak némiképp befolyásolja a részmunkaidős foglalkoztatás szükségességének megítélését. A magasabb gyerekszámú családok tagjai tartják szükségesnek, hogy ne csak nyolc órában lehessen dolgozni. Ez teljesen érthető, hiszen ők azok, akiknek igazán fontos, hogy a gyerek(ek) mellett részmunkaidőben helyezkedhessenek el.

A részmunkaidős foglalkoztatás fontosságának megítélése a gyerekszámmal összevetve

A gyermekvállalás okán a munkaerőpiactól távol lévő nők újrafoglalkoztatását segíthetik a képzések, a részmunkaidős állások számának növelése és az állami segítségnyújtás, pl. a gyermekek napközbeni felügyeletét részben átvállaló szolgáltatások kapacitásának bővítése.

A mai nőnek ahhoz, hogy korunk magyar társadalmában sikeres és elégedett legyen, nap mint nap folyamatos elvárásoknak és kötelezettségeknek kell eleget tennie önmagával és környezetével szemben. Meg kell küzdenie a különböző előítéletekkel, a család és a munka állította követelményekkel, valamint lépést kell tartania a folyamatosan változó szellemi kihívásokkal is, meg kell találni az egyensúlyt, meg kell osztani erejét, tehetségét, személyiségét a magánélete és a munkája, hivatása között.

Összefoglalva a kérdésekre adott válaszok tapasztalatait, a kérdőívezés és az interjúzás során gyűjtött ismereteket, sok más tényező mellett a gyermeket nevelő édesanyák helyzetének javulásához a férfiak és nők közötti esélykülönbségek csökkenésére, a munkaerőpiaci integráció segítésére, a diszkrimináció ellenes küzdelemre, a munka kifizetődóvé és vonzóvá tételére, a munka közterheinek és a regionális munkaerőpiaci különbségeknek a csökkenésére, használható tudást nyújtó képzésre és korszerű ismereteket adó átképzésre valamint, mindezek előfeltételeként szemléletváltásra volna szükség.